

Univerza
v Ljubljani
Fakulteta
*za gradbeništvo
in geodezijo*

*Janova 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si*

Univerzitetni program Vodarstvo in
komunalno inženirstvo

Kandidatka:

Tea Hrovat

Modeli organiziranosti komunalnih dejavnosti v Republiki Sloveniji

Diplomska naloga št.: 75

Mentor:

izr. prof. dr. Albin Rakar

Ljubljana, 28. 3. 2007

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana TEA HROVAT izjavljam, da sem avtorica diplomske naloge z naslovom: »Modeli organiziranosti komunalnih dejavnosti v Republiki Sloveniji«.

Izjavljam, da prenašam vse materialne avtorske pravice v zvezi z diplomsko nalogo na UL, Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo.

Ljubljana, 11.2.2007

IZJAVE O PREGLEDU NALOGE

Nalogo so si ogledali učitelji:

BIBLIOGRAFSKO – DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

UDK:	338.465(497.4)(043.2)
Avtor:	Tea Hrovat
Mentor:	Prof. Dr. Albin Rakar
Naslov:	Modeli organiziranosti komunalnih dejavnosti v Republiki Sloveniji
Obseg in oprema:	113 str., 12 pregl., 3 sl., 8 graf.
Ključne besede:	dejavnosti posebnega družbenega pomena, gospodarske javne službe, javne službe, komunalne dejavnosti, lastninsko preoblikovanje, organiziranost

Izvleček:

V diplomski nalogi so analizirane organizacijske oblike in sama organiziranost izvajalcev komunalnih dejavnosti. Namen diplomske naloge je raziskati področje, ki ureja gospodarske javne službe ter analizirati trenutno stanje komunalnih dejavnosti na področju gospodarskih javnih služb. Naloga se osredotoči predvsem na organizacijo javnih komunalnih služb s področij oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenje odpadne in padavinske vode, zbiranja in odvoza odpadkov ter vzdrževanja lokalnih cest.

V prvem delu diploma obravnava značilnosti komunalnih dejavnosti, pomen nomenklature teh dejavnosti, razloži pojme gospodarska javna služba, javna služba in dejavnosti posebnega družbenega pomena. V četrtem poglavju je obravnavano lastninsko preoblikovanje komunalnih organizacij, naštetih so razlogi, ki so vodili k preoblikovanju in privatizaciji pri nas. Sledi kratek pregled Zakona o gospodarskih javnih službah iz leta 1993, pri čemer so podrobneje opisani členi, ki obravnavajo organizacijske oblike izvajalcev komunalnih dejavnosti, na koncu pa sledijo še pomembnejše kritike tega zakona. Tu je tudi pregled komunalnih dejavnosti po lastninskem preoblikovanju in predlogi, ki so bili podani kot rešitev nastalega stanja. V petem poglavju je pregled objavljenih virov, ki obravnavajo stanje organizacijskih oblik izvajalcev javnih gospodarskih služb v letih 1981, 1999 in 2001. V zadnjem delu je podana analiza novejših podatkov.

BIBLIOGRAPHIC – DOCUMENTALISTIC INFORMATION

UDC: 338.465(497.4)(043.2)
Author: Tea Hrovat
Supervisor: Prof. Dr. Albin Rakar
Title: The models of the organization of municipal activities in the Republic of Slovenia
Notes: 113 p., 12 tab., 3 fig., 8 graph.
Key Words: activities of special social interest, services of general economic interes, public services, municipal activities, transformation of property, organization

Abstract:

The diploma focuses on the organization of the performers of municipal activities. The purpose of this work is to research the field of economic public services and to analyze the current situation of municipal activities. This work deals with the organization of municipal activities like water supply, sewage, collection and carting off the waste and the maintenance of local roads.

First part of the diploma presents the characteristics of municipal activities, the meaning of nomenclature of these activities, defines the terms of economic public service, public service and activities of special social significance. The fourth chapter deals with the transformation of the property of communal organizations and lists the reasons which lead to the transformation and privatization in Slovenia. In addition is a short description of the Law of economic public services from the year 1993, in which are in detail described types of economic public services and at the end also some significant critics of this law. Here is also review of municipal activities after the transformation and the privatization in Slovenia and a few suggestions, how to solve some problems of the current situation. The fifth chapter introduces the review of sources which deal with types of the performers of municipal activities in years 1981, 1999 and 2001. The last part of the assignment is an analysis of recent date.

ZAHVALA

Za vse nasvete in pomoč pri nastajanju diplomske naloge se zahvaljujem mojemu mentorju prof. dr. Albinu Rakarju.

Za pomoč pri iskanju podatkov o komunalnih dejavnostih se zahvaljujem gospema Dragici Bratanič in Manci Arko iz Ministrstva za okolje in prostor ter gospodu Primožu Banovcu za dostop do podatkov za dejavnosti oskrbe z vodo in odvajanja in čiščenja odpadne in padavinske vode.

Rada bi se zahvalila tudi družini za vso podporo in vsem, ki so mi kakorkoli pomagali in me vzpodbujali v času študija in izdelave te diplomske naloge.

KAZALO VSEBINE

STRAN ZA POPRAVKE.....	I
IZJAVA O AVTORSTVU	II
IZJAVE O PREGLEDU NALOGE.....	III
BIBLIOGRAFSKO – DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK	IV
BIBLIOGRAPHIC – DOCUMENTALISTIC INFORMATION.....	V
ZAHVALA	VI
KAZALO VSEBINE	VII
KAZALO PREGLEDNIC	IX
KAZALO GRAFIKONOV.....	X
KAZALO SLIK	XI
OKRAJŠAVE IN SIMBOLI	XII
SLOVAR MANJ ZNANIH BESED, TUJK IN TERMINOV	XIII
1 UVOD	1
2 NAMEN IN CILJ NALOGE	2
3 SPLOŠNO O KOMUNALNIH DEJAVNOSTIH.....	3
3.1 Uvod.....	3
3.2 Komunalno gospodarstvo	4
3.3 Nomenklatura komunalne dejavnosti	6
3.4 Pojem javne službe	9
4 LASTNINSKO PREOBLIKOVANJE KOMUNALNIH ORGANIZACIJ	16
4.1 Organizacija komunalnih dejavnosti do leta 1991	16
4.2. Razlogi za privatizacijo v svetu in pri nas.....	19
4.3 Sprejetje Zakona o gospodarskih javnih službah leta 1993.....	21
4.3.1 Kratek pregled ZGJS	22
4.4 Pomanjkljivosti in odprta vprašanja Zakona o gospodarskih javnih službah.....	40
4.5 Komunalne dejavnosti po lastninskem preoblikovanju komunalnih podjetij	50
4.6 Predlogi za rešitev problemov v zvezi z lastninskimi razmerji za podjetja na področju oskrbe z vodo in ravnanja z odpadki	53

5 PREGLED VIROV, KI OBRAVNAVAJO ORGANIZACIJSKE OBLIKE

IZVAJALCEV JAVNIH GOSPODARSKIH SLUŽB.....	57
5.1 Prva projekcija komunalnih oskrbovalnih sistemov	57
5.1.1 Organiziranost komunalnega gospodarstva	59
5.1.2 Pregled podatkov za dejavnosti oskrbe z vodo, kanalizacijo, čistočo in ceste	61
5.1.3 Razvoj komunalnih dejavnosti.....	62
5.1.4 Povezovanje komunalnih delovnih organizacij	63
5.1.5 Stanje komunalne oskrbe ob koncu petletnega raziskovalnega projekta.....	67
5.2 Stanje organiziranja GJS leta 1999	68
5.3 Stanje organiziranja GJS leta 2001	73
5.3.1 Zbiranje, čiščenje in distribucija vode	75
5.3.2 Ravnanje z odplakami	78
5.3.3 Zbiranje in odvoz odpadkov	79
5.3.4 Vzdrževanje in urejanje javnih cest	81
5.3.5 Skupen pregled organizacijskih oblik po dejavnostih.....	83
5.4 Rezultati analize ankete izvajanja lokalnih GJS v Sloveniji v letu 2001	84
6 ANALIZA KOMUNALNIH DEJAVNOSTI PO ZADNJIH PODATKIH	87
6.1 Rezultati	89
7 SKLEP.....	105
VIRI.....	108
PRILOGE	113

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Primerjava bivšega in zdaj veljavnega Zakona o vodah v točkah, ki določajo dejavnosti posebnega družbenega pomena in javne gospodarske službe.....	11
Preglednica 2: Primerjava obveznih republiških (državnih) GJS po starem in novem Zakonu o varstvu okolja	12
Preglednica 3: Primerjava obveznih lokalnih (občinskih) GJS po starem in novem Zakonu o varstvu okolja	13
Preglednica 4: Razvojne faze treh organizacijskih ravni.....	18
Preglednica 5: Sestava Holdinga Ljubljana in naloge posameznih podjetij v njem,.....	28
Preglednica 6: Medsebojna povezanost komunalnih dejavnosti v 92 krajih v SR Sloveniji v letu 1969	60
Preglednica 7: Oblike izvajanja gospodarskih javnih služb	71
Preglednica 8: Organiziranost strokovno tehničnih in razvojnih nalog po podatkih iz leta 1999	72
Preglednica 9: Razlogi občin, da so se odločale za podelitev koncesij	84
Preglednica 10: Število koncesij glede na časovna obdobja	86
Preglednica 11: Število enot poslovnega registra in število poslovnih subjektov po SKD na dan 9.10.2006	89
Preglednica 12: Občine, ki jih oskrbuje sistem 1171	99

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Število občin, ki so za edinega izvajalca oskrbe z vodo izbrale eno izmed organizacijskih oblik.....	75
Grafikon 2: Kombiniranje različnih izvajalcev za dejavnost oskrbe z vodo v letu 2001	77
Grafikon 3: Število poslovnih subjektov na dan 9.10.2006.....	90
Grafikon 4: Število izvajalcev, ki opravljajo dejavnost oskrbe z vodo, kanalizacijo, odvoz odpadkov in vzdrževanje cest	92
Grafikon 5: Število izvajalcev, ki opravljajo kombinacijo treh dejavnosti.....	93
Grafikon 6: Število izvajalcev, ki izvajajo kombinacijo dveh dejavnosti.....	94
Grafikon 7: Število izvajalcev, ki se ukvarjajo samo z eno od dejavnosti v eni ali več občinah	95
Grafikon 8: Število vodovodnih sistemov, ki oskrbujejo več občin.....	101

KAZALO SLIK

Slika 1: Statusno preoblikovanje podjetij.....	51
Slika 2: Lastninsko preoblikovanje komunalnih podjetij v Sloveniji	52
Slika 3: Povezovanje delovnih komunalnih organizacij	65

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

AJPES - Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve

EU - Evropska unija

GJS - gospodarske javne službe

ITEO - Inštitut za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici

Slovenije

j. p. - javno podjetje

KS - krajevna skupnost

l/(P.dan) - litrov na prebivalca na dan

OZD - organizacije združenega dela

MOP - Ministrstvo za okolje in prostor

OBLO - občinski ljudski odbori

OKLO - krajevni ljudski odbori

RS - Republika Slovenija

SiS - samoupravne interesne skupnosti

SKD - Standardna klasifikacija dejavnosti

SRS 35 - Slovenski računovodski standard 35

TOZD - temeljna organizacija združenega dela

VO - vodovodni odbor

ZGJS - Zakon o gospodarskih javnih službah, Uradni list RS, št. 32/93

ZLPP - Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij, Uradni list RS 55/92, 7/93, 31/93

ZVO-1 - Zakon o varstvu okolja, Uradni list RS, št. 41/04

SLOVAR MANJ ZNANIH BESED, TUJK IN TERMINOV

- *agregirati* - združiti, spojiti
- *eksploatacija* - uporabljanje česa v gospodarske namene (Klemenčič, 1997)
- *kafilerija* - obrat za predelovanje klavniških odpadkov in trupel poginulih živali (Klemenčič, 1997)
- *koncesionar* - kdor dobi, ima koncesijo (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93)
- *koncedent* - kdor daje koncesijo, dovoljenje (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93)
- *incineracija* - sežig, upepelitev (Klemenčič, 1997)
- *inercija* - stanje, za katero je značilna velika želja vztrajati v mirovanju, nedejavnosti (Rome, 1999)
- *inferioren* - manjvreden (Rakar, 1994, str. 179)
- *monitoring* - opazovanje, spremljanje (ZVO-1, Uradni list RS, št. 41/04)
- *privatizacija* - proces spreminjanja javnega kapitala (kapitala v lastnini oseb javnega prava) v zasebni kapital (Pirnat, 1997, str. 195)
- *regulativen* - urejevalen (Zore, 2001)
- *restitucija* - obnova (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93)
- *revidirati* - pregledati poslovanje, dokumente zaradi ugotavljanja skladnosti s predpisi, zakoni (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93)
- *subsidiaren* - pomožen nadomesten (ZGJS, Uradni list RS, št. 32/93)
- *sui generis* - nekaj kar ne spada v nobeno kategorijo (Bohinc, 2005)
- *transfer* - prenos deviznih sredstev ali drugih vrednosti na račun koga

TERMINI, KI SE UPORABLJAJO NA PODROČJU JAVNIH SLUŽB V EVROPSKI UNIJI

- *services of general interest* - tržne ali netržne službe, ki jih javne oblasti v državah članicah proglasijo za službe v splošnem interesu in so podvržene posebnim obveznostim javne službe (public service obligation) (Pirnat, 1997, str. 194)
- *services of general economic interest* - ta izraz uporablja 90. člen Sporazuma Evropske unije in se nanaša na tržne dejavnosti, ki jih države članice podvržejo določenim obveznostim javne službe zaradi splošnega interesa, ustreza slovenskemu izrazu *gospodarske javne službe* (Pirnat, 1997, str. 194-195)
- *public service* - gre za dvoumen izraz, ki lahko bodisi predstavlja institucijo, ki izvršuje dejavnost v splošnem interesu, ali pa označuje samo dejavnost (Pirnat, 1997, str. 194)
- *universal service* - ta izraz je nastal na področju pravnega urejanja telekomunikacij in deloma poštnih storitev in označuje storitve, ki jih morajo izvajalci teh dejavnosti v splošnem interesu zagotoviti vsakomur v določeni kvaliteti in po sprejemljivi ceni. (Pirnat, 1997, str. 194)

1 UVOD

Komunalna dejavnost je v današnjem času izrednega pomena in brez njenega brezhibnega delovanja si skoraj ne moremo več zamišljati sodobnih mest in razvoja urbanizacije. Prav urbanizacija je tista, ki je spodbudila k razmišljanju in dolgoročnem načrtovanju komunalnih dejavnosti v mestih in pospešila njen razvoj. Urbanizacija vedno znova načrtuje nadaljnje širjenje mesta, njegovo prenovo, za vse to pa mora predvideti osnovne potrebe in komunalna oskrba je ena pomembnejših.

Razvoj komunalnih dejavnosti lahko postavimo že v obdobje, ko se je človek ustalil na določenem področju in si uredil bivališče na nekem prostoru, kjer so bili pogoji za delo in preživljanje ter tudi pogoji za varno in udobno prebivanje in razvoj človekove vrste. Človekovo bivališče je tako vzpostavilo nek nov red v prostoru, saj se je s tem pojavila potreba, da mora biti bivališče in njegova okolica ustrezno urejena. Ureditev poti je bila zato ena najpomembnejših, saj je moral biti omogočen dostop do pitne vode, delovnega mesta, življenjskih dobrin, itd. Med pomembnimi je tudi ureditev odvajanja odpadnih voda in fekalij, odpadkov in drugih snovi. Urejanje okolice je s širitvijo naselja postajalo vedno bolj nujno za prijetno in udobno bivanje vseh njegovih prebivalcev.

V gospodarsko bolj razvitih državah se tudi komunalna dejavnost hitreje razvija, medtem ko v nerazvitem svetu tem dejavnostim namenjajo še vedno premalo pozornosti. Končna ugotovitev je, da moramo skrbeti za razvoj in brezhibno delovanje komunalnega gospodarstva, saj je to osnova razvoja naše družbe. Organizacija komunalnega gospodarstva mora biti zato usklajena, da lahko sistem optimalno deluje in nepretrgoma zadovoljuje potrebe mest in naselij.

2 NAMEN IN CILJ NALOGE

Namen diplomske naloge je raziskati področje, ki ureja gospodarske javne službe ter analizirati trenutno stanje komunalnih dejavnosti na področju gospodarskih javnih služb. Pri tem je predmet zanimanja predvsem organizacija javnih komunalnih služb s področij oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenje odpadne in padavinske vode, zbiranja in odvoza odpadkov ter vzdrževanja lokalnih cest.

Cilj naloge je predstaviti pretekle analize in današnje stanje prej omenjenih štirih komunalnih dejavnosti. Ugotoviti kakšna je struktura in število izvajalcev teh dejavnosti ter tudi v koliko občinah izvajajo svojo dejavnost. Ker vemo, da je kanalizacijski sistem v Sloveniji še vedno premalo razvit, me zanima koliko občin nima ustrezne komunalne oskrbe. Cilj je tudi ugotoviti katera vrsta organizacije se v občinah največkrat pojavlja in ali obstaja razlika v organiziranju komunalnih dejavnosti med velikimi (mestnimi) in manjšimi občinami.

3 SPLOŠNO O KOMUNALNIH DEJAVNOSTIH

3.1 Uvod

Pojem komunalna dejavnost kot besedna zveza izhaja iz francoskega oziroma latinskega pojma »commune« ali »communis«. V italijanščini izraz »komunela« pomeni skupno vaško zemljišče. Tako je izraz komuna v preteklosti pomenil samoupravno občino. V srednjem veku je komuna predstavljala mesto z veliko samostojnostjo in samoupravo. V času Sovjetske Zveze je bila komuna ime za družbenoekonomsko in politično samoupravno skupnost kot enoto socialistične družbe, pri nas pa je izraz komuna pomenil obliko socialistične krajevne skupnosti. (SSKJ, 420)

Poseben pomen ima tudi pariška komuna, ki je oznaka za revolucionarno oblast pariškega proletariata. To je bil prvi poskus izvedbe proletarske revolucije (v Parizu, leta 1871), katere cilj je bil vodstvo in oblast delavskega razreda. (Leksikon Cankarjeve založbe, 2002)

Tako lahko izraz komuna do neke mere povezujemo tudi s komunalno dejavnostjo, saj je ta tako kot izraz komuna, vezana na določeno geografsko območje oziroma na ožjo skupino ljudi na določenem območju. (Palik, 2005)

Komunalna dejavnost je izrazito družbena dejavnost, saj zadovoljuje potrebe skupine ljudi v naselju, mestu ali prostoru. Kot pravi Klemenčič (1997) se pojem komunalne dejavnosti začne tam, kjer vodovod, kanalizacija, poti itd. služijo potrebam večje ali manjše skupine ljudi, ki se je naselila na nekem področju.

Na obseg, strukturo komunalne potrošnje in organizacijo komunalnih dejavnosti pri nas vplivajo predvsem značilnosti poselitve in prostorske raznolikosti naselij, zaradi česar so komunalne dejavnosti heterogene. Heterogenost se kaže predvsem v številu dejavnosti, ki se izvajajo na posameznem območju, po obsegu proizvodnje in storitev, koncentraciji in razpršenosti omrežij, objektov in naprav, kot tudi po oblikah organiziranosti dejavnosti in nenazadnje virih in obsegu financiranja.

Dobro sodelovanje med izvajalci komunalne dejavnosti in porabniki pripomore k temu, da je določena oskrba, ki jo izvajalci komunalne dejavnosti zagotavljajo, boljša. Sodelovanje se kaže v tem, da porabnik določene komunalne oskrbe, kot sta na primer vodovod in kanalizacija, upošteva navodila za racionalno porabo, da se ravna po navodilih in nasvetih izvajalca, da poskrbi za ustrezno varstvo, čiščenje in delovanje naprave, ki mu omogoča določeno komunalno oskrbo.

Menim, da je sodelovanje porabnikov z izvajalci komunalne dejavnosti odvisno predvsem od tega, koliko porabniki varčujejo pri porabi določene oskrbe. Če porabnik poskuša prihraniti kakšen evro se bo bolj zanimal za racionalno in varčno rabo oskrbe in sam poiskal informacije o tem kako to tudi zagotoviti. Moje mnenje je, da izvajalci premalo informirajo javnost o varčni porabi oskrbe, saj jim je v interesu, da je poraba velika in da čim več zaslužijo.

Delovanje komunalne dejavnosti se mora prilagoditi načinu in dinamiki življenja v naselju, zato morajo nekatere dejavnosti delovati nepretrgoma, druge pa se prilagajajo potrošnikom in njihovim potrebam. Prekinitve v obratovanju dejavnosti, ki morajo delovati nepretrgoma, pomenijo izpad določene proizvodnje, manjši družbeni proizvod, na določen način pa tudi ohromijo način življenja v naselju. Klemenčič (1997) v svojem delu navaja, da komunalno dejavnost opredeljujemo kot družbeno dejavnost, katere naloga je v tem, da redno, praviloma zdržema, reproducira temeljne materialne pogoje življenja v naselju.

3.2 Komunalno gospodarstvo

Pojem komunalno gospodarstvo pomeni usklajeno upravljanje vseh komunalnih dejavnosti, ki se med seboj prepletajo in tudi dopolnjujejo, tako da bodo z najnižjimi možnimi stroški doseženi največji pozitivni učinki na ekonomskem in okoljevarstvenem področju, v določenem času in prostoru. Kot ugotavlja Klemenčič (1997) je izraz komunalna dejavnost širšega pomena kot komunalno gospodarstvo, saj obsega več kot le gospodarjenje, kamor sodijo vse faze procesa zagotavljanja materialnih dobrin t.j. proizvodnja, razdelitev, menjava in poraba.

Oskrba s komunalnimi dejavnostmi v naselju določa določen standard oziroma življenjsko raven posameznika pa tudi skupine prebivalcev. Pomen komunalnih dejavnosti pride do izraza šele, ko se odloča o obsegu, sestavi in organizaciji komunalne dejavnosti ter tudi cenah in tarifah za proizvode in storitve, ki jih nudi. S tem pa se oblikuje komunalna politika naselja ali občine.

Tone Klemenčič (1997) poudarja, da ima komunalno gospodarstvo v primerjavi z drugim gospodarstvom, nekaj značilnosti:

- ***vezano je na naselja***, deloma tudi na velikost naselja (komunalne naprave, organizacijo dela je treba prilagoditi naseljem),
- izrazito ***monopolni položaj*** (v naselju je praviloma zgrajena ena komunalna infrastruktura: en vodovod, en kanalizacijski sistem, itd.),
- ***poseben položaj glede ponudbe in povpraševanja*** (med porabniki in komunalnim gospodarskim subjektom ni pravega tržnega odnosa, cene oblikuje in predlaga komunalno gospodarstvo, potrjuje pa jih lokalna skupnost),
- ***prepletajo se storitve med osebno, skupno in javno porabo*** (na primer vodo iz istega vodovoda uporabijo gospodinjstva, šole, gospodarstvo, državna uprava; prometne površine uporabljamo podobno različni uporabniki),
- ***pojavlja se problem kvantificiranja komunalnih storitev*** (določanje količin porabe komunalnih storitev pri določenemu porabniku in določanje cene za enoto komunalne storitve),
- ***problem dobička in akumulacije*** (dobiček je podrejen zadovoljevanju javnih potreb),
- ***v povprečju visok sestav sredstev*** (vrednost komunalnih naprav predstavlja visok delež v primerjavi z gibljivimi sredstvi),
- ***raznolikost organizacijskih oblik*** (režijski obrat, javni gospodarski zavod, javno podjetje),
- ***problem tekoče komunalne proizvodnje*** (komunalno gospodarstvo svojih storitev ne proizvaja na zalogo, oskrba mora biti kontinuirana in sprotna),
- ***neposredna povezanost proizvajalca in porabnika komunalnih storitev*** (na primer pri dobavi vode ni posrednika med komunalnim podjetjem in porabnikom).

3.3 Nomenklatura komunalne dejavnosti

Zaradi razlik v tehnoloških postopkih med različnimi komunalnimi dejavnostmi in razlik med njihovimi proizvodi in storitvami ter monopolnega položaja dejavnosti je postalo nujno, da se opredeli nomenklatura komunalne dejavnosti.

Prva nomenklatura iz leta 1947 je bila razdeljena v tri veje:

- upravljanje javnih zgradb,
- upravljanje stanovanjskih stavb,
- vzdrževanje in eksploatacija komunalnega gospodarstva

Zadnja veja je med drugim zajemala tudi oskrbo s pitno vodo in električno energijo, mestni transport, javne pralnice, čiščenje mesta, kopališča, pogrebno, gasilsko in kafilerijsko službo ter vzdrževanje zooloških vrtov. Kot piše Klemenčič (1997) ta nomenklatura ni bila ustrezna, a se je vseeno obdržala skoraj petnajst let.

Povsem nova enotna klasifikacija dejavnosti je nastala po zakonu iz leta 1976, ki je dejavnosti razvrstila po nazivu, panogi, skupini in podskupini. T.i. **Enotna klasifikacija dejavnosti (EKD)** je vsebovala 14 nazivov dejavnosti, ki so bile šifrirane z dvema šiframa (npr.: 10 za stanovanjsko - komunalno dejavnost). Ta klasifikacija je veljala vse do leta 1995. Struktura stanovanjsko – komunalne dejavnosti po EKD je prikazana v tabeli **priloge A**. Komunalne dejavnosti so bile po EDK zajete znotraj stanovanjsko - komunalnih dejavnosti pod šifro 1003. Členjene so bile na 6 skupin in 7 podskupin.

»EKD je temeljila na funkcionalnem načelu, institucionalnem načelu ter načelu materialne proizvodnje¹. Po funkcionalnem načelu se uvršča v neko dejavnost tista dejavnost, ki ustreza svojemu pojmu, nalogi, funkciji², medtem ko institucionalni kriterij razvrščanja pomeni, da so poslovni subjekti, ki sicer opravljajo istovrstno dejavnost, razvrščeni v različne podskupine dejavnosti ne glede na njihovo pravno organizacijsko obliko. Posamezne države so

¹ Proizvodne dejavnosti so tiste, katerih rezultat se pokaže v materialni obliki (v obliki proizvodov ali storitev).

² Nasprotno temu je načelo resornosti, po katerem se razvrščajo dejavnosti glede na to, v kateri resor jih je mogoče uvrstiti - v industrijo, gradbeništvo, ipd. (Klemenčič, 1997, str. 27)

uporabljale različne klasifikacije dejavnosti, kar je onemogočalo neposredne primerjave podatkov med njimi. Največja pomanjkljivost EKD je bila že v njeni osnovi in omenjenih načelih. Značilnost EKD so bil številne členitve, povzete po metodologiji sovjetskega planiranja, zato EKD ni bila mednarodno primerljiva.« (Meglen, S., 1995, cit. po Palik, N., 2005)

Pri komunalnih dejavnostih se pojavljajo problemi z opredelitvijo zajetja dejavnosti, zato je enotna klasifikacija toliko težja. Novo klasifikacijo dejavnosti sta prinesla ZGJS in ZVO leta 1993, ki sta opredelila dejavnosti na komunalnem področju, s čimer se je bistveno spremenila tudi klasifikacija teh dejavnosti. Klemenčič (1997) navaja, da je leta 1994 vlada sprejela Uredbo o uvedbi in uporabi *Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD)*, ki predstavlja obvezen nacionalni standard in se uporablja pri zbiranju, evidentiranju in posredovanju na ekonomskem, demografskem in socialnem področju ter tudi na področju okolja in naravnih virov. Poleg tega je uporabna tudi za določanje dejavnosti in razvrščanje poslovnih subjektov ter njihovih delov za potrebe različnih uradnih in administrativnih zbirk podatkov ter za potrebe statistike v državnem in mednarodnem merilu. SKD klasifikacija vsebuje:

- 17 področij, ki so opredeljena z eno črko,
- 16 podpodročij, opredeljenih z dvema črkama,
- 60 oddelkov, opredeljenih z dvema numeričnima šiframa,
- 221 skupin, ki so opredeljene s trimestno šifro,
- 502 razreda, zapisanih s trimestno šifro in
- 565 podrazredov, ki so opisani s pet- oziroma šestmestno šifro.

V nasprotju z EKD, je SKD mednarodno primerljiva klasifikacija, saj temelji na statistični klasifikaciji ekonomskih aktivnosti NACE³, ki je od leta 1991 obvezen statistični standard Evropske unije. Prav tako je primerljiva tudi z mednarodno klasifikacijo dejavnosti organizacije Združenih narodov ISIC⁴ (Palik, 2005).

³ NACE – Nomenclature statistique des activites economiques dan sla Communuaute europene

⁴ ISIC – International Standard Industrial Clasification

V tabeli **priloge B** je primerjava med EKD in SKD. Iz tabele lahko ugotovimo, da nekatere komunalne dejavnosti po EKD v novi klasifikaciji nimajo primerjave. Med drugimi nimajo primerjave dejavnosti s področja vodnega gospodarstva, stanovanjske komunalne dejavnosti ter urejanja naselja in prostora. SKD te dejavnosti zajema v šest različnih področij s pripadajočimi oznakami in šiframi in sicer:

- kmetijstvo, lov, gozdarstvo (z oznako A),
- oskrba z električno energijo, plinom in vodo (E),
- gradbeništvo (F),
- promet, skladiščenje in zveze (I),
- nepremičnine, najem in druge poslovne storitve (K),
- druge javne, skupne in osebne storitve (O).

(Standardna klasifikacija dejavnosti 2002, Pojasnila k SKD, SURS)

V pojasnilih k SKD (2002) je natančno opisano katere dejavnosti spadajo pod neko šifro dejavnosti in katere ne spadajo tja. Ob slednjih je zapisano tudi pod katero šifro je potrebno iskati te dejavnosti. V **prilogi C** sem iz Pojasnil k SKD (2002) izbrala tiste dejavnosti, ki jih bom podrobneje analizirala v zadnjem delu naloge, to so: oskrba z vodo, zbiranje odpadne in padavinske vode, zbiranje in odvoz odpadkov ter vzdrževanje javnih cest. Namen te priloge je predstaviti, kako natančno SKD opredeljuje kaj spada pod določeno šifro dejavnosti in kaj ne.

Hrovatinova (2002) ugotavlja, da je klasifikacija dejavnosti po EKD primernejša, saj SKD vključuje določene komunalne dejavnosti, ki le deloma sodijo vanje. S to trditvijo bi se lahko strinjala, saj urejanje in vzdrževanje javnih cest in poti ter površin za pešce spada pod šifro dejavnosti 45.230 - Gradnja cest, železniških prog, letališč in športnih objektov na področju F - Gradbeništvo. Vzdrževanje cest pomeni med drugim tudi gradnjo ceste na območjih, kjer je ta tako dotrajana, da je potrebno na primer popraviti tudi podlago cestišča. Vendar naj bi izraz »vzdrževanje« pomenil, da neko stanje vzdržujemo v najboljši možni obliki, tako da do dotrajanosti sploh ne bi prišlo. Poleg tega vzdrževanje cest ne pomeni samo vzdrževanje cestišča, temveč tudi urejanje in vzdrževanje vsega kar je ob cestišču, pri tem mislim predvsem na travo, grmovje in drevesa, ki lahko ovirajo pogled na cesto in znake ob njej. Prav tako urejanje in vzdrževanje parkov, vrtov in zelenih športnih površin (01.411) nekako ne spada v področje A – Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ampak bi to dejavnost in dejavnost urejanja

in vzdrževanja javnih cest in poti ter površin za pešce lahko združili pod neko drugo šifro dejavnosti v sklopu področja Gradbeništvo ali celo bolje - v sklopu Druge javne, skupne in osebne storitve (O), kamor med drugimi spada Čiščenje okolja in druge dejavnosti higijene. Danes velja nomenklatura iz Zakona o gospodarskih javnih službah (Ur. L. RS, št. 32/93). Za razliko od prejšnjih zakonov, ta zakon vključuje med gospodarske javne službe tudi komunalno gospodarstvo.

3.4 Pojem javne službe

Ko država ugotovi, da povpraševanje po nekaterih dobrinah ne bo moč zadovoljiti preko zasebne dejavnosti, se odloči za zagotavljanje teh dobrin v okviru javne službe.

Pojem javne službe, oziroma izvorno »*public service*«, je dobil največji pomen v francoski pravni ureditvi konec 19. stoletja. Javne službe so pomenile vsako aktivnost uprave na načelih javnega prava. Francoski teoretik Duguit je ustanovil šolo javne službe, katera je postavila tezo o državi kot skupnosti javnih služb. Kmalu za Francozi so pojem javnih služb prevzele tudi mnoge druge države. **Javne službe** zato opredeljujemo kot tiste dejavnosti, ki **se izvajajo v javnem interesu in po posebnem pravnem režimu**. V praksi se s tem pojmom označuje dejavnosti dobavljanja blaga ali zagotavljanja storitev pod pogoji, ki so drugačni od tržnih, ker se upošteva javni interes. Te dejavnosti so se, po jugoslovanski ustavi iz leta 1974, imenovale »*dejavnosti posebnega družbenega pomena*« (Piskar, 2002).

Med te dejavnosti spadajo t.i. **družbene dejavnosti**, to so: šolstvo, kultura, znanost, zdravstvo, socialno varstvo in tudi **del gospodarskih dejavnosti**, predvsem infrastrukturne dejavnosti, kot na primer: energetika, promet in zveze, vodno gospodarstvo in komunalne dejavnosti.

Za **dejavnosti posebnega družbenega pomena**, kot piše Rakar (1994), je značilno naslednje:

- izvajajo se v javnem interesu,
- njihovo trajno izvajanje je nenadomestljiv pogoj za življenje in delo državljanov ter obstoj in razvoj družbe v celoti,
- delovanje trga in tržnih zakonitosti ni podlaga za njihov obstoj in tudi ne za vrednotenje rezultatov dela in vloženega kapitala,

- zadovoljevanje potreb ima prednost pred ustvarjanjem dobička,
- javni interes pri opravljanju teh dejavnosti ali zadev se v skladu z njihovo naravo in posebnostmi zagotavlja s tem da:
 - se določijo pogoji in način opravljanja takih dejavnosti ali zadev,
 - se zagotovi soodločanje uporabnikov, ustanoviteljev ter organov družbenopolitičnih skupnosti.

Na tem mestu bi po članku Alje Markovič-Bartenjev (1994) povzela pregled posameznih zakonov, ki med drugim opredeljujejo katere dejavnosti so dejavnosti posebnega družbenega pomena.

ZAKON O KOMUNALNIH DEJAVNOSTIH; Ur.L. SRS 8/82, ki je s sprejetjem ZGJS sicer prenehal veljati, razen določb 3., 4., 5., 6., 7./1. odstavka, 11. in 14. člena.

V svojem 3. členu določa, da se za komunalne dejavnosti in dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena štejejo:

- oskrba naselij z vodo (zajemanje, čiščenje, odvajanje vode gospodinjstvom, industriji in drugim uporabnikom),
- odvajanje odpadne in padavinskih voda iz naselij,
- vzdrževanje čistoče v naseljih,
- urejanje javnih parkov, nasadov, drevoredov, zelenic, otroških igrišč,
- urejanje javnih parkirišč, dovoznih poti,
- javna razsvetljava v naseljih,
- opravljanje javnega mestnega prometa
- urejanje pokopališč ter pokopališka in pogrebna dejavnost.

ZAKON O CESTAH, Ur. L. SRS, št. 38/81 in 37/87 pa v svojem 4. čl. določa, da so posebnega družbenega pomena:

- vzdrževanje, ki obsega vzdrževalna dela za zagotavljanje prevoznosti cest, in varstvo cest
- zagotavljanje pretočnosti cest in varnosti prometa

Preglednica 1: Primerjava bivšega in zdaj veljavnega Zakona o vodah v točkah, ki določajo dejavnosti posebnega družbenega pomena in javne gospodarske službe.

<p>Bivši ZAKON O VODAH Ur. L. SRS, št. 38/81, 29/86</p> <p>Določa, da so <u>posebnega družbenega pomena</u>:</p>	<p>Novi ZAKON O VODAH, Ur. L. RS, št. 67/02</p> <p>V 161. členu določa, da država zagotavlja naslednje <u>javne gospodarske službe</u>:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • spremljanje stanja vodnega režima, • usmerjanje gradnje vodnogospodarskih objektov in naprav, • usmerjanje regulacije in drugih ureditev vodotokov in naravnih zbirališč vode, • vzdrževanje naravnih vodotokov in drugih naravnih zbiralnikov vode ter vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi, • zbiranje in obdelava za vodno gospodarstvo pomembnih podatkov, • urejanje medrepubliških in meddržavnih zadev. 	<ul style="list-style-type: none"> • obratovanje in vzdrževanje vodne infrastrukture, namenjene ohranjanju in uravnavanju vodnih količin, • obratovanje, vzdrževanje in spremljanje stanja vodne infrastrukture, namenjene varstvu pred škodljivim delovanjem voda, • izvedba izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda, • vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč.

Preglednica 2: Primerjava obveznih republiških (državnih) GJS po starem in novem Zakonu o varstvu okolja

Bivši ZAKON O VARSTVU OKOLJA (ZVO), Ur. L. SRS, št. 32/93,	Novi ZAKON O VARSTVU OKOLJA (ZVO-1), Ur. L. RS, št. 41/04
<p>Obvezne republiške javne službe po 25. členu zakona:</p>	<p>Obvezne državne gospodarske službe varstva okolja so po 148. členu:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zbiranja, razvrščanja, skladiščenja in prevažanja radioaktivnih in določenih vrst nevarnih visoko kaloričnih organskih, drugih organskih, anorganskih, bolnišničnih, klavničnih odpadkov, • incineracije, imobilizacije, kompostiranja in drugačnega uničevanja odpadkov iz prve točke ter komunalnih odpadkov, • odlaganja preostankov odpadkov iz 1. in 2. točke. 	<ul style="list-style-type: none"> • ravnanje z radioaktivnimi odpadki in njihovo odlaganje, • sežiganje komunalnih odpadkov, • ravnanje z živalskimi odpadki, ki so po predpisih na področju veterinarstva stranski živalski proizvodi kategorije 1 in 2, • zbiranje, predelava ali odstranjevanje določenih vrst drugih odpadkov, • izvajanje meritev, pregledovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom, • monitoring hidroloških, erozijskih, geoloških, seizmoloških ter drugih geofizikalnih pojavov in monitoring stanja okolja. <p>Izvajanje GJS zagotavlja ministrstvo.</p>

Preglednica 3: Primerjava obveznih lokalnih (občinskih) GJS po starem in novem Zakonu o varstvu okolja

Bivši ZAKON O VARSTVU OKOLJA (ZVO), Ur. L. SRS, št. 32/93,	Novi ZAKON O VARSTVU OKOLJA (ZVO-1), Ur. L. RS, št. 41/04
Obvezne lokalne javne službe po 26. členu zakona, ki ne velja več:	Obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja so po 149. členu:
<ul style="list-style-type: none"> • oskrba s pitno vodo, • odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda, • ravnanje s komunalnimi odpadki, • javna snaga in čiščenje javnih površin, • urejanje javnih poti, površin za pešce in zelenih površin, • pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka⁵, • gasilska služba. 	<ul style="list-style-type: none"> • oskrba s pitno vodo, • odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode, • zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, • odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanje komunalnih odpadkov • urejanje in čiščenje javnih površin.

Pri materialni opredelitvi ni vedno od vsebine oziroma narave dejavnosti odvisno, ali je neka dejavnost javna služba ali ne. Ponavadi vpliva na to tudi veliko drugih dejavnikov, kot so: zgodovinsko obdobje, stopnja družbene razvitosti, ideološka stališča v družbi ipd (Čebulj, J., 1992, cit. po Denša, N., 2005).

⁵ Po ZVO-1 to ni več obvezna lokalna GJS, temveč obvezna državna javna služba.

Objektivni kriteriji za določitev gospodarske javne službe so naslednji (Pirnat, R., 1992, cit. po Denša, N., 2005):

- odsotnost tržnih zakonitosti,
- nujnost trajnega opravljanja dejavnosti,
- nezmožnost individualizacije posameznika,
- enakopravnost uporabnikov,
- naravni monopol itd.

Na prvem mestu je torej **kriterij odsotnosti tržnih zakonitosti** pri izvajanju javne službe. Tu gre za vprašanje, koliko se na trgu ponudba lahko prilagaja povpraševanju. Za netržno dejavnost gre takrat, ko zaradi monopola, togega povpraševanja ali podobnega sistema ni mogoče ustvariti ravnovesja na trgu. Za odsotnost tržnih zakonitosti gre tudi takrat, ko preko trga ni mogoče zagotoviti financiranja neke dejavnosti v obsegu, ki bi zagotavljal enostavno reprodukcijo.

Nujnost trajnega opravljanja dejavnosti pomeni, da gre za takšno dejavnost, ki jo je treba opravljati trajno in je nujno potrebna. Kadar ne najdemo nadomestne dobrine, od trajnega zagotavljanja te dobrine pa je odvisen obstoj in delo uporabnikov ali družbe kot celote, je podana visoka stopnja nujnosti. To so dobrine, kjer je poudarjen javni interes (Denša, 2005).

Pri nekaterih dobrinah **ne moremo določiti kroga uporabnikov**, ker so namenjene vsem (javni parki in ceste). Tu gre predvsem za kolektivne dobrine, kjer ni ekvivalenta med prispevkom posameznega uporabnika in koristijo, ki jo dobi. Po mnenju ljudi iz pravniških krogov, je takšna dejavnost v korist celotne družbe, in jo je treba izvrševati v okviru javne uprave.

Pri nas zakon določa, da so **javne dobrine dostopne vsakomur pod enakimi pogoji**, določenimi z zakonom ali odlokom lokalne skupnosti (5. člen ZGJS). Javno dobro predstavljajo tiste dobrine in storitve, ki jih posamezniki ali celotna družba potrebujejo za normalno izvajanje vsakodnevnih opravil, za ohranjanje normalnih pogojev bivanja, za delovanje družbe kot enovitega sistema. Ker so take dobrine v javnem interesu, jih mora zagotavljati država. Javno dobro je lahko grajeno ali naravno. Če bi primerjali katere dobrine

so javno dobro v različnih državah, bi naleteli na različne opredelitve, tako je voda, ki pri nas velja za javno dobro, na primer v Franciji komercialna dobrina.

Javni interes predstavlja interes družbe, ki razvije določene potrebe in njihovo organizirano zagotavljanje prenese na državo, ki mora ponuditi dobrine in storitve vsakomur oziroma jih lahko tudi vsili, ko zasleduje nujne družbene cilje. Javni interes v okviru javnih služb vsebuje predvsem zahtevo po kakovostnem in čim cenejšem ter trajnem zagotavljanju javnih dobrin in storitev (Tičar, B., 1995, cit. po Denša, N., 2005).

4 LASTNINSKO PREOBLIKOVANJE KOMUNALNIH ORGANIZACIJ

4.1 Organizacija komunalnih dejavnosti do leta 1991

»Od leta 1945 dalje smo doživeli v sistemu organiziranja vrsto mejnikov, katerih namen je bil spremeniti obstoječa razmerja glede pristojnosti upravljanja in vodenja komunalnih dejavnosti na treh različnih ravneh: institucionalni, upravno-razvojna in tehnični.« (Rakar, 1994)

Od konca II. Svetovne vojne do sredine petdesetih let (1945-1955) so bile vse tri upravljavske ravni združene pri takratnih *občinskih ljudskih odborih (OBLO)* in *krajevni ljudskih odborih (OKLO)*, saj so se komunalne dejavnosti izvajale prek *režijskih obratov*.

Krajevni ljudski odbori so imeli, tako piše Klemenčič (1997), pristojnost upravljanja krajevnih virov vode, vodnjakov, cistern, vodovodov, kanalizacije, upravljanja krajevnih drevoredov in parkov, upravljanja krajevnih kopališč in gradnjo krajevnih poti. Nadalje so skrbeli za javno razsvetlavo, preskrbo električne energije za potrebe prebivalstva ter za krajevni javni promet.

Proti koncu petdesetih in v začetku šestdesetih let (1955-1970) se je začel proces ločevanja in osamosvajanja tehnične ravni v smislu oblikovanja *samostojnih komunalnih podjetij*, kar je bilo kasneje pravno sankcionirano z zakonom.

Leta 1957 so sprejeli resolucijo o perspektivnem razvoju splošne potrošnje, ki je med drugim postavila zahtevo, da se tudi na področju komunalne dejavnosti bolj uveljavi načelo samofinanciranja. Zaradi tega se je pričelo število režijskih obratov hitro zmanjševati (Klemenčič, 1997).

Leta 1967 je bil izdan Zakon o komunalnih delovnih organizacijah, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena. Urejal je razmerja med komunalno delovno

organizacijo in občino ter med to organizacijo in porabniki komunalnih storitev. Z uveljavitvijo načela javnosti, je javnost dobila vpogled v delo komunalne delovne organizacije. Seveda ne gre spregledati tudi Zakona o komunalnih organizacijah posebnega družbenega pomena, ki je bil sprejet leta 1975. Ta je izenačil komunalne organizacije z organizacijami združenega dela na področju gospodarstva. Pri upravljanju komunalne organizacije so sodelovali delegati uporabnikov komunalnih storitev, ki so odločali o zadevah skupnega odločanja v organizaciji (Klemenčič, 1997).

Sledil je pričetek ločevanja in osamosvajanja upravno-razvojnne ravni, ki je vodilo najprej v oblikovanje *samostojnih komunalnih skladov*, kasneje (1970) pa v oblikovanje *komunalnih samoupravnih interesnih skupnosti (SiS)*, ki jim je ustava prisodila tudi znaten del pristojnosti, ki so prej pripadale občinam. Poleg SiS pa so bile del komunalnih skladov tudi *komunalne organizacije združenega dela (OZD)*, ki jim je pripadal tudi tehnični nivo. Pretežno veljavo so imele komunalne SiS, ki so zbirale denar za razširjeno reprodukcijo, odločale pa so tudi o višini cen in drugih dajatev za enostavno in razširjeno reprodukcijo na področju komunalnih dejavnosti. Za te dejavnosti je bilo to obdobje najbolj napredno. Najmanj pristojnosti so imele občinske skupščine, ki jim je pripadala le nadzorna in usklajevalna vloga v primeru, da »*samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje na ravni komunalnih SiS ni bilo dovolj učinkovito*« (Rakar, 1994).

Zakon o komunalnih dejavnostih je leta 1982 del pristojnosti (natančneje: skrb za razširjeno reprodukcijo) prenesel s SiS-ov neposredno na komunalna podjetja. Tako so bile neposredno pred formalnim pričetkom demokratizacije slovenske družbe za zagotavljanje javnega interesa in za razvoj na področju komunalnih dejavnosti odgovorne samoupravne interesne skupnosti, management, v pravem pomenu besede, je pripadal komunalnim podjetjem, občine in mesta pa so na tem področju imele le še interventno in nadzorno vlogo. Takšna inferiorna vloga države je motila že prejšnje nosilce oblasti, zato so z ustavnim zakonom vse SiS preprosto ukinili in njihove pristojnosti »začasno« (to je del sprejema sistemskih zakonov) prenesli na družbenopolitične skupnosti. (Rakar, 1994, str. 179)

Preglednica 4: Razvojne faze treh organizacijskih ravni

Obdobje	1945 - 1955	1955 - 1970	1970 - 1990	1991 -
Ravni upravljanja in vodenja				
INSTITUCIONALNA RAVEN	OBLO, OKLO	Občinske skupščine	Občinske skupščine	Lokalne skupnosti
UPRAVNO – RAZVOJNA RAVEN	OBLO, OKLO	Samostojni komunalni skladi	Komunalne SiS, Komunalni OZD	Lokalne skupnosti
TEHNIČNA RAVEN	OBLO, OKLO	Samostojna komunalna podjetja	Komunalni OZD	Izvajalci komunalnih dejavnosti

Vir: Rakar, 1994

S prenehanjem veljave Zakona o sistemu družbenega planiranja⁶ o temeljnih planih komunalnih SiS se je končalo tudi namensko zbiranje sredstev za razširjeno reprodukcijo. Celotno financiranje razširjene produkcije komunalnih dejavnosti je bilo preneseno v breme proračuna lokalnih skupnosti. Tako je občina postala nosilka nalog in odgovornosti na področju komunalnih dejavnosti na institucionalnem in upravno – operativnem nivoju. Tehnično raven pa so prevzeli *izvajalci komunalnih dejavnosti*.

⁶ 31.12.1990

Kot pravi Rome (1999), je po depolitizaciji z ukinitvijo SiS materialne proizvodnje komunalno gospodarstvo pomenilo organizacijo služb, ki prebivalcem in gospodarskim subjektom omogoča osnovno življenjsko in delovno oskrbo. Zanje je značilno, da je javno (splošno koristno), neprofitno in podvrženo javnemu nadzoru.

4.2. Razlogi za privatizacijo v svetu in pri nas

Odgovor na vprašanje, kaj je sprožilo privatizacijo pri nas, lahko najdemo v grobem pregledu mednarodnih dogajanj v začetku osemdesetih. Rakar (1996) v svojem prispevku za Strokovni posvet o koncesijah v vodnem in komunalnem gospodarstvu pojasnjuje, da je v tem času prišlo do premikov v vladajočih nomenklaturah v ZDA in v Veliki Britaniji. Ti premiki so se odrazili tudi v gospodarskem in družbenem življenju teh držav. Gospodarstvu je zaradi zmanjšanja socialnih dajatev in izdatkov ostalo več ustvarjene akumulacije za potrebe investiranja. Zasebni kapital je tako po nekaj letih recesije in stagnacije dobil ponoven zagon in je pospešeno iskal nova tržišča.

V tujini so mesta in občine iskale rešitve kako zagotoviti sredstva za izgradnjo novih naprav in infrastrukturnih objektov, ki so jih potrebovale, poleg tega pa so hotele tudi ugoditi strožjim kriterijem varstva okolja. Komunalna infrastruktura je bila v nekaterih državah (npr.: v ZR Nemčiji, natančneje v nekdanji DDR) zelo slabo vzdrževana in pomanjkljiva, pravi Rakar (1996). V tem času se je torej pojavil zasebni sektor s svojim kapitalom, ki je iskal tržišče in lokacije za vlaganje. Lastniki kapitala so ugotovili, da so tudi vlaganja v infrastrukturne dejavnosti lahko dovolj donosna in brez tveganja. Lokalne skupnosti so potrebovale ravno to, saj same niso zmogle financirati izgradnje novih naprav.

Države so morale ohraniti in zagotavljati vsaj minimalno stopnjo gospodarske rasti, ki je bila pogojena z novimi investicijami. Te investicije pa zahtevajo nove objekte in nove površine, ki morajo biti ustrezno komunalno opremljene. V ZR Nemčiji je to pomenilo zgrajeno kanalizacijsko omrežje za odvajanje odpadne in meteorne vode ter njegova priključitev na čistilno napravo (Rakar, 1996).

Vključitev zasebnega sektorja in njegovega kapitala v izvajanje komunalnih dejavnosti pa je tudi eden od namenov sprejetega zakona o GJS leta 1993, ki je po vzorcu iz svetovnih dogajanj na tem področju prevzel tisto, kar naj bi tudi pri nas rešilo nastalo krizo.

Po mnenju Rometa (1999), je bil konec 80-ih let osnovni motiv preoblikovanja komunalnega gospodarstva pri nas le izboljšanje neučinkovitosti javnega sektorja, po osamosvojitvi Slovenije pa so se pojavile potrebe za vzpostavitev boljšega sistema izvajanja GJS za potrebe prebivalcev in podjetij. Med drugimi so bili cilji reorganizacije zelo idealistično zastavljeni in težko izvedljivi v resničnosti, povedano drugače, potrebno bo še več časa, da se bodo ustvarili pogoji za njihovo uresničitev. Leta 1999 smo bili tako šele na začetku zastavljene poti.

Poglejmo si *cilje preoblikovanja javnega sektorja*⁷, ki jih je zastavila posebna delovna skupina, ki je vodila prestrukturiranje javnega sektorja v Sloveniji (Rome, 1999, str. 121-122):

1. Izvesti razmejitev med državnimi in lokalnimi zadevami glede zagotavljanja javnih služb na podjetniških temeljih.
2. Upoštevati tržne zakonitosti in konkurenco.
3. Skrbeti za nemoteno delovanje javnih služb in zagotavljanje javnih dobrin.
4. Omogočiti zmanjšanje vpliva v pogojih naravnega in pravnega monopola.
5. Organizirati javni nadzor tako preko institucij civilne družbe, kot z državno oziroma občinsko regulativo.
6. Izvesti razmejitev med javnopravnimi zadevami in zadevami zasebne sfere.
7. Spodbujati konkurenčnost znotraj javnih služb.
8. Izvesti racionalizacijo velikosti javnega gospodarskega sektorja s privatizacijo.
9. Spodbuditi procese lastninjenja, odgovornosti in osebne iniciative.
10. Racionalizirati organizacijo in zmanjšati javne stroške.
11. Zagotoviti finančno disciplino z ustreznim nadzorom in obveznimi revizijami.
12. Postavit nova institucionalizacijska razmerja med državo in lokalno skupnostjo na eni strani ter izvajalci javnih služb na drugi ter zagotoviti učinkovito upravljanje.

⁷ Teh ciljev ne bom komentirala, citiram jih samo zato, da se lahko iz njih razbere, kako res idealistično so bili zastavljeni.

13. Vzpostaviti oblike sodelovanja med uporabniki in izvajalci dejavnosti ter državno oziroma lokalno oblastjo.
14. Upoštevati strategije hitrega razvoja telekomunikacij, varčnosti pri energetske porabi in varstvu okolja.
15. Pripraviti in izvesti upravno in organizacijsko preoblikovanje državne in lokalne uprave ter reorganizacijo podjetij javnega sektorja na področju gospodarske infrastrukture.
16. Sprejeti ustrezno resorno zakonodajo.
17. Izdelati lastninsko preoblikovanje na področju javnega sektorja.
18. Oblikovati premoženjske bilance države in lokalnih skupnosti na področju gospodarske infrastrukture.
19. Izdelati koncept specializiranih bančnih in drugih finančnih vlaganj.
20. V načrtovanje, odločanje in izvajanje vnesti splošne demokratične principe javne participacije.
21. Ohraniti esencialne sisteme javne oskrbe in jih po potrebi vsebinsko, ekološko, finančno, kadrovsko in organizacijsko sanirati.

4.3 Sprejetje Zakona o gospodarskih javnih službah leta 1993

Zakon o gospodarskih javnih službah (Ur.L. RS 32/93) je določil, katere dejavnosti se štejejo za javne službe in uredil oblike izvajanja GJS. Pri tem je moral zakonodajalec poskrbeti za ureditev in statusno preoblikovanje obstoječih izvajalcev javnih služb.

ZGJS je s svojo veljavo postal krovni zakon za lastninjenje in privatizacijo bivših

Komunalnih podjetij p.o.. To natančno določata tudi vladna Uredba o načinu ugotavljanja deleža družbenega kapitala komunalnih podjetij, ki postane lastnina občin in mesta Ljubljane (Ur.l. RS 59/93 in splošni zakon, ki omogoča privatizacijo vseh nekdanjih družbenih podjetij: Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij (ZLPP, Ur.l. RS 55/92, 7/93, 31/93).

Po predpisu so morala komunalna podjetja v bivših občinah izvesti vsebinsko, lastninsko in podjetniško reorganizacijo pred uvedbo lokalne samouprave (Rome, 1999).

4.3.1 Kratek pregled ZGJS

Predstavila bom kratek pregled Zakon o gospodarskih javnih službah.

V I. delu oziroma v splošnih določbah ZGJS določa le način in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb.

4.3.1.1 Gospodarske javne službe (GJS)

Z gospodarskimi javnimi službami se zagotavljajo materialne javne dobrine kot proizvodi in storitve, katerih trajno in nemoteno proizvodnjo v javnem interesu, zagotavlja Republika Slovenija oziroma občina ali druga lokalna skupnost zaradi zadovoljevanja javnih potreb, kadar in kolikor jih ni mogoče zadovoljevati na trgu. (Ur. L. RS, št. 32/93)

Kdaj bo neka dejavnost gospodarska javna služba se določi z zakonom ali odlokom (2. člen ZGJS). Tako se GJS določijo z zakoni s področja energetike, prometa in zvez, komunalnega in vodnega gospodarstva in gospodarjenja z drugimi vrstami naravnega bogastva, varstva okolja ter z zakoni, ki urejajo druga področja gospodarske infrastrukture.

Dejavnosti, ki se štejejo za ***gospodarske javne službe***, so bile določene z 68. členom ZGJS:

- dejavnosti, ki so z zakonom ali z odlokom skupščine občine ali Mesta Ljubljane določene kot dejavnosti posebnega družbenega pomena na področjih materialne infrastrukture;
- zadeve posebnega družbenega pomena s področij materialne infrastrukture, ki se opravljajo v okviru gospodarskih dejavnosti;
- druge dejavnosti oziroma zadeve katerih financiranje in oblikovanje cen je potekalo preko sistema samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje oziroma sistema financiranja javne porabe.

V členu je poudarjeno, da ta velja le dokler se GJS ne določijo z zakoni iz 2. člena ZGJS. Ta norma tako ni več aktualna, saj so se do danes že vse dejavnosti določile s področno

zakonodajo. 2. člen ZGJS je le napotilne narave, kot ugotavlja pravnica Denša (2005).

Napotilna narava, kot pravi, se kaže v tem, da zakonodajalec ni omejen pri tem, da ne bi kot GJS z zakonom opredelil še kakšne druge dejavnosti in ne samo tistih, ki jih je izrecno naštel.

4.3.1.2 Vrste javnih gospodarskih služb

Gospodarske javne službe so lahko *republiške*, ki jih predpiše Vlada Republike Slovenije z uredbo, ali *lokalne*, ki jih predpiše lokalna skupnost z odlokom, tako da je zagotovljeno njihovo izvajanje v okviru funkcionalno in prostorsko zaokroženih oskrbovalnih sistemov. Tehnični, oskrbovalni, stroškovni, organizacijski in drugi standardi ter normativi za opravljanje gospodarskih javnih služb se urejajo s predpisi pristojnih ministrov. (3. člen ZGJS)

Kakor ugotavlja Klemenčič (1997), se na področju zbiranja in odlaganja odpadkov pojavlja dvoje služb, kriterij za ločitev med obveznimi lokalnimi javnimi službami in obveznimi republiški javnimi službami pa je v teži in odgovornosti. Službe prve vrste so zato lažje in manj odgovorne kot republiške javne službe.

Tretji člen zakona o GJS pravi, da so gospodarske javne službe tudi *obvezne* ali *izbirne*. Ta zakon v 2. členu določa, da je pridobivanje dobička podrejeno zadovoljevanju javnih potreb.

Občina sprejme odlok o GJS, s katerim prevzame obvezne GJS in določi izbirne GJS. S tem odlokom določi tudi vrste in način oziroma oblike izvajanja javnih služb, strokovno tehnične in pospeševalne naloge, varstvo uporabnikov javnih dobrin, vire financiranja GJS in druga vprašanja, ki so povezana z izvajanjem javnih služb.

Obvezne javne lokalne službe in intervencijske službe zaščite in reševanja zagotavlja občina samostojno, neposredno in obvezno, razen v primeru, da jih zagotavlja širša lokalna skupnost, ali če se zagotavljajo za več občin skupaj. Intervencijske službe zaščite in reševanja, po novem ZVO-1 spadajo med obvezne državne gospodarske službe. ZVO-1 tudi ne vsebuje več določbe, ki pravi, da republika zagotovi na območju lokalne skupnosti obvezno lokalno javno službo, če ta ni zagotovljena s strani občine. Vlada z aktom, ki ga izvrši ministrstvo za varstvo

okolja, določi način zagotovitve obvezne javne službe (Palik, 2005). Pri tem ministrstvo za varstvo okolja predpiše oskrbovalne standarde, razvrstitev objektov in naprav, tehnične, vzdrževalne in organizacijske standarde, gospodarske standarde, metodologijo za oblikovanje cen, metodologijo za vodenje registra izvajalcev, katastra objektov in naprav ter druge standarde in normative za opravljanje obveznih javnih služb.

Obvezne gospodarske javne službe so v Mestni občini Ljubljana (MOL) naslednje (Toplak, 2004):

- oskrba s pitno vodo,
- odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda,
- ravnanje s komunalnimi odpadki,
- odlaganje ostankov komunalnih odpadkov,
- javna snaga in čiščenje javnih površin,
- urejanje javnih poti, površin za pešce in zelenih površin,
- pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka,
- urejanje mestnega prometa,
- pokopališka in pogrebna dejavnost ter urejanje pokopališč.

Izbirne gospodarske javne službe pa so v MOL naslednje (Toplak, 2004):

- vzdrževanje lokalnih in gozdnih cest,
- oskrba s toplotno energijo,
- oskrba s plinom,
- urejanje javnih tržnic,
- urejanje javne razsvetljave,
- urejanje parkirišč na javnih površinah,
- urejanje semaforkega sistema,
- urejanje javnih sanitarij,
- urejanje javnih otroških igrišč.

K izbirnim GJS se včasih štejejo tudi:

- urejanje pokopališč in pokopališka ter pogrebna dejavnost (v MOL je to obveza GJS),
- deratizacija in dezinfekcija,
- zimska služba.

Med izbirnimi javnimi službami, ki jih našteva Alja Markovič-Bartenjev v svojem članku (1994), so tudi krasitev naselij, plakatiranje in okraševanje ter odvoz nepravilno parkiranih vozil. Vendar, če dobro pomislimo, to niso več službe, ki bi predstavljale »nenadomestljiv pogoj za življenje in delo občanov«, saj bi tudi brez njih preživel.

Vlada z uredbo (lokalna skupnost pa z odlokom) za posamezno GJS določi (7. člen ZGJS):

- organizacijsko in prostorsko zasnovano njihovega opravljanja po vrstah in številu izvajalcev,
- vrsto in obseg javnih dobrin ter njihovo prostorsko razporeditev,
- pogoje za zagotavljanje in uporabo javnih dobrin,
- pravice in obveznosti uporabnikov,
- vire financiranja GJS in način njihovega oblikovanja,
- vrsto in obseg objektov in naprav, potrebnih za izvajanje GJS, ki so lastnina republike ali lokalne skupnosti ter del javne lastnine, ki je javno dobro in varstvo, ki ga uživa,
- druge elemente pomembne za opravljanje in razvoj GJS.

Pri tem se, kot to določa naslednji, 8. člen ZGJS, GJS financirajo s ceno javnih dobrin, iz proračunskih sredstev in iz drugih virov, ki so določeni z zakonom ali odlokom lokalne skupnosti. Za financiranje republiških GJS zagotavlja sredstva iz proračuna Republika Slovenija, lokalna skupnost pa zagotavlja sredstva za financiranje izbirnih lokalnih javnih služb. Financiranje iz proračuna za obvezne lokalne gospodarske službe se deli med Republiko Slovenijo in lokalno skupnostjo, na način, ki ga določa zakon.

Občina je po Ustavi Republike Slovenije samoupravna lokalna skupnost, ki se lahko za urejanje in opravljanje lokalnih zadev samostojno odločajo o povezovanju v širše samoupravne lokalne skupnosti. Takšno povezovanje je najbolj smiselno na področju odstranjevanja odpadkov, oskrbi s pitno vodo in odvajanju odpadnih voda ter še nekaterih drugih.

4.3.1.3 Povezovanje občin v direkcije in holdinge

ZGJS v II. delu določa, da strokovno-tehnične in razvojne naloge na področju GJS opravljajo direkcije, določa pa tudi katere so te naloge. V 13. členu pravi, da lahko Vlada ali lokalna skupnost (kadar gre za lokalne GJS) ustanovi javni holding za področje posamezne ali večih GJS.

Občine izkazujejo potrebo po medobčinskem sodelovanju na področju tehničnih-tehnoloških, funkcionalnih in prostorskih problemov. Te potrebe pa imajo, tako Zore (2001), dvojni izvor. Prvi je v nastajanju novih občin, kjer se obstoječi enoviti oskrbovalni sistemi delijo med novo nastale občine, drugi pa je v tehnično-tehnoloških možnostih, ekonomičnosti, logistični pogojenosti, prostorskih, naravnih, poselitvenih in drugih danostih, ki narekujejo povezovanje občin pri izgradnji, posodabljanju in upravljanju infrastrukturnih objektov in naprav. Problem lastništva infrastrukturnih objektov in naprav se najbolj kaže za obstoječo infrastrukturo. Izrazit je predvsem na področju oskrbe s pitno vodo, malo manj pa pri odvajanju in čiščenju odpadnih voda.

a) Direkcije

Občine lahko ustanovijo enega ali več organov skupne občinske uprave, ki lahko za več občin opravlja upravne, strokovne, tehnične, organizacijske in razvojne naloge. Te naloge s področja GJS ter nadzor nad izvajalci teh služb opravljajo direkcije, ki se ustanovijo po zakonu o GJS, ki ureja upravo, lahko pa tudi neposredno ministrstva oziroma ustrezne službe ali organi lokalnih skupnosti. Občine na ta način obdržijo tisti del regulativnih nalog, ki se nanašajo na normativno urejanje.

Direkcijo vodi predstojnik, ki ga imenujejo in razrešujejo župani občin. Predstojnik določa sistematizacijo delovnih mest in odloča o sklenitvi in prekinitvi delovnih razmerij v direkciji. Sredstva za delo direkcije zagotavljajo občine ustanoviteljice.

Skupna direkcija pa ni edina rešitev, saj zakon določa, da občine lahko ustanovijo tudi javni holding. Občine pogosto za naloge, ki bi jih lahko izvajala direkcija, največkrat pooblastijo kar izvajalce javnih služb. Taka odločitev se v praksi izkaže za pozitivno, racionalno in tudi učinkovito. (Zore, 2001)

b) Javni holding

Po zakonu o GJS (13. člen), Vlada Republike Slovenije lahko ustanovi javni holding za posamezne ali več GJS, vendar le kadar to narekujejo razlogi racionalnosti in ekonomičnosti. Holding pa lahko ustanovi tudi lokalna skupnost, če gre za lokalne javne gospodarske službe. Pri tem se lahko prenese v izvajanje holdingu posamezne strokovno tehnične, organizacijske in razvojne naloge, ki se nanašajo zlasti na:

- financiranje in investiranje na področju GJS,
- ustanoviteljstvo javnih podjetij in javnih gospodarskih zavodov, izjemoma pa tudi drugih državnih podjetij,
- upravljanje podjetij in zavodov, povezanih v holding ter usklajevanje njihovih razvojnih programov,
- razvojne projekte ter strokovno in poslovno povezovanje izvajalcev GJS.

S tem zakonom, čeprav to ni izrecno rečeno, ustanoviteljske pravice obdrži državi oziroma lokalni skupnosti. Ustanoviteljske pravice oziroma pravice upravljanja, so pogoj za delovanje kapitalsko upravljalnega sistema, kakršen je holding zasebnega prava. Bohinc (2005) pravi, da javni holding zatorej ne more poslovati po pravilih, ki veljajo za holding po ZGD, oziroma se za javni holding ne morejo uporabljati pravila ZGD.

Ustanovitev holdinga pride v poštev v krajih ali mestih, v katerih je komunalno gospodarstvo bolj razvito oziroma večjega obsega. V Sloveniji obstaja samo holding mesta Ljubljane, ki je po svoje nekakšna izjema. V praksi se krešejo različna mnenja v zvezi z vprašanjem, ali je holding uspešna oblika organiziranja javnih gospodarskih služb.

V Ljubljani je izvršni svet Mesta Ljubljane s sklepom leta 1994 ustanovil javni holding mestnih podjetij. Takrat je holding združeval le javno podjetje Energetika Ljubljana d.o.o., j. p. Vodovod – Kanalizacija d.o.o., j. p. Ljubljanski potniški promet d.o.o. in j. p. Ljubljanske tržnice d.o.o. Kasneje so se holdingu pridružila še naslednja javna komunalna podjetja: Snaga Javno podjetje d.o.o., Parkirišča Javno podjetje d.o.o. in Žale Javno podjetje d.o.o.

Preglednica 5: Sestava Holdinga Ljubljana in naloge posameznih podjetij v njem,

Javno podjetje Energetika Ljubljana d.o.o.	Distribucija in dobava zemeljskega plina in toplote tarifnim odjemalcem.
Javno podjetje Vodovod – Kanalizacija d.o.o.	Upravljanje in vzdrževanje javnega vodovoda, priključkov ter upravljanje, vzdrževanje ter čiščenje javne kanalizacije.
Javno podjetje Ljubljanski potniški promet d.o.o.	Javni prevoz potnikov v mestnem prometu.
Javno podjetje Ljubljanske tržnice d.o.o.	Vzdrževanje in čiščenje javnih tržnic ter oddajanje prodajnega prostora v najem.
Snaga Javno podjetje d.o.o.	Zbiranje, prevažanje in odlaganje komunalnih odpadkov, čiščenje javnih površin in upravljanje javnih sanitarij.
Parkirišča Javno podjetje d.o.o.	Vzdrževanje, urejanje in čiščenje javnih parkirišč ter odvoz nepravilno parkiranih vozil na javnih parkiriščih.
Žale Javno podjetje d.o.o.	Pogrebne storitve, oddajanje grobov v najem, vzdrževanje pokopališč.

Vir: www.jh-lj.si

Holding po 13. členu zakona o GJS pridobiva sredstva iz:

- sredstev, ki se prenesejo nanj na podlagi lastninskega preoblikovanja in privatizacije,
- sredstev, ki jih ustvari s prodajo vrednostnih papirjev,
- sredstev, ki se ustvarijo z dobičkom javnih gospodarskih zavodov, z udeležbo v dobičku javnih podjetij, z drugimi sredstvi vlaganja kapitala in s plačili za koncesije za GJS,
- sredstev donacij, dotacij in posojil domačih in tujih oseb, tujih držav in mednarodnih finančnih ustanov,
- sredstev, ustvarjenih z lastnim poslovanjem,
- sredstev proračuna in drugih sredstev za financiranje GJS.

Holding je zadolžen, da kot upravljevec podjetij uskladi organizacijo in poslovanje teh podjetij z zakonom o gospodarskih javnih službah in zakoni s področja gospodarskih javnih služb, pri tem pa upošteva načela racionalnosti, ekonomičnosti in samostojnosti poslovanja, pa tudi njihovo tehnično-tehnološko zaokroženost delovnega procesa.

Javna podjetja so se s sklepi Izvršnega sveta Skupščine mesta Ljubljane preoblikovala po zakonu o GJS (Ur.l.RS, št. 37/94). Po vključitvi v holding pa nadaljujejo svoje delo kot samostojna javna podjetja.

Holding poleg ustanavljanja, financiranja, upravljanja in nadziranja javnih podjetij povezanih v holding še investira sredstva na področju GJS, usklajuje razvojne programe v holding povezanih podjetij, poslovno in strokovno povezuje v holding povezana podjetja in jim daje navodila za vodenje teh podjetij ter daje koncesije za posamezna opravila iz dejavnosti, ki so povezana v holding.

Mesto v celoti odstopa holdingu in njegovim organom ustanoviteljske pravice in pravice, ki jih ima na podlagi lastnine sredstev holdinga, ne odstopa pa od spremljanja in nadziranja gibanja cen in tarif za uporabo javnih dobrin ter imenovanja in razreševanja članov skupščine holdinga in generalnega direktorja.

Skupščina holdinga ima naslednje pristojnosti, kot jih našteva Klemenčič (1997):

- določa posebne pogoje za izvajanje gospodarskih javnih služb holdinških podjetij,
- določa posebne pogoje za zagotavljanje in uporabo javnih dobrin,
- določa cene proizvodov in storitev, ki jih proizvajajo oziroma opravljajo v holdingu povezana podjetja,
- sprejema letne bilance stanja in izkaze uspeha ter deli dobiček na predlog generalnega direktorja in mnenja nadzornega sveta,
- odloča o ukrepih za povečanje in zmanjšanje kapitala ter o odsvojitvi poslovnega deleža,
- odloča o ukrepih za pregled in nadzor dela generalnega direktorja.

K temu bi dodala še, da teorija poudarja, da pri javnem holdingu ni dopustna nikakršna analogija z ureditvijo statusa javnih podjetij, ker je zakonodajalec izrecno želel urediti javni holding kot osebo javnega prava, drugače kot zasebni holding iz ZGD⁸ (Bohinc, 2005, str. 227).

Po mnenju ustavnega sodišča⁹ javni holding ne more biti oblika izvajanja javnih gospodarskih služb, ker so po 6. členu ZGJS to od oseb javnega prava lahko samo javni gospodarski zavodi in javna podjetja. Pri uporabi ZGD za javni holding pa pridemo do položaja, da postane javni holding del izvajalskega sistema, ki v sebi združuje vsa javna podjetja na tem področju oziroma njihove dejavnosti (Bohinc, 2005, str. 228).

Po mnenju iz projektne naloge je pri ustanovitvi do danes edinega javnega holdinga, to je Holdinga mesta Ljubljane, prišlo do napačnega razumevanja veljavne zakonodaje, saj je njegov ustanovitelj, tedanji izvršni svet SML s svojim ustanovitvenim sklepom prenesel vse svoje ustanoviteljske pravice v zvezi z javnimi podjetji na območju mesta Ljubljane na novoustanovljeni holding. Ravno tako je prenesel na ta holding vse premoženje v zvezi z gospodarskimi javnimi službami v mestu, vključno z njihovimi infrastrukturnimi objekti in

⁸ Inštitut za upravno pravo, projektna naloga Pravna ureditev gospodarskih javnih služb v mestu Ljubljana, vmesno poročilo, Ljubljana, 4.6.2003.

⁹ Odločba ustavnega sodišča U-I-242/96.

napravami (Bohinc, 2005, str. 228).

4.3.1.4 Varstvo uporabnikov javnih dobrin

III. del ZGJS določa, da mora Republika Slovenija in lokalne skupnosti ustanoviti telesa za varstvo uporabnikov javnih dobrin, ki dajejo pripombe in predloge v zvezi z izvajanjem GJS pristojnim organom Republike Slovenije ali lokalnih skupnosti, ki so jih dolžni o svojih stališčih in ukrepih obvestiti. Ta del je v praksi največkrat spregledan in se le v redkih občinah res izvaja.

4.3.1.5 Organizacijske oblike izvajalcev komunalnih dejavnosti

Od organizacije komunalnega gospodarstva je odvisna kakovost, učinkovitost in ekonomičnost izvajanja komunalnih storitev. Zato morajo komunalne dejavnosti v organizacijskem smislu usklajeno delovati na treh ravneh, tako na institucionalni ravni (upravni okvir), kot tudi na upravno-operativni (management) in tehnični ravni (izvajalci).

Po veljavnem Zakonu o gospodarskih javnih službah (IV. del) Republika Slovenija oziroma lokalna skupnost zagotavlja GJS v naslednjih oblikah (6. člen):

- I. režijski obrat,
- II. javni gospodarski zavod,
- III. javno podjetje,
- IV. koncesionirana javna gospodarska služba,
- V. vlaganje javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava, kadar je takšna oblika primernejša od ostalih.

I. Režijski obrat

Kot navaja ZGJS, režijski obrat ustanovi občina takrat, kadar bi bilo zaradi majhnega obsega ali značilnosti službe neekonomično ali neracionalno ustanoviti javno podjetje ali podeliti koncesijo. Režijske obrate ustanavljajo predvsem v manjših občinah, kjer se organizira kot:

- nesamostojni režijski obrat ali
- samostojni režijski obrat.

Režijski obrat ni pravna oseba, kar pomeni, da v izvajanju komunalnih dejavnosti deluje v imenu pristojne lokalne skupnosti, kar še posebej velja, če govorimo o nesamostojnem režijskem obratu. Samostojni režijski obrat prav tako posluje v okviru občinske uprave, vendar ima ločeno evidenco porabe proračunskih sredstev in prihodkov iz svoje dejavnosti. Njegovo poslovanje je bolj pregledno, organizacijo dela pa lahko hitreje prilagajamo vsakdanjim potrebam.

II. Javni gospodarski zavod

Vlada ali lokalna skupnost ustanovi javni gospodarski zavod za opravljanje ene ali večih gospodarskih dejavnosti, kadar se v celoti izvajajo kot neprofitne, njihovo izvajanje pa zahteva samostojno organizacijo izven uprave ali lokalnih služb. Soustanovitelji javnega gospodarskega zavoda so lahko tudi druge pravne in fizične osebe, vendar njihovi ustanoviteljski deleži skupaj ne smejo presežati 49%. (Ur. L. RS, št. 32/93).

Po statusu je javni gospodarski zavod pravna oseba, če ni z aktom o ustanovitvi določeno drugače. Če javni gospodarski zavod ni pravna oseba, izvršuje pooblastila v pravnem prometu, ki jih ima na podlagi akta o ustanovitvi, v imenu in za račun ustanovitelja.

S t.i. aktom o ustanovitvi se ustanovi javni gospodarski zavod, v aktu pa se določi (20. člen):

- ime in sedež ustanovitelja,
- firma in sedež zavoda,
- pravice, obveznosti in odgovornosti zavoda v pravnem prometu,

- dejavnost zavoda,
- sredstva za ustanovitev in začetek dela zavoda in način njihove zagotovitve,
- viri, način in pogoji financiranja dela zavoda,
- pravice in obveznosti ustanovitelja do opravljanja dejavnosti in upravljanja zavoda ter odgovornosti za njegove obveznosti,
- organ, ki zastopa ustanovitelja v razmerju do zavoda,
- rok za sprejetje statuta in imenovanje upravnega odbora ter oseba, ki bo opravljala zadeve začasnega poslovanja ter njena pooblastila,
- organizacijske enote zavoda in njihova pooblastila v pravnem prometu,
- razmerja zavoda oziroma njegovih delov do uporabnikov,
- druge medsebojne pravice in obveznosti ustanovitelja in zavoda.

Akt o ustanovitvi med drugim vsebuje naloge, ki jih izvaja javni gospodarski zavod kot javno pooblastilo. Z aktom o ustanovitvi se uredijo tudi medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti več lokalnih skupnosti v primeru, da te skupaj ustanovijo javni gospodarski zavod. Če so soustanovitelji javnega gospodarskega zavoda tudi osebe zasebnega prava, se medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti vseh ustanoviteljev uredijo s pogodbo (20. člen).

Pravice ustanovitelja javnega gospodarskega zavoda so posebej opredeljene. Tako lahko ustanovitelj javnega gospodarskega zavoda (21. člen):

- določi posebne pogoje za izvajanje dejavnosti ter zagotavljanje in uporabo javnih dobrin,
- daje soglasje k statutu zavoda in njegovim statusnim spremembam,
- daje soglasje k notranji organizaciji zavoda ter številu in vrsti delovnih mest,
- daje soglasje k programom dela zavoda,
- daje soglasje k najemanju posojil, ki niso predvidena ali presegajo določen znesek,
- odloča o cenah oziroma tarifah za uporabo javnih dobrin,
- daje soglasje k izbiri podizvajalcev in pogodbam z njimi,
- sprejme poslovno poročilo, obračune in zaključni račun zavoda.

Ustanovitelj tudi imenuje in razrešuje direktorja, ki vodi poslovanje in delo javnega gospodarskega zavoda, v primeru, da ni z aktom o ustanovitvi za to pooblaščen upravni odbor. Direktor se izbere na podlagi javnega razpisa ter pod pogoji, na način in po postopku, ki je določen s statutom. Statut javnega zavoda vsebuje tudi pravice, obveznosti in odgovornost direktorja. Direktor javnega gospodarskega zavoda se imenuje za štiri leta, po preteku mandata pa je lahko ista oseba spet imenovana za direktorja. Spore, ki nastanejo v zvezi z imenovanjem in razrešitvijo direktorja rešuje sodišče, pristojno za upravne spore.

Statut javnega zavoda določa tudi sestavo, način imenovanja oziroma izvolitve članov, trajanje mandata in pristojnosti upravnega odbora, ki upravlja javni gospodarski zavod. Pri tem ustanovitelj imenuje v upravni odbor najmanj polovico članov.

III. Javno podjetje

Javno podjetje ustanovi Vlada oziroma lokalna skupnost, ali več lokalnih skupnosti kot podjetje v lasti republike ali lokalne skupnosti ali pa se ustanovi kot podjetje z vložki zasebnega kapitala, če to ni v nasprotju z javnim interesom, zaradi katerega je ustanovljeno. Lahko se ustanovi takrat, kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb večjega obsega, ali kadar to narekuje narava monopolne dejavnosti, ki je določena kot gospodarska javna služba, gre pa za dejavnost, ki jo je mogoče opravljati kot profitno.

Po zakonu je določeno, da ustanovitelj javnega podjetja (26. člen):

- določi posebne pogoje za izvajanje dejavnosti ter zagotavljanje in uporabo javnih dobrin,
- odloča o cenah oziroma tarifah za uporabo javnih dobrin,
- sprejme poslovno poročilo, obračune in zaključni račun podjetja.

Poslovanje in delo javnega podjetja vodi direktor. Imenuje in razrešuje ga ustanovitelj javnega podjetja na podlagi javnega razpisa pod pogoji, na način in po postopku, določenim s statutom, s katerim se določijo tudi pravice, obveznosti in odgovornost direktorja. Tudi tu se direktorja imenuje za štiri leta, ista oseba pa je lahko po preteku mandata ponovno

imenovana. Sodišče, pristojno za upravne spore, rešuje vse spore v zvezi z imenovanjem in razrešitvijo direktorja. Za vsa vprašanja, ki se nanašajo na položaj javnega podjetja, se praviloma uporabljajo predpisi, ki urejajo položaj podjetij oziroma gospodarskih družb.

IV. Koncesionirana gospodarska javna služba

Zakon o GJS (Ur. L. RS, št. 32/93) navaja, da koncesionirano gospodarsko javno službo opravlja koncesionar v svojem imenu in za svoj račun na podlagi pooblastila koncedenta. Opravljanje gospodarske javne službe kot javne službe v režiji ne izključuje dajanja koncesij. Zakon ali odlok lokalne skupnosti lahko določi primere, ko opravljanje določene dejavnosti kot koncesionirane gospodarske javne službe ni mogoče.

Koncesionar je lahko fizična ali pravna oseba, če izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti, ki je predmet koncesionirane gospodarske javne službe. Če zakon ne določa drugače je lahko koncesionar tudi tuja oseba.

Kot koncedent nastopa republika ali lokalna skupnost, odvisno od vrste gospodarske javne službe. Koncedenti so lahko tudi njihovi organi in organizacije po njihovem pooblastilu.

Koncesijski akt, ki predstavlja predpis Vlade ali odlok lokalne skupnosti, s katerim se lahko v okviru zakonskih določil da koncesionarju javno pooblastilo. S tem aktom se določi predmet in pogoje opravljanja gospodarske javne službe za posamezno koncesijo.

Koncesijski akt mora vsebovati (33. člen ZGJS):

- dejavnosti ali zadeve, ki so predmet gospodarske javne službe,
- območje izvajanja gospodarske javne službe, uporabnike ter razmerja do uporabnikov,
- pogoji, ki jih mora izpolnjevati koncesionar,
- morebitna javna pooblastila koncesionarju,
- splošni pogoji za izvajanje gospodarske javne službe in za uporabo javnih dobrin, ki se z njo zagotavljajo,
- vrsta in obseg monopola ali način njegovega preprečevanja,

- začetek in čas trajanja koncesije,
- viri financiranja gospodarske javne službe,
- način plačila koncesionarja ali način plačila odškodnine za izvrševanje gospodarske javne službe oziroma varščine,
- nadzor nad izvajanjem gospodarske javne službe,
- prenehanje koncesijskega razmerja,
- organ, ki opravi izbor koncesionarja,
- organ, pooblaščen za sklenitev koncesijske pogodbe,
- druge sestavine, potrebne za določitev in izvajanje gospodarske javne službe.

Koncedent na podlagi javnega razpisa pridobiva koncesionarje. Podlaga za javni razpis je koncesijski akt, s katerim se določita tudi oblika in postopek javnega razpisa, ki se objavi v uradnem glasilu Republike Slovenije. S predpisom se lahko določi primere, ko se izbira opravi brez javnega razpisa.

Oseba zasebnega prava lahko z vlogo, naslovljeno na koncedenta, izrazi zainteresiranost za opravljanje določene dejavnosti kot koncesionirane gospodarske javne službe. Pri tem mora vloga vsebovati vse elemente za določitev vsebine koncesijskega akta. Koncedent mora nato v 60 dneh od prejema vloge pričeti postopek za izdajo koncesijskega akta, razen če je, v skladu z zakonom, koncesijo že podelil ali če zakon ali odlok lokalne skupnosti določa drug način izvajanja GJS. V postopku javnega razpisa imajo vsi kandidati, ki so sodelovali v postopku javnega razpisa, položaj stranke. O izbiri koncesionarja odloči koncedent z upravno odločbo.

S koncesijsko pogodbo koncedent in koncesionar uredita medsebojna razmerja v zvezi z opravljanjem koncesionirane gospodarske javne službe, v kateri določita (39. člen):

- način in roke plačil in morebitne varščine,
- razmerja v zvezi s sredstvi, ki jih vloži koncedent,
- dolžnost koncesionarja poročati koncedentu o vseh dejstvih in pojavih, ki utegnejo vplivati na izvajanje javne službe na način in pod pogoji, določenimi v koncesijskem aktu,
- način finančnega in strokovnega nadzora s strani koncedenta,
- pogodbene sankcije zaradi neizvajanja ali nepravilnega izvajanja javne službe,

- medsebojna razmerja v zvezi z morebitno škodo, povzročeno z izvajanjem ali neizvajanjem javne službe,
- razmerja ob spremenjenih in nepredvidljivih okoliščinah,
- način spreminjanja koncesijske pogodbe,
- prenehanje koncesijske pogodbe in njeno morebitno podaljšanje,
- prenos objektov in naprav (odkup koncesije) in morebitno restitucijo po prenehanju koncesije.

V primeru, da pride do neskladja med določbami koncesijskega akta in določbami koncesijske pogodbe veljajo določbe koncesijskega akta. Koncesijska pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki, sicer nima pravnega učinka.

Če pride do spora med koncedentom in koncesionarjem, odloča o sporu redno sodišče.

Razmerje med koncedentom in koncesionarjem preneha v naslednjih primerih (41. člen):

- s prenehanjem koncesijske pogodbe,
- z odkupom koncesije,
- z odvzemom koncesije,
- s prevzemom koncesionirane gospodarske javne službe v režijo.

Koncesijska pogodba preneha v primeru, da je pretekel čas za katerega je bila sklenjena; z odpovedjo ali razdrtjem. Pri tem morajo biti pogoji in razlogi za razdrtje, odpovedni rok in druge medsebojne pravice in obveznosti ob odpovedi ali razdrtju pogodbe določeni v koncesijski pogodbi.

Z zakonom je predpisana tudi t.i. *obvezna koncesija*, ki jo morajo izvajati določene osebe zasebnega prava kot obvezen del svoje dejavnosti v smislu gospodarske javne službe. Z zakonom se določijo tudi način in pogoji opravljanja obvezne koncesije, ki ne smejo ovirati koncesionarjeve redne dejavnosti ali iti na njegov račun. Pri tem se obvezna koncesija naloži z upravno odločbo, koncedent in koncesionar skleneta koncesijsko pogodbo, kot to predpisuje ZGJS.

V 50. členu ZGJS je opredeljeno tudi, da mora koncesionar v okviru objektivnih možnosti opravljati koncesionirano javno službo tudi ob nepredvidljivih okoliščinah, nastalih zaradi

višje sile. V tem primeru ima koncesionar pravico zahtevati od koncedenta povračilo stroškov, ki so nastali zaradi opravljanja službe v nepredvidljivih okoliščinah.

Koncesionar je odgovoren za škodo, ki jo pri opravljanju službe ali v zvezi z opravljanjem javne službe povzročijo pri njem zaposleni ljudje uporabnikom. Koncedent lahko začasno prevzame opravljanje javne službe, v režijo ali na drug način, če koncesionar v primerih, ki so posledica pri njem zaposlenih ljudi ne zagotovi opravljanje te službe. Prav tako je koncedent subsidiarno odgovoren za škodo, ki jo pri opravljanju koncesionirane GJS povzroči koncesionar uporabnikom ali drugim osebam, če s koncesijsko pogodbo ni dogovorjena drugačna vrsta odgovornosti.

4.3.1.6 Vlaganje javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava

Po veljavni zakonodaji je možno (V. del), da Republika Slovenija ali lokalna skupnost (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj), zagotavlja javne dobrine z vlaganjem javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava. Za vloženi javni kapital se štejejo denar, stvari in vrednostni papirji.

Vlagatelj ali organ, ki ga je vlagatelj pooblastil, sprejme odločitve o vlaganju javnega kapitala. Na podlagi sprejete odločitve se izvede javni razpis za pridobivanje zainteresiranih oseb zasebnega prava. Če zakon ne določa drugače, obliko in postopek javnega razpisa določi vlagatelj.

Odločitev o vlaganju javnega kapitala lahko vlagatelj sprejme tudi na podlagi prejete vloge zainteresirane osebe zasebnega prava. V takšnem primeru mora vlagatelj pred sprejemom odločitve o vlaganju javnega kapitala namero objaviti v uradnem glasilu Republike Slovenije in v objavi določiti rok, ki ne sme biti krajši od 30 dni, za vložitev vlog drugih zainteresiranih oseb.

O izbiri osebe zasebnega prava na podlagi javnega razpisa ter o izbiri na podlagi vloge o zainteresiranosti odloči vlagatelj ali od njega pooblaščen organ z upravno odločbo.

Vlagatelj ali organ, ki ga vlagatelj pooblasti, sklene z izbrano osebo pogodbo o vlaganju javnega kapitala.

Pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki in mora poleg splošnih pogodbenih sestavin vsebovati (58. člen) zlasti tudi določbe o:

- vrsti in višini vloženega javnega kapitala,
- obliki in načinu vlaganja,
- namenu vlaganja,
- obdobju, za katero se javni kapital vlaga,
- načinu vračila ali odkupa vloženega javnega kapitala,
- pravicah in obveznostih glede objektov, zgrajenih z javnim kapitalom,
- pravicah in obveznostih vlagatelja do vloženega javnega kapitala in upravljanja,
- pravicah in obveznostih osebe zasebnega prava do uporabe in razpolaganja z vloženim javnim kapitalom,
- vrsti in pogojih zagotavljanja in uporabe javnih dobrin,
- času oziroma trajanju obveznosti zagotavljanja javnih dobrin,
- razmerjih osebe zasebnega prava do uporabnikov javnih dobrin,
- pogodbenih kaznih ter razlogih za odpoved, razvezo in razdrtje pogodbe ter pravicah in obveznostih pogodbenih strank v takih primerih.

4.3.1.7 Ostala določila ZGJS

VI. del določa, kako naj se oblikujejo cene proizvodov ali storitev. Tako 59. člen pravi, da lahko uporabniki plačujejo ceno proizvoda ali storitve v obliki tarife, takse, nadomestila ali povračila. Cene se določijo diferencirano po kategoriji uporabnikov in količini porabljenih ali nujenih javnih dobrin ter rednosti njihove uporabe. Zakon dopušča, da se cene lahko tudi subvencionirajo iz proračuna.

Tiste GJS, s katerimi se zagotavljajo javne dobrine, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva, se financirajo iz sredstev proračuna. Zakon o GJS predvideva tudi lokalni davek, ki ga lahko predpiše lokalna skupnost, za financiranje GJS. Infrastrukturni

objekti GJS se lahko financirajo iz sredstev, dobljenih s kratkoročnimi in dolgoročnimi posojili, tuji vlagatelji pa lahko s sredstvi pomagajo pri izgradnji objektov in naprav namenjenih za opravljanje GJS. Prav tako se lahko sredstva v ta namen pridobivajo iz tujih in mednarodnih posojil.

ZGJS v 65. členu predvideva tudi posebne bone (voucherje), ki jih Republika Slovenija in lokalne skupnosti dajo uporabnikom javnih dobrin, s katerimi na podlagi lastne izbire plačujejo javne dobrine.

VII. del določa računovodstvo in revidiranje izvajalcev GJS. Tako režijski obrat, koncesionar in oseba zasebnega prava ločeno vodijo računovodsko evidenco po določilih zakona, ki ureja gospodarske družbe. Javni gospodarski zavod in javno podjetje pa vodita računovodstvo po določilih zakona, ki ureja gospodarske družbe. Namen revizije letnih računovodskih izkazov je, da se ugotovi namenskost, učinkovitost in racionalnost uporabe proračunskih sredstev.

VIII. del z naslovom prehodne in končne določbe, med drugim določa javne službe, lastninjenje podjetij, izločitev, roke za uvedbo lastninskega preoblikovanja, ugotavljanje vrednosti deležev, reorganizacijo javnih podjetij, lastninjenje objektov in naprav, prenos informacijske baze, prenos premoženja, delovna razmerja in prenehanje veljavnosti določb, ki jih ZGJS na novo ureja. Nekaj od teh določb obravnavam v sklopu naslednjih poglavij.

4.4 Pomanjkljivosti in odprta vprašanja Zakona o gospodarskih javnih službah

Kritiki pravijo, da zakon o GJS ne ureja gospodarskih javnih služb, ker daje le napotke in ni dovolj natančen pri svojih določilih. Glede na to, katere cilje¹⁰ naj bi zakon izpolnil, lahko rečem, da narava zakona ni takšna, da bi te cilje lahko uresničil sam. V veliko členih ZGJS namreč določa, da je potrebno sprejeti še druge zakone, ki bodo podrobneje urejali tisto, kar ni določeno s samim ZGJS.

¹⁰ Tu mislim na cilje, ki sem jih citirala na strani 20.

a. Pomanjkljivosti pri določbah

Različni avtorji so v zakonu o GJS našli napake oziroma pomanjkljivosti posameznih členov. Rakar (1996, str. 24) ugotavlja, da zakon ni dovolj natančen v vseh svojih določilih. 12. člen ZGJS namreč določa, da lokalna skupnost del strokovno-tehničnih in razvojnih nalog »poveri za to usposobljeni organizaciji ali podjetju«. Ker v zakonu ni eksplicitno rečeno, da morajo biti to subjekti javnega prava, je mogoče razumeti, da te vrste strokovno-tehničnih in razvojnih nalog opravljajo tudi osebe zasebnega prava. Gre pa dejansko za naloge s področja razvoja, načrtovanja in pospeševanja gospodarskih javnih služb ter za investicijsko načrtovanje in gospodarjenje z objekti in napravami, potrebnimi za izvajanje gospodarskih javnih služb.

b. Premajhno tržišče in nekonkurenčnost

Rakar (1996, str. 28) pravi, da »Slovenija predstavlja že kot celota razmeroma majhno tržišče, na področju komunalnih dejavnosti pa je to, še dodatno razparcelirano na posamezne lokalne skupnosti. Na tako majhnem prostoru in pri tako majhnem odjemu je seveda nerealno pričakovati, da bomo imeli naenkrat osemdeset specializiranih zasebnih podjetij za zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov, ki si bodo med seboj konkurirala in s tem že sama po sebi nižala ceno uslug ali storitev.« Tako zakon ne more izpolniti sedmega cilja preoblikovanja javnega sektorja, ki ga je predvidela in zapisala posebna delovna skupina. Podobno je lahko zaključil tudi Rome leta 1999, ko je analiziral lastninsko in organizacijsko preoblikovanje komunalnih podjetij. Ugotovil je namreč, da so tržne zakonitosti in konkurenca pri 80% izvajalcev in občinskih strokovnih službah le »parola«.

c. Šibkost in odgovornost pogajalskih izhodišč lokalne skupnosti

Dejstvo, da lokalne skupnosti nimajo določenih standardov, ki bi jih morali zasebniki zagotavljati preden lokalna skupnost sklene pogodbo z njimi, je neke vrste absurd, saj tako nimajo pravne podlage in težko zaščitijo javni interes. Rakar (1996) pravi, da je lokalna skupnost v podrejenem položaju že zaradi tega, ker nima dovolj finančnih sredstev za izvajanje zadev lokalnega pomena. Sredstva zato išče pri zasebnikih. Rezultat obeh dejstev je, da so njena pogajalska izhodišča šibka, zasebniki pa to s pridom izkoriščajo.

Standardi, ki bi se morali zahtevati pred sklenitvijo pogodb z lokalno skupnostjo so:

- minimalni tehnični, materialni in kadrovske pogoji (organizacijski standard),
- zahtevana raven oskrbe (oskrbovalni standard),
- zahtevana raven glede obratovanja in vzdrževanja komunalnih oskrbovalnih sistemov (vzdrževalni standard),
- struktura in višina stroškovne cene (stroškovni standard).

Te standarde bi morali zapisati že v zakon, ali pa bi jih moral predpisati resorni minister (Rakar, 1996, str. 28).

d. Problemi v zvezi z javnimi podjetji

Virant (2001) trdi, da so javna podjetja nastala v primerih, ko je bil ugotovljen večinski delež države oziroma lokalne skupnosti. Logika upravljanja javnega podjetja kot gospodarske družbe je kapitalska. To pomeni, da so upravljalna upravičenja v rokah večinskih lastnikov. Predpostavka, da je javno podjetje podaljšana roka občine in zato oseba javnega prava, je napačna. Iz take napačne predpostavke pa izhajajo več nepravilnosti. **Javno podjetje je gospodarska družba**, kar po definiciji pomeni, da je to organizacija, **ki zasleduje dobiček**. Po Virantovem (2001) mnenju ZGJS ne upošteva dejstva, da je javno podjetje družba, v kateri je udeležen tudi zasebni kapital. Lahko verjamemo, da bo javno podjetje stremelo k pridobivanju dobička vsaj toliko, kolikor vpliva ima zasebni kapital. Tako sedanja ureditev ne ureja razmerja med javnim in zasebnim interesom.

To mnenje podpira tudi Pličanič (2004), ki pravi, da v navzkrižje pogosto prihajata interes za čim večji dobiček, ki je značilen interes vsakega vlagatelja kapitala in interes za dolgoročno stabilno opravljanje javne službe, ki je ustavna dolžnost države. Zato je nujno jasno razmejiti obe vlogi države.

Pličanič (2004) pravi, da je v zakonodaji RS javno podjetje oseba javnega prava, ki se organizira kot gospodarska družba in se v glavnem, izjema je nekaj določb ZGJS, ravna po zasebnem gospodarskem pravu. Izkušnje kažejo, da je takšna zakonska ureditev javnega podjetja gospodarsko neučinkovita in pravno neprimerna; zato je presežena in je potrebna pravnoorganizacijska prenova. Dosedanja zakonska ureditev javnega podjetja se je v praksi

izkazala za pomanjkljivo, kar se kaže zlasti v razmerju med ustanoviteljem javnega podjetja (državo ali lokalno skupnostjo) in javnim podjetjem.

Pirnat (1999) je mnenja, da je potrebno dodelati sistem oseb javnega prava, v katerem bodo določeni vsaj glavni tipi teh oseb, ki naj se ustanovijo v slovenskem pravu. Prav tako je mnenja, da bi bilo treba resno razmisliti ali je javno podjetje sploh potrebno kot posebna statusna oblika, saj se lahko vse posebne ustanoviteljske pravice izvajajo kot regulatorna upravičenja ustanovitelja (z izjemo imenovanja uprave). Če je javno podjetje kot tako potrebno, pa je treba jasneje urediti njegov status.

Bohinc (2005) meni, da je sicer nevzdržno, da se za javna podjetja uporablja pravnoorganizacijska oblika gospodarskih družb zasebnega prava, vendar se ne strinja s tezo, da bi javna podjetja odpravili, ampak bi jih raje zakonsko uredili kot *sui generis* pravnoorganizacijsko obliko osebe javnega prava, ki se ravna po posebej postavljenih pravilih upravnega prava (npr. posebnega zakona, ki bi uredil javna podjetja).

Za javna podjetja veljajo nekateri temeljni kriteriji; podjetje mora imeti neko **minimalno avtonomijo** nasproti oblastem, kar zadeva poslovanja, stroške, vstopanja v pravna razmerja. Javno podjetje mora **imeti industrijske oziroma socialne cilje**, to je proizvajati blago oziroma storitve in ravnati kot proizvajalec oziroma trgovec; negospodarske dejavnosti, kot so šole, univerze, bolnišnice ali jetnišnice se ne morejo upravljati kot podjetje. Upravljanje in poslovni postopki v javnih podjetjih morajo biti sorodni tistim v zasebnih podjetjih (Bohinc, 2005, str. 201)

Pri nas ima po ZGJS ustanovitelj javnega podjetja (država, lokalna skupnost) dvojno vlogo: na eni strani je regulator dejavnosti, ki jo opravlja javno podjetje, to je javne službe, na drugi strani pa kot upravičenec iz delnic oziroma poslovnih deležev, ki jih ima v javnem podjetju kot delniški družbi ali družbi z omejeno odgovornostjo (Pličanič, 2004)

Država kot regulator določa, katere dejavnosti sodijo v pojem gospodarske javne službe (opredelitev obsega in vsebine v področnih zakonih), prav tako tudi pogoje za njeno izvajanje v posamezni dejavnosti (določanje cen, tarif, standardov, normativov), praviloma s predpisi

izvršilne oblasti (Bohinc, 2005, str. 204).

Pličanič (2004) je prepričan, da je država oziroma lokalna skupnost kot upravičenec iz delnic oziroma poslovnih deležev po korporacijskem pravu povsem izenačena, enakopravna z drugimi imetniki delnic oziroma poslovnih deležev. To pravilo je v praksi sicer velikokrat kršeno, saj se regulatorna moč države prenaša na njen položaj delničarja oziroma družbenika.

Kot pravi Rado Bohinc (2005), ZGJS le z nekaj določbami ureja posebnosti javnih podjetij, preostalo, pa je prepuščeno smiselni uporabi določb za javno uporabo sicer neuporabnega zasebnega prava. Bohinc (2005) vidi problem v tem, da ima država oziroma občina kot ustanoviteljica na eni strani privilegiran položaj, v razmerju do drugih ustanoviteljev ali kasnejših družbenikov, kar odvrča od sovlaganja, na drugi strani pa tam, kjer ni zadostne večine, ne more uveljavljati zakonsko določenih ustanoviteljskih pristojnosti.

Zakon o GJS ni izdelal posebnega organizacijskega modela ali več modelov za javna podjetja, kot jih poznajo v drugih državah, ampak za vsa vprašanja, ki se nanašajo na položaj javnega podjetja, določil, da se uporabljajo predpisi, ki urejajo položaj podjetij oziroma gospodarskih družb (28. člen ZGJS). Praksa to določbo razume tako, da se pod pojmom javnega podjetja ustanovljajo gospodarske družbe (d.d. in d.o.o.), ki delujejo po ZGD, pravi Šmidovnik (1998).

Virant (2001) se sprašuje tudi, zakaj Zakon o GJS predvideva, da javno podjetje vodi direktor, ki ga imenuje ustanovitelj javnega podjetja, saj bi ga lahko vodila tudi uprava, ki jo sestavlja več oseb, tako kot to predvideva Zakon o gospodarskih družbah (ZGD, Ur. L. RS, št. 30/93, 29/94, 82/94 in 84/98). Zakon torej našteva nekatere ustanoviteljske pravice lokalne skupnosti, obenem pa imamo še vedno neurejene odnose med samo občino in javnim podjetjem. Virant pravi, da bi bilo te odnose potrebno urediti s pogodbo, tako kot je to v navadi med dvema različnima pravnima subjektoma, ki imata drug do drugega pravice in obveznosti. Virant (2001) opozarja, da občina ni samo družbenik v podjetju, ampak tudi javnopravna skupnost, za katero podjetje opravlja storitve.

e. Problemi v zvezi s koncesijami

Izraz koncesija uporabljajo zakoni dokaj nesistematično, tako da je kot praktično edino rdečo nit vseh koncesijskih razmerij mogoče izluščiti plačilo koncendentu za izvajanje koncesije. Poleg tega Pirnat (1999a) ugotavlja, da je ostala sistemsko neurejena pridobitev posebnih pravic na grajenem dobru, z izjemo gradnje in izkoriščanja javnih cest. Zelo velik problem pa je tudi to, da ni urejen koordiniran način zasebnega financiranja javne infrastrukture (BOT in podobni projekti). Praksa prvega takega projekta je namreč pokazala, da je potrebna taka ureditev, ki bo zagotavljala koordinirano in strokovno vodenje postopka, tako z ekonomskega kot tudi s tehničnega vidika.

Pirnat (1999a) je prepričan, da je temeljni razlog za koncesijo omejen dostop do neke dobrine ali dejavnosti. Tak dostop pa je upravičen zlasti takrat, kadar gre za naravni monopol, torej kadar je neka dejavnost taka, da jo zaradi povezanosti z edinim omrežjem ali iz drugačnih razlogov¹¹ opravlja le en izvajalec ali omejeno število izvajalcev. Monopol je lahko umetno vzpostavljen, vendar le, če je to potrebno za izvrševanje obveznosti javne službe¹² (npr. iz ekonomskih razlogov; pri poštni dejavnosti je temeljni namen monopola kompenzirati izgube na redko poseljenih območjih z dobički v urbanih območjih).

Koncesionarjem pogodbe omogočajo popoln monopol, sploh kadar za izvajanje dejavnosti, uporabljajo določeno omrežje. Tako omrežje ***predstavlja namreč naravni monopol***.

Vprašanje, ki se zastavlja je, kako ob vsem tem zagotoviti konkurenco in zmanjšati monopol? Denševa (2005) odgovarja, da sta uvedba konkurence in odprtje trga mogoča le tako, da lastnik proti plačilu nujnih stroškov, dopusti dostop do omrežja tudi ostalim izvajalcem. Če pomislimo, da je omrežje po zakonu javno dobro, bi moral lastnik omogočiti uporabo in dostop brezplačno! Rešitev je tudi v tem, da občina podeli več koncesij za izvajanje iste dejavnosti. Vendar ta rešitev pride v poštev le v velikih mestnih občinah, če obstaja več usposobljenih izvajalcev.

¹¹ Npr.: omejenost prostora, omejen naravni vir

¹² Eden od kriterijev 90. člena Sporazuma EU

Pri podeljevanju koncesij je potrebno največ pozornosti posvetiti pogodbi med koncedentom in koncesionarjem. V primeru, da se občina odloči za podelitev polne koncesije, s tem prenese na zasebnega izvajalca za neko določeno dobo trajanja (25-30 let) skoraj vse naloge, ne pa tudi zakonske obveznosti in odgovornosti za ustrezno izvajanje določene komunalne dejavnosti. Polna koncesija je problematična zaradi tega, ker s podelitvijo lokalna skupnost pravzaprav problem komunalne opreme samo odloži za dobo trajanja koncesije. Na koncu (po preteku koncesije) ji ostanejo samo objekti, ki so po nekaj desetletjih uporabe spet potrebni obnove ali pa vsaj nadgradnje. Poleg tega je zaradi dolgoročnosti koncesije težko oziroma nemogoče predvideti vse spremembe in jih že v naprej v pogodbi tudi zapisati in sankcionirati. Rakar (1996) je ugotovil, da si lokalne skupnosti same poslabšujejo že tako podrejeni položaj s tem, ko sprejmejo nekatera določila v koncesijskih aktih, kot je na primer ta, da priznajo koncesionarju pravico do dobička ali pa da povrnejo sredstva, ki jih koncesionar vloži v infrastrukturne objekte in naprave (primer iz Odloka o oskrbi s plinom v Občini Radenci).

Virant (2001) pravi, da je ena pomembnejših pomanjkljivosti zakona to, da ne vsebuje podrobnih določb o javnem razpisu. Tako 36. člen ZGJS določa, da:

»Koncesionarje pridobiva koncedent na podlagi javnega razpisa. Podlaga za javni razpis je koncesijski akt, s katerim se določita tudi oblika in postopek javnega razpisa. S predpisom¹³ iz drugega odstavka 3. člena tega zakona se lahko določi primere, ko se izbira opravi brez javnega razpisa. Javni razpis se objavi v uradnem glasilu Republike Slovenije.«

Tudi pri možnosti zagotavljanja javnih dobrin z javnim kapitalom (55. in 56. člen ZGJS) ni zakon nič bolj natančen. Virant nadaljuje, da bi tako moral koncesijski akt vsebovati določbe o postopku javnega razpisa. Pomanjkljivost je tudi to, da zakon omogoča, da se koncesija lahko podeli brez javnega razpisa, vendar ne pove v katerih primerih.

V nadaljevanju Virant (2001) našteva še druge probleme v zvezi z zakonom o javnih naročilih zaradi katerega je potrebno voditi postopek oddaje javnega naročila ter postopek oddaje

¹³ Drugi odstavek 3. člena ZGJS pravi: način opravljanja republiške gospodarske službe predpiše Vlada Republike Slovenije z uredbo, lokalne skupnosti pa z odlokom tako, da je zagotovljeno njihovo izvajanje v okviru funkcionalno in prostorsko zaokroženih oskrbovalnih sistemov.

koncesije, kadar koncedent pričakuje od izbranega kandidata najprej izgradnjo infrastrukture, nato pa še izvajanje javne službe s pomočjo te infrastrukture. Virant (2001) pravi, da je to nesmisel kljub temu, da se postopka med seboj razlikujeta tako glede organa, ki opravi izbiro, pravnih sredstev zoper akt o izbiri, kot tudi glede sodnega varstva. Kadar se izgradnja infrastrukture financira iz sredstev osebe zasebnega prava sploh ne gre za javno naročilo temveč za podelitev koncesije. Za javno naročilo gre samo takrat, kadar bi se izgradnja financirala iz sredstev proračuna in bi, ko bi se gradnja zaključila oziroma pred začetkom obratovanja, podelili koncesijo. V primeru kombiniranega financiranja bi bilo potrebno uvesti enoten postopek. Kandidati, ki investirajo v izgradnjo gotovo pričakujejo, da se jim bo določen prispevek k izgradnji infrastrukture povrnil preko izvajanja javne službe.

f. Problem infrastrukturnih objektov in naprav

Z zakonom o GJS so, po mnenju mag. Mihe Juharta (1993), podjetja izgubila materialno osnovo za opravljanje dejavnosti, ki je s tem zakonom postala državna lastnina in lahko le upajo, da jim bo novi lastnik še naprej omogočal opravljanje dejavnosti. Podjetjem so ostala sredstva, ki niso neposredno povezana z javno službo, ta sredstva pa so predmet lastninskega preoblikovanja. Po njegovem mnenju je zato družbeni kapital, ki se je moral olastniniti sorazmerno nizek. Položaj javnih podjetij se je tako zelo spremenil, saj sama sebi nič več ne zagotavljajo pogojev za opravljanje dejavnosti. Ker skupnost razpolaga s sredstvi, ni pa sposobna zagotavljati opravljanja GJS, potrebuje javna podjetja, ki so za to ustrezno opremljena. Juhart (1993) tudi meni, da je s tem razmerje moči med državo in javnimi podjetji v prid države, ki lahko kot lastnik infrastrukturnih objektov »jasneje izpostavi svoje zahteve proti uporabniku teh sredstev«. Zato je potrebno, da skupnost in pravni subjekt, ki opravlja javno službo, uredita svoje odnose glede pravice in pogojev uporabe infrastrukture.

Zakon lastnini zelo širok krog sredstev, saj 76. člen ZGJS, ki določa lastninjenje objektov in naprav, pravi:

»Z dnem uveljavitve tega zakona postanejo lastnina republike, občine oziroma Mesta Ljubljana infrastrukturni objekti in naprave oziroma omrežja ter mobilna in druga sredstva, ki so v skladu s predpisi namenjena izvajanju dejavnosti oziroma zadev iz 68. člena in prvega

odstavka 72. člena¹⁴ tega zakona, vključno s sredstvi, ki so:

- bila financirana iz sredstev prispevkov ali povračil, iz sredstev samoprispevka ali iz sredstev, ki so se obvezno združevala na podlagi zakona, samoupravnega sporazuma ali drugega samoupravnega splošnega akta (sredstva solidarnosti in vzajemnosti), ali*
- bila neodplačno prenesena v podjetja oziroma organizacije za izvajanje dejavnosti iz 68. člena in prvega odstavka 72. člena tega zakona.«*

Juhart (1993) ugotavlja, da so po zgornjem členu postali »državna lastnina« raznoliki predmeti od nepremičnin vseh vrst do specializiranih in povsem običajnih premičnih stvari. Poleg tega ta člen tudi pomeni »v prvem hipu poddržavljanje sredstev in v naslednjem hipu vračanje istega sredstva na novi pravni podlagi tja, od koder je bilo odvzeto«. Zanj je to dejstvo nepotreben pravni promet, saj bi se mu izognili s tem, da bi lastnina ostala v lastnini posameznih subjektov, na njeno vrednost pa bi država pridobila ustrezno kapitalsko udeležbo.

Tudi Nevenka Hrovatin (2002) se strinja, da vsi današnji problemi poslovanja komunalnih podjetij izvirajo iz določb Zakona o GJS o lastninskih razmerjih in iz nerešenih pogodbenih razmerij med občinami in lokalnimi GJS. Kot ugotavlja je vir vseh problemov prav dejstvo, da je infrastruktura v lasti lokalnih skupnosti, ki je zato zanjo odgovorna tako v smislu razvoja, vzdrževanja kot tudi obnavljanja. Podjetja pa so z izgubo infrastrukture izgubila tudi pristojnosti na področju pomembnih poslovnih odločitev, predvsem v zvezi z investicijsko dejavnostjo.

Hrovatinova (2002) izpostavlja, da je problem tudi dejstvo, da imajo občine pristojnost določanja cen, kar pomeni, da so cene določene arbitrarno in so pogosto prenizke, da bi pokrivalo amortizacijo in s tem normalno obnavljanje sredstev. Slovenski računovodski standard 35 (SRS 35) sicer dopušča, da se v primeru, ko cene ne vključujejo amortizacije in te

¹⁴ Prvi odstavek 72. člena pravi, da se določbe uporabljajo tudi za tista podjetja, ki so bila organizirana na podlagi 13. člena ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev IX do LXXXIX k Ustavi SR Slovenije, če je njihova dejavnost nujen pogoj za nemoteno in racionalno opravljanje dejavnosti podjetij ali organizacij iz prvega odstavka 69. člena ZGJS ali če je nanje tehnološko vezana oz. skupaj predstavljajo enoten tehnološki sistem.

ne pokriva niti lokalna skupnost, odpisujejo obveznosti do lokalne skupnosti. Nasprotna postavka tega pa je zmanjševanje premoženja občin. S tem pa lokalne skupščine načenjajo svoj kapital.

Kelvišar (1998) dodaja, da je v razvitih državah stanje na področju komunalne infrastrukture zelo različno. Tudi tam ne najdejo univerzalnega recepta, kako zagotoviti razvoj infrastrukture, saj ima vsak model svoje prednosti in slabosti. V Angliji in Franciji najpomembnejša področja komunalne infrastrukture obvladujejo velika zasebna podjetja tudi multinacionalke, ki svoje storitve prodajajo po celem svetu. Na drugi strani pa sta na primer Nemčija in Švedska, kjer je vodooskrba in odvajanje in čiščenje voda v domeni državnih oziroma komunalnih podjetij. Težko je reči kateri model ima bistvene prednosti. V Nemčiji imajo cene vode najvišje v Evropi, poraba vode pa se tam zmanjšuje. Zavedajo se dejstva, da bo potrebno zbrati ogromno sredstev za sanacijo in širjenje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja. Takšnih problemov nimajo na primer na Švedskem, kjer so komunalna podjetja v lasti občin¹⁵. Cene vode so se v Angliji povečale za dve tretjini takoj po privatizaciji komunalne infrastrukture v osemdesetih letih. Zanesljivost oskrbe pa se kljub temu ni povečala.

Današnje stanje komunalne infrastrukture v Sloveniji je posledica tega, da so se občine v preteklosti premalo posvetile razvoju komunalne infrastrukture, ker so bile preveč zaposlene s svojo preobrazbo. Zaradi želje, da bi čimprej privatizirali komunalne dejavnosti in dosegli cilj, smo se znašli v zanki, saj smo **nekritično prevzemali nekatere tuje modele**, kar pa ni tudi nujno najboljše, saj imajo druge države poleg drugačnega razvoja na tem področju tudi drugačno organizacijo in sistem. »... temeljni problem pri komunalnih dejavnostih ni, privatizacija da ali ne, ampak je temeljno vprašanje, katera organizacijska oblika najboljše, predvsem pa najbolj ekonomično zagotavlja izpolnitev zastavljenih javnih nalog na področju komunalnih dejavnosti. Te pa so, na kratko: zanesljiva in kvalitetna oskrba na dolgi rok, ob realnih stroških in sprejemljivi ceni za potrošnike.« (Rakar, 1996, str. 17).

¹⁵ Ali to velja samo zato, ker so komunalna podjetja v lasti občin, ni moč razbrati.

4.5 Komunalne dejavnosti po lastninskem preoblikovanju komunalnih podjetij

Rome Rudolf (ZOP Management Consulting) je na Strokovnem posvetu o aktualnih vprašanjih na področju varstva okolja in javnih služb leta 1999 predstavil analizo lastninskega in organizacijskega preoblikovanja komunalnih podjetij po ZGJS. V tem poglavju predstavljam tisti del analize, ki se nanaša na lastninjenje podjetij.

Analiza je bila izdelana na osnovi podatkov iz vprašalnika o lastninjenju komunalnih podjetij in zagotavljanju komunalne dejavnosti v takratnih 147 občinah, ki ga je izdelala Uprava RS za varstvo narave. V analizi ni zajetih 45 občin, ki so nastale leta 1998 in nekaterih drugih občin, katerih podatki niso bili razumljivi¹⁶. Poleg tega so izvzeli tudi podatek o vrednosti kapitala in infrastrukturnih objektov ter naprav javnih podjetij v okviru Holdinga mesta Ljubljana d.o.o., ker ni bila izdelana razmejitev.

Vsebinsko je poročilo razdeljeno na več delov. Poudarek je bil predvsem na lastninskem preoblikovanju komunalnih podjetij po občinah, reorganizaciji komunalnega gospodarstva, normativni ureditvi na področju zagotavljanja GJS v občinah, organizacijskih oblikah zagotavljanja GJS v občinah, analizi podeljenih koncesij za izvajanje GJS, oblikah zagotavljanja strokovno tehničnih in razvojnih nalog, statusu infrastrukturnih objektov in naprav ter razvojnih nalogah ter varstvu uporabnikov GJS po občinah.

Konec leta 1993 je na področju komunalnih dejavnosti delovalo 184 pravnih oseb, ki so svoje lastninske programe pripravili tako, da je bilo v 100 % lasti nekdanjih občin kar 43% komunalnih podjetij p.o., v večinski lasti 32 % podjetij in v manjšinski lasti občin okrog 25 % Komunalnih podjetij p.o.. (Rome, 1999, str.123)

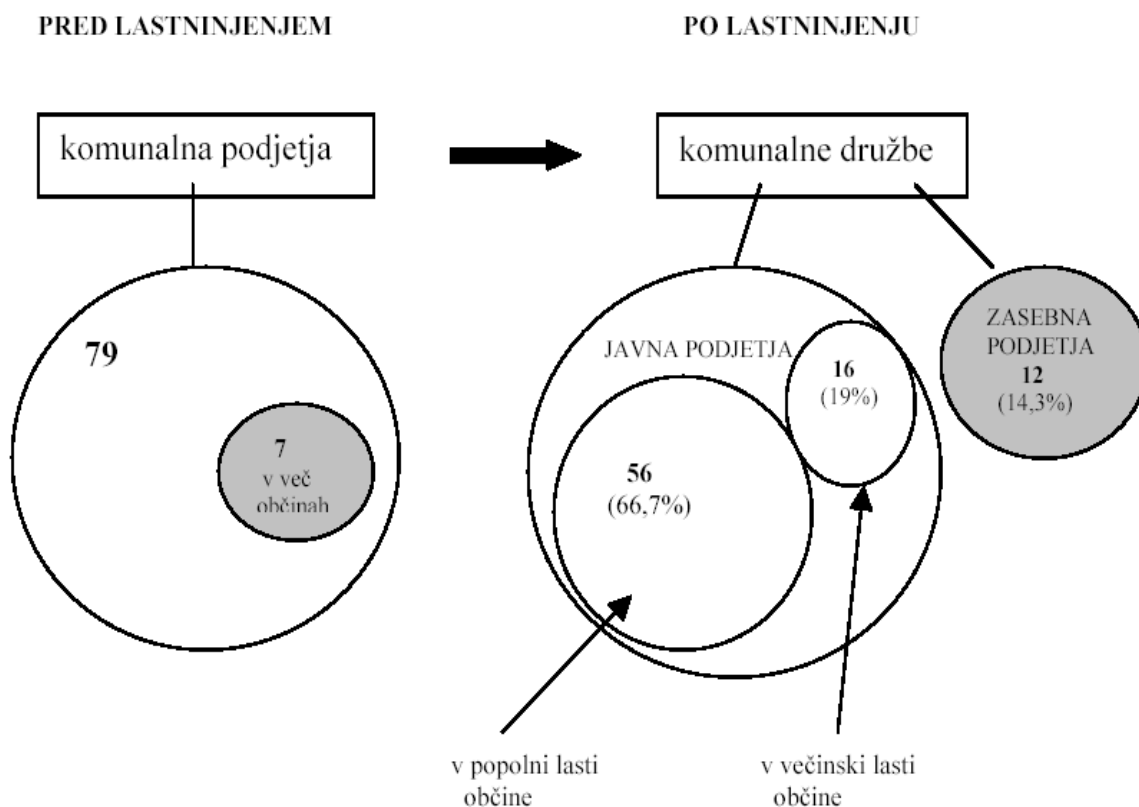
Po izdelavi analize je Rome (1999) ugotovil, da smo glede ciljev¹⁷, ki si jih je zastavila skupina, ki je vodila projekt prestrukturiranja javnega sektorja v Sloveniji, šele na začetku

¹⁶ Rome se je v poročilu točno tako izrazil.

¹⁷ Zapisani so na strani 20 in 21.

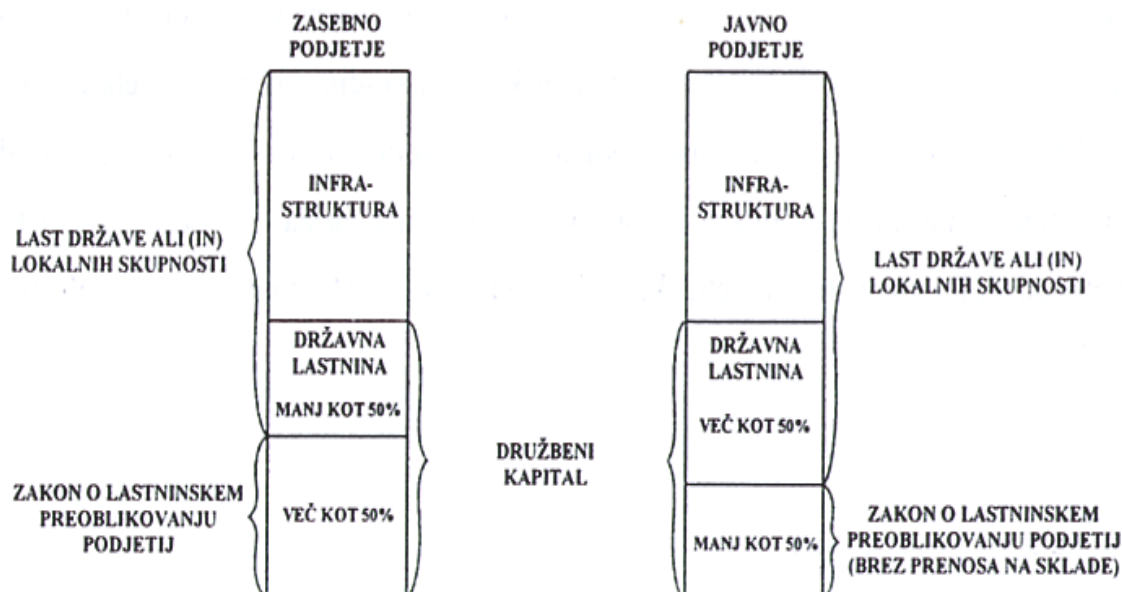
poti, saj lastninsko in organizacijsko preoblikovanje poteka počasi zaradi mnogih normativnih nedorečenosti in tudi nezakonitosti.

V procesu lastninjenja je iz 79 komunalnih podjetij (7 podjetij je delovalo v več občinah) nastalo 84 komunalnih družb in 7 izločenih družb (slika 2). Tu je potrebno omeniti, da v analizo niso bila vključena lastninjenja podjetij cestnega gospodarstva, vodnega gospodarstva, elektrogospodarstva, nekaterih avtobusnih prevoznikov in drugih, za katere občine niso imele podatkov, ki pa so pred 1993 tudi izvajali »komunalne dejavnosti širšega družbenega pomena«, kljub temu pa ne predstavljajo znatne vrednosti.

Slika 1: Statusno preoblikovanje podjetij (Palik, 2005, str. 67)

Pravni status novih komunalnih družb so določili glede na delež družbenega kapitala, ki je po izločitvi infrastrukture pripadel občini. Tako so se komunalne družbe razdelile med javna in zasebna podjetja (slika 3). Razlika med tema dvema statusoma je v tem, da morajo zasebna podjetja plačevati davek, javna pa so davka oproščena (Hrovatin, 2002).

Slika 2: Lastninsko preoblikovanje komunalnih podjetij v Sloveniji

(Hrovatin, 2002, str. 78)

Rometova študija iz leta 1999 kaže na to, da je ob začetku lastninjenja infrastruktura predstavljala 81,6% celotnega kapitala komunalnih podjetij. V preostalem deležu družbenega kapitala je prav tako večina, kar je 80,24%, pripadlo občinam. Zaposleni so postali lastniki 11,86% družbenega kapitala. Skupno so občine v celotnem kapitalu komunalnih podjetij postale lastniki 96,4 % deleža.

Kljub lastninskemu preoblikovanju, pa Rome (1999) pravi, da so se gospodarske javne službe normalno izvajale. V tistih občinah, kjer se je lastninjenje izvajalo po ZLPP in v občinah, kjer niso pravočasno razdelili premoženja na nove občine, je zastalo le razvojno delo na celotnem področju komunalnega gospodarstva. 80,26 % bivšega družbenega kapitala komunalnih podjetij p.o. je postala lastnina občin, izvedena pa je bila nizka stopnja privatizacije

(19,76 %). Lastninsko preoblikovanje podjetij je služilo med drugim tudi začetku vodenja premoženja v občinskih premoženjskih bilancah na področju GJS. V Ljubljani ni bila izvedena razdelitev družbenega premoženja javnih podjetij v okviru Holdinga mesta Ljubljana d.o.o. na vrednost infrastrukture in družbenega kapitala, ki se je lastnini.

Veliko komunalnih podjetij je po reorganizaciji ostala v 100 % lastnini ene ali več občin, takih je bilo 56 podjetij. V večinski lastnini (50 - 99%) ene ali več občin je ostalo 16 podjetij. V 12 podjetjih so imele občine manj kot 50 % delež lastnine. Skupaj so občine leta 1999 obvladovale 72 javnih podjetij, kar znaša 85,7 %.

Ugotovljeno je bilo, da se nobena občina ni odpovedala lastninjenju bivših komunalnih podjetij p.o., pač pa 2 občini pridobljenega kapitala nista vložili nazaj v izvajanje GJS. Prav tako nobena občina ni vložila sredstev v izločena podjetja po 70. členu ZGJS (takih je bilo 7 podjetij). Z reorganizacijo večini občin ni uspelo uveljaviti tržnih zakonitosti in vzpostaviti večje konkurenčnosti izvajalcev javnih služb.

4.6 Predlogi za rešitev problemov v zvezi z lastninskimi razmerji za podjetja na področju oskrbe z vodo in ravnanja z odpadki

Glede na pregled lastninskih rešitev, je pri distribuciji vode in odvajanju odpadne vode možnih več opcij. Najbolj pomembno je, da se najprej razdelijo pristojnosti med podjetjem in državo oziroma lokalno skupnostjo glede odgovornosti za tekoče poslovanje in investicije. Na področju voda in ravnanja z odpadki Hrovatinova (2002) predlaga tri rešitve za probleme, ki so nastali z Zakonom o GJS v zvezi z lastninskimi razmerji. Vsaki od rešitev sem dodala svoj komentar.

1. ***Ustanovitev mešanega podjetja***, s čimer se prenese infrastruktura v podjetja. Tako podjetje v celoti skrbi za upravljanje, vzdrževanje in investicije, sklepanje pogodb o izvajanju storitev s privatnimi podjetji za posamezna opravila (vzdrževanje, nujna in glavna popravila ipd.).

Sedanja lastniška struktura in upravljanje je še najbolj podobna pogodbi o upravljanju¹⁸, s to razliko, da pri nas tudi investicije izvajajo javna podjetja. Ker današnje občine težko same načrtujejo in financirajo investicije v infrastrukturo, saj se lahko zadolžijo za največ eno desetino občinskega proračuna na leto, manjše občine pa so poleg tega še kadrovske prešibke za takšne projekte, bi bilo najbolj racionalno vložiti infrastrukturo v podjetja. S tem bi dobili podjetja z vsemi sredstvi za opravljanje dejavnosti, ki bi bila v večinski lasti občin, saj infrastruktura predstavlja največji del sredstev. Tako bi se tudi izognili zapletom glede problema, da so nekateri objekti v lasti več občin. Občine bi imele nadzorni paket delnic in s tem večino pri upravljanju podjetij, za investicije in njihovo financiranje pa bi skrbela podjetja. S tako rešitvijo bi odpadla vsa vprašanja glede obračunavanja amortizacije in odpisov v breme obveznosti do države, podvajanje računovodstva v bilancah podjetja in države. Vzpostaviti bi morali še regulatorni mehanizem, ki bi skrbel za pravilno določanje cen.

KOMENTAR: Problem te rešitve je v tem, da so infrastrukturalni objekti po 9. členu ZGJS javno dobro. Torej z njimi ne moremo trgovati in jih prenašati v podjetja. Občina kot lastnica torej lahko preda objekte v uporabo usposobljenim izvajalcem, vendar mora pred tem predpisati na kakšen način lahko izvajalec z njimi razpolaga. Zato, da bi to rešitev lahko izvedli, bi bilo potrebno najprej spremeniti 9. člen zakona.

2. Drugi predlog je, da ***lastnina ostane v lasti občin, na konkurenčnih razpisih pa se podeli koncesije ali sklne pogodbe o upravljanju in vzdrževanju ter najemu.***

Možnosti, kot jih našteva Hrovatinova (2002) pa so naslednje:

- sklenitev pogodb o upravljanju in vzdrževanju infrastrukture s sedanjimi javnimi ali privatnimi podjetji, ki konkurirajo na razpisu (za investicije skrbi občina – kjer ni potrebnih večjih investicij),
- najem (to so po svoji vsebini sedanje pogodbe o najemu),

¹⁸ Javno podjetje je zadolženo za oskrbo z vodo vendar pa privatno podjetje prevzame točno določena tehnična opravila in/ali administrativna opravila. Takšne pogodbe se sklepajo za eno leto, odprtost razpisov pa naj bi zagotovila konkurenco med ponudniki.

- koncesije (za investicije skrbi podjetje – koncesionar; ta oblika je primerna tam, kjer so potrebna večja vlaganja),
- koncesije za izgradnjo novih objektov (zlasti čistilne naprave, deponije in drugo). Tu gre za inačice BOT projektov¹⁹.

Problem pri najemu bi lahko nastal le v primeru javnih podjetij, ki bi se morala ukiniti, če bi bila neuspešna v natečajih, saj bi lahko zmagali privatni ponudniki. Drug problem pa je tudi, da je rešitev ugodna samo za večje občine, ki imajo večinoma že izgrajeno infrastrukturo, ker za upravljanje in izgradnjo infrastrukture še vedno odgovarja lokalna skupnost.

Tudi koncesija je primerna z vidika povečanja ekonomske učinkovitosti in razmejitve pristojnosti. Primerna je za tiste občine, ki morajo svojo infrastrukturo šele izgraditi ali pa morajo obnoviti svoje omrežje. Tudi v tem primeru bi nastal problem v zvezi z javnimi podjetji v primeru, da ne bi zmagala na razpisu.

KOMENTAR: Občina, kot lastnica ima moč postavljati pogoje in določiti na kakšen način najizvajalec upravlja z objekti, ki jih dobi v uporabo in vzdrževanje. V ta namen ji ni potrebno sklepati posebne pogodbe, to bi moralo namreč biti določeno že v zakonu ali odloku lokalne skupnosti, izvajalec pa bi ga moral natančno upoštevati in izvrševati. Ne morem se strinjati niti z rešitvijo najema objektov, ker je to spet v neskladju z 9. členom ZGJS, ki pravi da so infrastrukturni objekti in naprave javno dobro. Pri koncesiji je značilno to, da je občina brez denarnih sredstev v podrejenem položaju. Poleg tega njena pogajalska izhodišča ne podpirajo nikakršni zakonsko predpisani standardi. Zaradi tega dejstva težko postavlja kriterije kako in pod kakšnimi pogoji najizvajalec opravlja dejavnosti, za katere mu je podelila koncesijo na podlagi njegove usposobljenosti. Na ta način lahko pride do konflikta med njima, saj je

¹⁹ BOT pogodbe, so pogodbe pri katerih je koncesionar odgovoren za načrtovanje novega projekta, njegovo izgradnjo in vzdrževanje za čas koncesijske pogodbe (25 do 30 let). BOT je kratica, ki v angl. izvorniku pomeni *Build - Operate - Transfer*, po naše: gradi - obratuj - predaj. Gre za strategijo financiranja velikih infrastrukturnih in industrijskih projektov, ko občina poišče lastnika zasebnega kapitala, ki pripravi projekte, zgradi objekte in skrbi zanje, da lahko nemoteno obratujejo do izteka koncesijske pogodbe. Potem se objekti in sredstva vrnejo lastniku.

namen zasebnika pridobivanje dobička. Če dobička ne bo mogel dobiti iz cene svojih storitev, bo to storil tako, da bo njegova storitev ob določeni ceni manj kvalitetna. Kot rečeno, bi mu to lahko preprečili edino z zakonsko predpisanimi standardi. Ob tem ne smemo pozabiti tudi na dejstvo, da je konkurenca med izvajalci še vedno na nizkem nivoju, kar daje izvajalcem še večjo moč.

3. **Privatizacija podjetij** je tretja možnost, pri čemer se občine lahko odločajo o odprodaji določenih deležev v podjetjih, kjer so večinski lastniki. To pa bi bilo pri nas smiselno šele po vložku infrastrukture v podjetja.

KOMENTAR: Namen privatizacije je vzpodbuditi učinkovitost javnega sektorja z omejevanjem vloge države ter uvajanjem konkurence in tržne discipline pravi Vrečko (1990) in dodaja, da privatizacija podpira svobodo odločanja vsakega posameznika, krepi zasebni sektor in vzpodbuja tržno strukturo gospodarstva. Do tu je vse lepo in prav, vendar vložek infrastrukture v podjetje ni mogoč zaradi predpisa, ki pravi, da je infrastruktura javno dobro.

5 PREGLED VIROV, KI OBRAVNAVAJO ORGANIZACIJSKE OBLIKE IZVAJALCEV JAVNIH GOSPODARSKIH SLUŽB

Analiz s področja organizacije GJS je bilo v preteklosti malo, kar ni nič presenetljivega, saj obstajajo šele 14 let. Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) bi moralo take podatke sicer imeti, vendar jih je zelo težko pridobiti. To ministrstvo med drugim vodi in nadzoruje izvajanje nalog občin na področju zagotavljanja obveznih lokalnih GJS, ima pa tudi posebno službo, ki pripravlja analize pomembne za oceno učinkov reforme lokalne samouprave v vseh njenih komponentah.

Med raziskovanjem in iskanjem literature in virov, sem naletela na štiri primere analiz organizacije komunalnih podjetij. Najstarejša analiza je del petletnega raziskovalnega projekta, ki je bil zastavljen med leti 1981 do 1986. Naslednji dve objavi sta iz t.i. Strokovnega posveta o aktualnih vprašanjih na področju varstva okolja in javnih služb iz leta 1999 in 2001 ter diplomska naloga iz leta 2002. V naslednjih treh podpoglavjih so ti viri predstavljeni.

5.1 Prva projekcija komunalnih oskrbovalnih sistemov

Programski sklop z naslovom Oskrbovalni sistemi na področju komunalnega gospodarstva v SR Sloveniji je bil zasnovan kot petletni raziskovalni projekt, ki je bil financiran iz sredstev Skupnega programa Raziskovalne skupnosti Slovenije na področju tehniških ved. Pri projektu so sodelovali različni strokovnjaki iz Instituta za komunalno gospodarstvo, Instituta za zdravstveno hidrotehniko in Instituta za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave. Prva projekcija komunalnih oskrbovalnih sistemov je bila prva te vrste v takratni Jugoslaviji in tudi v mednarodnem merilu. V nalogi so se morali zato posvetiti vsem temeljnim kriterijem oziroma vidikom snovanja komunalnih oskrbovalnih sistemov (tehnično-tehnološki, prostorski, ekonomski, organizacijski in upravljalški vidik).

Projekt je bil zastavljen tako, da so najprej pregledali trenutno stanje v komunalnem gospodarstvu in iz tega dela izluščili temeljne probleme.

Problemi, ki so jih izpostavili so (Rakar, 1981, str. 31):

- Poraba vode se večja.
- Količina komunalnih odpadkov se večja.
- V urbaniziranih sredinah ni mogoč krog proizvodnja - potrošnja - odprava odpadkov, kot je to mogoče v neurbaniziranih sredinah. Takšnega kroga ni mogoče skleniti niti znotraj krajevne skupnosti ali cele občine.
- Problem kvalitete in zanesljivosti komunalne oskrbe.
- Problem racionalnosti izrabe naravnih virov, komunalnih fiksnih fondov in človeških potencialov.
- Obstoječa organiziranost komunalnih delovnih organizacij povzroča neracionalno uporabo delovnih strojev in opreme pa tudi kvalificiranega in visokokvalificiranega kadra.
- Problem so komunalni sistemi na ruralnih območjih. Formalno so ti sistemi v upravljanju krajevnih skupnosti, dejansko pa so brez gospodarja. Tu gre za vodovodne in kanalizacijske sisteme, ki niso niti evidentirani niti valorizirani. Uporabnikom so komunalne storitve na razpolago zastoj, ker se stroškovni vidik obratovanja teh sistemov v celoti zanemarja. Obratovanje teh sistemov je brez vsake kontrole.
- Atomizirano stanje komunalnih sistemov ter njihovih upravljalcev predstavlja, poleg ostalih slabosti stroke, enega od glavnih zaviralnih momentov za hitrejši razvoj komunalnih dejavnosti.

Danes lahko ugotovimo, da poraba vode še kar narašča, omenim naj samo, da najvišji standard oskrbe z vodo predvideva od 195 do 550 l/(P.dan), minimalni standard oskrbe, ki ga navajajo različni viri pa je 45-75 l/(P.dan). Poleg tega v Sloveniji še vedno nimajo vsa naselja zagotovljene oskrbe z vodo (po podatkih iz leta 1999 ima 22% prebivalstva v Sloveniji neurejeno vodooskrbo).

Podobno še vedno narašča tudi količina odpadkov, vendar smo z ločevanjem odpadkov (steklo, papir, plastika, organski odpadki) bistveno zmanjšali količino tistih, ki jih odlagamo na odlagališča. Posebej ločene odpadke pa ponovno uporabimo ali predelamo v koristne surovine. S tem zmanjšujemo potrebo po novih odlagališčih ali širjenju že obstoječih odlagališč.

Tudi danes še vedno težimo k temu, da je kvaliteta in zanesljivost komunalne oskrbe čim boljša, kljub vsemu pa so pri nas še vedno problem vaška območja, ki so razpršena zaradi same razgibanosti reliefa. Zato imamo veliko manjših vodovodnih sistemov (in tudi kalanizacijskih sistemov), ki so jih iz rok krajevne skupnosti oziroma vodovodni odborov v večini že prevzela tista vodovodna podjetja, ki skrbijo za oskrbo z vodo v občini. S tem naj bi bil boljši nadzor nad kakovostjo vode in tudi boljša kakovost v zagotavljanja oskrbe z vodo.

5.1.1 Organiziranost komunalnega gospodarstva

Frančiška Dedek je v Poročilu za leto 1981 prikazala stanje družbenega položaja in organiziranosti komunalnega gospodarstva na področju oskrbe z vodo, odvajanju odpadnih in meteornih voda ter odstranjevanju odpadkov po stanju za leto 1969. To obširno raziskavo je leta 1971 izvedel Inštitut za komunalno gospodarstvo pri FAGG v Ljubljani.

Po njihovih podatkih se je s komunalno dejavnostjo v 92 krajih v Sloveniji ukvarjalo 75 podjetij in 4 zavodi. 14 organizacijam je predstavlja ena izmed treh dejavnosti osnovno in edino dejavnost. Takih je bilo (glej preglednico 6) 11 izvajalcev na področju oskrbe z vodo, 1 na področju odvajanja odpadnih in meteornih voda ter 2 na področju odstranjevanja odpadkov in smeti (Dedek, 1981, str. 8).

Pri 65 organizacijah je predstavljal komunalna eno od glavnih ali stranskih dejavnosti. Od tega je pri 51 organizacijah, to je 47 podjetjih in 4 zavodih, predstavljal komunalna glavno dejavnost, pri 14 organizacijah pa stransko dejavnost.

Med organizacijami, ki so se ukvarjale z več dejavnostmi, je bilo največ komunalnih podjetij, okrog 50%. Eno četrtino vseh organizacij na tem področju so predstavljal stanovanjsko-komunalna podjetja, obrtno komunalna podjetja so bila zastopana z 12%, gradbena podjetja in druge organizacije ter zavodi pa so bila zastopana z okrog 13% (Dedek, 1981, str. 9).

Preglednica 6: Medsebojna povezanost komunalnih dejavnosti v 92 krajih v SR Sloveniji v letu 1969

Dejavnost	Oskrba z vodo	Odvajanje odpadnih in meteornih voda	Odstranjevanje odpadkov in smeti
a) osnovna in edina dejavnost	11	1	2
b) vodovod - kanalizacija	10	–	–
c) vodovod - snaga	5	–	–
d) kanalizacija - snaga	–	9	–
e) vodovod - kanalizacija - snaga	28	–	–
f) vodovod - druge dejavnosti	5	–	–
g) kanalizacija - druge dejavnosti	–	3	–
h) snaga - druge dejavnosti	–	–	4

Vir: Dedek, 1981, str. 10

Po podatkih iz leta 1981, je bilo oskrbljeno (Rakar, 1981, str. 1):

- z vodo 55,3% prebivalcev,
- s kanalizacijo 31% prebivalcev in z
- odvozom smeti 35% prebivalcev.

Kot piše Rakar (1981), je bilo v tem času pomanjkanje komunalne oskrbe značilno predvsem za ruralna območja. Tam so bili zgrajeni vodovodni in kanalizacijski sistemi brez načrta in so se koristili brez uporabnega dovoljenja. O njih zato takrat ni bilo nikakršne evidence.

Izvajanje oskrbe z vodo, odvajanje odpadne vode in odvoz odpadkov je bilo organizirano v komunalnih podjetjih le v večjih urbanih središčih. Na ruralnih območjih so imeli omenjeno oskrbo organizirano praviloma v krajevnih skupnostih. To še posebej velja za kanalizacijo in odvoz smeti. Po takratnih podatkih je bilo na teh območjih 1113 vodovodov, na katere je bilo priključeno 17% celotnega oskrbovanega prebivalstva ter 162 kanalizacij s 5% priključenostjo celotnega prebivalstva v SR Sloveniji.

5.1.2 Pregled podatkov za dejavnosti oskrbe z vodo, kanalizacijo, čistočo in ceste

Za naslednjo analizo sem uporabila dva prikaza iz dela Oskrbovalni sistemi na področju komunalnega gospodarstva (nomografije in tabele), priloga k letnemu poročilu za leto 1982, gradivo ITEO²⁰, z naslovom Organizacijske oblike, ki vsebuje dve tabeli. To delo sodi k omenjenemu petletnemu raziskovalnemu projektu. Iz *Prikaza izvajanja komunalnih dejavnosti v posameznih komunalnih TOZD oziroma DO* je bilo ugotovljeno, da je bilo vseh izvajalcev na področju komunalnega gospodarstva 58. Osredotočila sem se le na pregled podatkov za dejavnosti oskrbe z vodo, kanalizacijo, čistočo (odvoz odpadkov) in ceste.

Iz prikaza sem izluščila, da je bilo na področju oskrbe z vodo 44 izvajalcev, na področju kanalizacije - 46 izvajalcev, prav tako je 46 izvajalcev skrbelo za čistočo (tu predpostavljam, da so v to kategorijo šteti izvajalci, ki izvajajo dejavnost odvoza odpadkov v naselju ali mestu) in 40 izvajalcev na področju cest. Veliko izvajalcev je opravljalo več javnih služb v občini. Ugotovila pa sem, da se je edino pri dejavnosti oskrbe z vodo dogajalo, da je izvajalec opravljal samo to dejavnost. Takih izvajalcev je bilo 7. Podatki se nekoliko razlikujejo od tistih, ki jih je zbral Inštitut za komunalno gospodarstvo pri FAGG v Ljubljani.

Po pregledu *Prikaza glavnih in stranskih dejavnosti v komunalnih TOZD oziroma DO*, lahko ugotovimo, da izvaja na področju vodovoda 40 izvajalcev to dejavnost kot glavno dejavnost in samo trije kot stransko. Pri kanalizaciji je bilo 34 izvajalcev, ki opravljajo dejavnost kot glavno, 9 pa je tistih, pri katerih je kanalizacija stranska dejavnost. S čistočo kot glavno dejavnostjo se je ukvarjalo 32 izvajalcev, kot stransko dejavnost pa jo je izvajalo 9 izvajalcev. 20 izvajalcev je bilo registriranih za ceste kot glavno dejavnost, 15 pa jih je opravljalo to službo kot stransko dejavnost.

Pri teh rezultatih je potrebno upoštevati, da za tri izvajalce (GOP Ajdovščina, KP Grosuplje in Komunalo Ribnica) ni podatka. Tu se zato kaže razlika med številom izvajalcev za posamezno dejavnost in vsoto glavnih in stranskih dejavnosti izvajalcev.

²⁰ Inštitut za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici Slovenije

Glede na to, da so imeli vsi izvajalci v imenu podjetja tudi ime občine, sem ugotovila, da je imela Ljubljana tri izvajalce, enega za kanalizacijo, drugega za vodovod in tretjega za čistočo. Tudi mesto Maribor je imelo podobno ureditev s tremi izvajalci.

Po dva izvajalca so imele Nova Gorica, Kočevje, Kranj in Sežana. V Novi Gorici se je Komunala Nova Gorica ukvarjala le s čistočo v naselju in poleg še nekaterih drugih dejavnosti tudi s cestami, Goriški vodovod Nova Gorica pa je skrbel za oskrbo z vodo in kanalizacijo. Kočevje je imelo prav tako dva izvajalca. Hydrovod Kočevje je skrbelo za oskrbo z vodo, Komunala Kočevje pa za kanalizacijo, čistočo in ceste. Enako je bilo v Kranju in Sežani. Posebni izvajalec za oskrbo z vodo in drugi izvajalec, ki je skrbel poleg kanalizacije, čistoče in cest še za nekatere druge dejavnosti (parkirišča, pokopališča, tržnica, parki in nasadi).

Ostale občine so imele po enega izvajalca, ki je skrbel za več dejavnosti. Štiri izbrane dejavnosti je opravljalo 29 izvajalcev, po tri dejavnosti pa 10 izvajalcev. Ugotovila sem, da je med slednjimi veliko primorskih občin (Piran, Koper, Izola), kjer izvajalci izvajajo različne dejavnosti razen vodovoda, ta pa je verjetno v domeni občine Sežana, kjer je sedež podjetja Kraški vodovod Sežana.

5.1.3 Razvoj komunalnih dejavnosti

Strokovnjaki so bili mnenja, da morajo nasprotja med mestom in vasjo počasi izginjati, pri tem pa ni bila mišljena dekoncentracija prebivalstva v mestnih naseljih ali administrativna restrikcija selitev iz podeželja v mesta. Šlo naj bi bolj za proces, imenovan rurbanizacija, kot nasprotje urbanizaciji. Pri tem je bilo mišljena bolj decentralizacija centralnih (institucionaliziranih) funkcij, ki naj bi bila uravnotežena, harmonična in prilagojena človekovim potrebam. Po tem konceptu naj bi bile proizvodne institucije razporejene na najboljše lokacije glede naravnih virov, potrošnje in kulturne institucije pa na najboljših lokacijah glede želje in potrebe prebivalstva (Rakar, 1981, str. 13).

Nadalje so sklenili, da bo z razvojem urbanizacije potrebno povečati skrb za varovanje vodnih virov in varovanje čistosti naravnih vodotokov. Komunalna dejavnost naj bi bila z družbeno-

gospodarskim razvojem vedno bolj usmerjena v naravni prostor. Poudarili so tudi, da ne smejo obstajati nikakršne razlike v komunalnem standardu med posameznimi območji, to pa pomeni, da bo organizacijska, ekonomska in tehnična zahtevnost komunalnih dejavnosti z velikostjo urbane aglomeracije naraščala (Rakar, 1981, str. 14).

Ugotovili so, da bo morala biti organizacija komunalnih dejavnosti usklajena in medsebojno povezana celota posameznih dejavnosti na različnih prostorskih (organizacijskih) nivojih.

Vse te predpostavke za razvoj komunalnih dejavnosti so še vedno aktualne. Menim, da je Evropska unija zelo celovito dorekla standarde na področju komunalnih dejavnosti, ki so jih prevzele vse njene članice. Tudi za Slovenijo ti standardi pomenijo določen napredek. Moje mnenje je, da smo v Sloveniji šele z vstopom v EU začeli resneje delati po načelih, ki jih je v devedesetih letih prejšnjega stoletja pisala teorija na tem področju.

5.1.4 Povezovanje komunalnih delovnih organizacij

Frančiška Dedek (1981) je ugotovila, da je najboljša *horizontalna povezanost komunalnih dejavnosti v obliki horizontalne rasti*. Horizontalno povezovanje je opredeljeno z združevanjem dejavnosti istega gospodarskega sektorja, izvajanjem podobnih proizvodnih procesov in ekonomske kombinacije, ki spadajo v isto stopnjo proizvodnega ciklusa. Pri tem je mišljeno povezovanje različnih komunalnih dejavnosti na istem nivoju gledano s teritorialnega vidika kot npr.: oskrba z vodo - odvajanje odpadnih in meteornih voda - odstranjevanje odpadkov in smeti. S horizontalno rastjo pa je mišljeno, da se povežejo enake dejavnosti na širšem teritoriju (skupinski vodovod, ki povezuje več vodnih virov in vodovodnih naprav med seboj). Ekonomsko gledano gre torej za združevanje določenih funkcij in delitev dela na višjem nivoju.

Takšna povezanost bi morala preko koordinacije in delitve dela zagotavljati boljše in širše zadovoljevanje potreb občanov, gospodarstva in družbe ob pogoju enakih ali nižjih stroškov. Dedkova (1981) meni tudi, da če obstajajo možnosti za uporabo resursov, ki nastajajo v vertikalni liniji bodisi znotraj komunalne dejavnosti ali pa zunaj komunalne dejavnosti je zaželeno, da se te možnosti izkoristijo.

Glede na atomizirano stanje komunalnih sistemov ter njihovih upravljalcev je bilo povezovanje teh majhnih komunalnih sistemov v velike komunalne sisteme najbolj smiselna rešitev. Kasnejša preučevanja tega problema so prinesla nova spoznanja glede načinov in oblik povezovanja posameznih enot v sisteme. Na tej podlagi je nastala prva zasnova sistemov na področju oskrbe z vodo, ki pa v glavnem ni preseгла verbalne ravni (Rakar, 1985, str. 32).

Namen naloge je bil, da se ugotovi katere dejavnosti in na katerih prostorskih nivojih je možno in smiselno povezovati med seboj tako, da bodo delovale kot sistem. Tako so zastavili 3 osnovne principe povezovanja (Rakar, 1985, str. 34):

- a) Prva stopnja možnih povezav posameznih elementov bi bila ta, **da bi posamezni tehnični sistemi** (vodovod, kanalizacija) **popolnoma obdržali svoje prvotne tehnične značilnosti, organizacijski posli** (vzdrževanje, kontrola in upravljanje) pa bi **prešli od organizacijskih enot nepodjetniškega značaja** (režijske grupe krajevne skupnosti) **na komunalna podjetja**. Povezavo med »centralno« in »dislociranimi« organizacijskimi enotami pa bi tvoril krogotok informacij in mobilne intervencijske skupine.

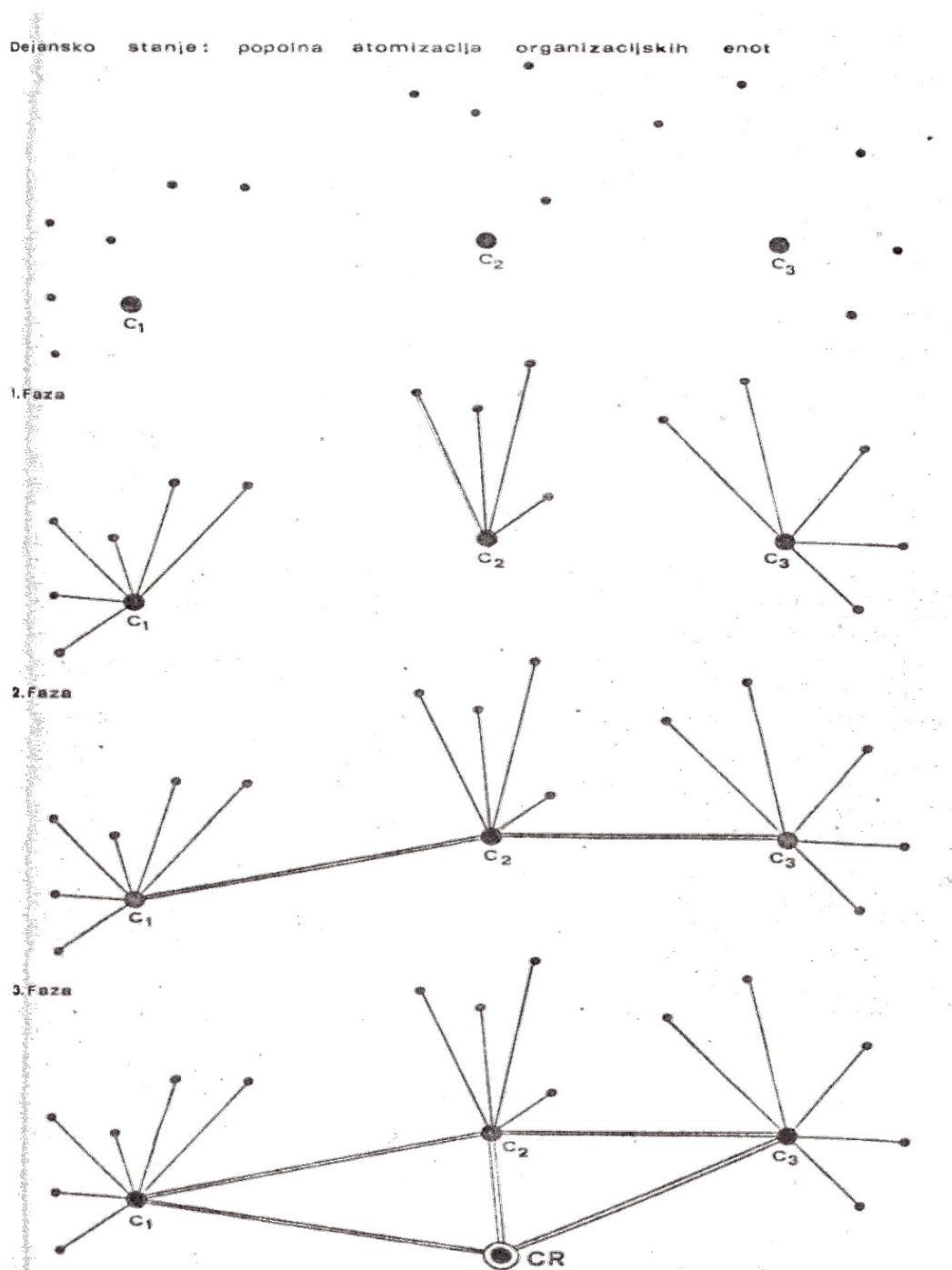
Ta model pride v poštev za vsa ruralna območja pri katerih ni razlogov za snovanje večjih tehničnih sistemov (na primer lokalni vodovodi v občini Tolmin, Zagorje in podobno). V teh primerih bi določena centralna organizacijska enota, na primer v občinskem središču, opravljala določene centralne funkcije za manjše organizacijske enote na ruralnih območjih (kontrola kvalitete vode, zahtevnejša tekoča in investicijska popravila, ipd.).

Oblike in stopnje povezovanja posameznih organizacijskih enot brez enovitega tehnološkega jedra si lahko predstavimo z grafičnim modelom na sliki 3.

Pri tem pomenijo:

- C_1, C_2 in C_3 : posamezna komunalna podjetja, kot centralne enote;
- CR: novo nastala centralna enota kot regionalno podjetje ali kot regionalni razvojni center.

Posamezne oblike povezav med posameznimi C_i ter med C_i in CR bi bile nekoliko drugačne, kot med C_i in posameznimi dislociranimi enotami (npr. režijskimi obrati pri krajevnih skupnostih).

Slika 3: Povezovanje delovnih komunalnih organizacij (Rakar, 1985, str. 36)

S tem načinom povezave bi ***posamezni lokalni vodovodi in kanalizacije v tehničnem smislu še vedno ostali enota zase***. Omogočili pa bi določene vplive iz centralnih na dislocirane enote ter dosegli zvišanje komunalnega standarda in nivoja uslug na vseh področjih, tudi na tistih, ki niso privlačna za razvoj.

Za nekatere regije je vprašljivo ali sploh potrebujejo drugo fazo povezovanja. Vsekakor pa pride tako povezovanje v poštev predvsem pri vključevanju ruralnih območij v organizirano komunalno oskrbo, ki bo tudi kvalitetnejša.

- b) Druga stopnja povezav je ***povezava na temelju enovitega tehnološkega jedra***, to pomeni tehnično-tehnološka povezava posameznih elementov.

Z vidika oblikovanja komunalnih oskrbovalnih sistemov je treba s tem v zvezi odgovoriti na naslednja temeljna vprašanja:

- Kdaj in pod kakšnimi pogoji je tehnično in družbeno-ekonomsko upravičeno že zgrajene manjše (lokalne) vodovodne in kanalizacijske sisteme povezati v enoten (večji, regionalni) sistem.
- Kakšne so možnosti navezave novozgrajenih na obstoječe (stare) sisteme.
- Kako je možno družbeno-ekonomsko (in ne zgolj podjetniško) vrednotiti posamezne tehnične rešitve, to je alternativa možnosti gradnje vodovodnih in kanalizacijskih sistemov. (Rakar, 1985, str. 37)

- c) Najvišja stopnja povezave bi bila ***povezava različnih komunalnih dejavnosti na osnovi komplementarnih tehnoloških postopkov***. Taka stopnja pride v poštev predvsem pri večjih urbaniziranih bazenih. (Rakar, 1985, str. 37)

Glede na trenutno stanje glede komunalnih dejavnosti lahko sklenem, da se komunalne dejavnosti niso povsem razvijale v smeri, ki so jo predpostavili kot drugo in tretjo stopnjo povezav leta 1985. Prva stopnja povezav se trenutno še izvaja v smislu, da male lokalne vodovodne sisteme postopoma prevzemajo velika vodovodna podjetja, kot to zahteva Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur. L. RS št. 35, 2006). Ta namreč predpisuje, da mora občina v predpisu, ki ureja izvajanje javne službe oskrbe s pitno vodo, določiti območja, kjer se opravlja oskrba s pitno vodo s storitvami javne službe, in območja, kjer se opravlja lastna oskrba prebivalcev s pitno vodo.« tako, da zanje ne skrbi več vodovodni odbor ali krajevna

skupnost. Nadalje predpisuje tudi, da mora imeti zasebni vodovod upravljalca, če oskrbuje več kot 5 stanovanjskih stavb, v katerih prebivajo prebivalci s stalnim prebivališčem ali če oskrbuje s pitno vodo stavbo ali več stavb, v katerih se izvajajo gostinska, turistična ali živilska dejavnost. Upravljavec je lahko pravna ali fizična oseba, ki jo mora občina potrditi. Če ni doseženega soglasja o upravljavcu zasebnega vodovoda, občina določi za upravljavca zasebnega vodovoda kar izvajalca javne službe, ki oskrbuje sosednja poselitvena območja.

Po popisu prebivalstva in stanovanj smo imeli 31. marca 1981 v Sloveniji 63 občin, danes jih je preko 200. Žal je to dejstvo vplivalo prej na drobljenje kot pa na povezovanje komunalnih dejavnosti. V Operativnem programu odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode so leta 2004 zapisali, da večina naših izvajalcev javnih služb odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode »**ne zagotavlja ekonomsko učinkovitega izvajanja komunalnih storitev**, saj iz primerjalnih analiz teh storitev v Evropski uniji sledi, da je za izvajanje storitev odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih vod **učinkovito le, če se storitve izvajajo za več kot 100000 prebivalcev**, izvajanje teh storitev na območju s 50000 prebivalci pa je že ocenjeno kot ekonomsko neupravičeno.« (Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, 2004, str. 10). Pri nas pa le 8 izvajalcev te javne službe pokriva območja z več kot 50000 prebivalci. Če bi hoteli zagotoviti takšno učinkovitost, bi bilo potrebno izvesti pregled izvajalcev, ki so dovolj usposobljeni za kakovostno opravljanje javne službe. Glede na napovedi, naj bi v **Sloveniji ekonomično izvajalo službo** odvajanja in čiščenja odpadne vode **od 10 do največ 15 izvajalcev**. Menim, da bi moralo enako pravilo glede ekonomske učinkovitosti veljati tudi za izvajalce oskrbe z vodo.

5.1.5 Stanje komunalne oskrbe ob koncu petletnega raziskovalnega projekta

V petem letu raziskovalnega obdobja je bilo v Poročilu o delu za leto 1985 objavljeno, da je v SR Sloveniji 80% prebivalstva oskrbovanega s pitno vodo iz javnih vodovodov in da je 43% celotnega prebivalstva priključenih na javno kanalizacijo. Pri tem je 98% mestnega prebivalstva priključenih na javni vodovod in le 76% na javno kanalizacijo. Na vaških območjih je 64% prebivalstva priključenih na javni vodovod in samo 12% na javno kanalizacijo (Rakar, 1985, str. 38).

Kljub očitnemu povečanju priključenosti prebivalstva na obe vrsti sistemov, so strokovnjaki sklenili, da na področju vodovoda ni tako pomembna usmerjenost v izgradnjo novih objektov in naprav, temveč v konsolidacijo in racionalizacijo izgrajenih vodooskrbnih sistemov ter v zagotavljanje bolj kakovostne in varne oskrbe prebivalstva, predvsem na vaških območjih. Poleg tega so poudarili, da je potrebno povečati varnost izkoriščenih virov pitne vode v kakovostnem in količinskem pogledu, saj je bila vsa pozornost vse preveč usmerjena le na širitev vodovodnih omrežij in ne toliko v kakovost vode in varnost pred onesnaženjem. Prav tako so predlagali, da bi del upravljalških in obratovalnih funkcij v zvezi z vaškimi vodovodi prevzele usposobljene komunalne delovne organizacije (Rakar, 1985).

Danes so vaške vodovode v večini primerov že prevzela v oskrbo vodovodna podjetja, ki delujejo na teh območjih. Takšni prevzemi so se zgodili tudi zaradi boljšega nadzora nad kakovostjo vode in zanesljivostjo oskrbe.

Na področju kanalizacije so leta 1985 opozarjali predvsem na dejstvo, da je potrebno v mestih urediti zanesljivo odvajanje in čiščenje odpadnih voda, saj to predstavlja veliko trajno nevarnost za onesnaženje podtalnic in drugih vodnih virov. Pri tem so opozarjali na rezerve, ki jih imajo mnogi že zgrajeni kanalski sistemi, te bi morali ovrednotiti in glede na njihovo razpoložljivost, nanje priključiti nove površine. Poudarili so, da je treba reševati problematiko oskrbe z vodo, odvajanja in čiščenja odplak in ravnanja s komunalnimi odpadki hkrati in kompleksno in sicer tako mestnih kot tudi v vaških območjih (Rakar, 1985).

Menim, da se danes zadeve na tem področju izboljšujejo, škoda pa je, da šele zdaj pospešeno gradimo kanalizacijske sisteme zaradi pritiskov in zahtev Evropske unije, čeprav smo imeli podobne in jasno zastavljene kriterije že pred več kot dvajsetimi leti. Če bi jim sledili, bi lahko imeli danes zgrajenega že večino potrebnega kanalskega sistema,.

5.2 Stanje organiziranja GJS leta 1999

Rudolf Rome (dipl. inž., ZOP Management Consulting) je zbral in analiziral podatke v zvezi z lastninskim in organizacijskim preoblikovanjem komunalnih podjetij ter svoje izsledke predstavil na Strokovnem posvetu v Portorožu leta 1999. Del te analize sem obravnavala že v poglavju 4.4 z naslovom Komunalne dejavnosti po lastninskem preoblikovanju komunalnih

podjetij. V naslednjih vrsticah je povzet še preostali del analize, ki se nanaša predvsem na organizacijsko preoblikovanje komunalnih podjetij.

Analiza je bila zastavljena tako, da so posebej obravnavali bivše sedežne občine (58) in posebej novonastale občine do leta 1995 (89). Skupaj so torej zajeli 147 občin, od katerih 10 - 14 občin ni zbralo vseh podatkov. Predpostavljali so, da te občine niso bile aktivne na področju zagotavljanja GJS. V analizo ni bilo zajetih 45 občin, ki so nastale leta 1998. Posebej so obravnavali sedem obveznih GJS v skladu s 26. členom ZVO (Ur.l. RS 32/93) in 34 izbirnih. Kot obvezne so bile obravnavane tudi gasilska služba po Zakonu o gasilstvu, urejanje stavbnih zemljišč po Zakonu o stavbnih zemljiščih in upravljanje občinskih stanovanj po Stanovanjskem zakonu. Pri tem so obvezno občinsko dejavnost upravljanje občinskih kategoriziranih cest po Zakonu o cestah obravnavali med izbirnimi GJS.

Rezultati analize so pokazali, da so 7 obveznih GJS v svojih odlokih opredelile vse občine, prav tako ima vseh 58 sedežnih občin sprejete odloke o GJS. Od 89 novih občin je svoje lastne odloke sprejelo 60 občin (67,4%), ostale pa so s statutarnim sklepom prevzele odlok matične sedežne občine.

Občine so morale sprejeti odloke v katerih so opredelile katere izbirne GJS bodo zagotavljale.

Največkrat so bile v odlokih opredeljene naslednje *izbirne GJS*:

- urejanje in vzdrževanje pokopališč (121 občin),
- pogrebne storitve (121 občin),
- vzdrževanje javne razsvetljave (116 občin),
- urejanje in vzdrževanje ulic, trgov, in občinskih cest (116 občin),
- zimska služba (115 občin),
- urejanje prometne in neprometne signalizacije (102 občini).

Po Rometovi analizi (1999) je bilo ugotovljeno, da so občine z odloki sicer uredile izvajanje GJS, vendar ti premalo natančno določajo obvezne in izbirne GJS. Problem je bilo tudi v različnem poimenovanju istih ali sorodnih dejavnosti. S tem se je pojavila potreba po izdelavi enotnega šifranta s katerimi bi bilo lažje registrirati posamezno GJS.

Analiza se je dotaknila tudi **zagotavljanja GJS s koncesijo**, kjer so ugotovili naslednje: 67 občin (od skupaj 147), je sprejelo 134 koncesijskih aktov, od tega jih je 7 mestnih občin sprejelo 22, kar znaša 16,4%. 30 ostalih sedežnih občin je sprejelo 66 koncesijskih aktov (49,3%) in 30 drugih občin 45 koncesijskih aktov (36,6%). Rome (1999) je zaključil, da je število koncesijskih aktov majhno in da se nanašajo le na nekaj GJS.

Organizacijske oblike izvajanja GJS je opredelil ZGJS, ob reorganizaciji v letih 1993 in 1994 pa je bilo možno organiziranost opredeliti z Odlokom o GJS in z Odlokom o reorganizaciji komunalnih podjetij p.o.. Tako so občine pristopile k oblikovanju družbene pogodbe za ustanovitev javnih podjetij in k vlaganju javnega kapitala. Rome (1999) je analiziral s katerimi organizacijskimi oblikami so se zagotavljale posamezne javne službe.

Ugotovil je, da so se režijski obrati največkrat ustanovili za dejavnosti urejanja stavbnih zemljišč, urejanje javnih površin, površin za pešce in zelenih površin ter pogrebne storitve. Nobena občina ni ustanovila javni gospodarski zavod, pa tudi vlaganj javnega kapitala za namen zagotavljanja javne službe ni bilo.

V tabeli 7 so zbrani podatki o organizacijskih oblikah izvajalcev gospodarskih javnih služb za področje obveznih lokalnih javnih služb varstva okolja iz leta 1999. Tukaj je potrebno opozoriti, da zbrani podatki ne prikazujejo samo komunalne dejavnosti ampak vse obvezne lokalne javne službe varstva okolja! V analizo lastninskega preoblikovanja je bilo zajetih 58 občin in 8 novo nastalih občin. Iz te tabele lahko razberemo, **da je najpogostejša oblika izvajanja gospodarskih javnih služb javno podjetje**, zanjo se je odločilo kar 73 občin. Po več javnih podjetij imajo mestne občine. Tako je imela na primer Ljubljana 8 in Celje 3 javna podjetja. Druge občine so imele povečini eno do dve javni podjetji.

Naslednja najpogostejša oblika **je podeljevanje koncesij**, za katero se je odločilo 57 občin. Od tega je bilo največ, kar 40, koncesij podeljenih za dejavnost pregledovanja, nadziranja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka. 12 koncesij je bilo podeljenih za distribucijo zemeljskega plina, 11 koncesij za ravnanje s komunalnimi odpadki, po 7 pa za vzdrževanje kabelsko-razdelilnega sistema ter pokopališke in pogrebne storitve. Vseh koncesionarjev skupaj je po podatkih 76, število koncesijskih pogodb pa je še naraščalo. Rome (1999) je ugotovil, da je bilo malo javnih natečajev za izbiro koncesionarjev, hkrati pa

tudi, da se nekatere GJS izvajajo po inerciji brez postopkov za podelitev koncesij. Vzroki za nepodeljevanje koncesij naj bi bili nepoznavanje koncesijskih možnosti in skromna kadrovska zasedenost občinskih uprav za področje obvladovanja GJS. Problem je bil tudi v tem, da občine niso imele postavljene meje med opravljanjem dejavnosti po pogodbi z izbranim izvajalcem in koncesijskim odnosom.

Preglednica 7: Oblike izvajanja gospodarskih javnih služb

Vrsta gospodarske javne službe	Število občin
Režijski obrat	14
Javni gospodarski zavod	0
Javno podjetje	73
Koncesionirana gospodarska javna služba	57
Zagotavljanje gospodarske javne službe z vlaganjem javnega kapitala	0*

* Občine (23) so po ZGJS vlagatelji kapitala z manjšinskim deležem pri ustanovitvi 28 javnih podjetij.

Vir:Hrovatin, 2002, str.:80

Ugotovljeno je bilo, da je pri organizacijskih oblikah močno prisoten javni interes, pri čemer pa niso vzpodbujeni konkurenca, osebna iniciativa, zasebna dokapitalizacija in zmanjšanje javnih stroškov.

V nadaljevanju se je analiza omejila na zagotavljanje GJS s *podeljevanjem koncesij*. Rezultati so pokazali, da se v dejavnostih, kjer niso potrebna investicijska vlaganja, koncesijske pogodbe sklepajo za 5 let, če pa so investicije potrebne, potem se sklone koncesijsko pogodbo za dobo 25 let. Kar 50 % koncesijskih pogodb vsebuje tudi koncesijske dajatve, ki zajemajo 3-5% od dobička oziroma 3-5% realiziranih prihodkov. Za občinski proračun so te dajatve dobrodošel prihodek.

Zanimiv je podatek, da obseg GJS v posamezni občini ni bil nikjer opredeljen že s koncesijskim aktom, ampak šele v javnem razpisu, kjer je bil opredeljen natančen obseg. Pri tem je najbolj natančen obseg dela opredeljen v koncesijski pogodbi, kjer gre v večini primerov za celovito dejavnost na območju cele občine.

Analiza je pokazala, da so mestne občine podelile več koncesij za isto dejavnost, ter da v tistih občinah, ki so podelile samo eno koncesijo za posamezno dejavnost to omogoča koncesionarjem popoln monopol pri izvajanju te posamezne GJS.

Poročilo obravnava tudi zagotavljanje strokovno tehničnih in razvojnih nalog, za katere so pristojne občine, ki so lahko za to pooblastile drugo ustanovo (strokovno agencijo) ali pa kar izvajalca GJS. Po zakonu o GJS so občine lahko ustanovile posebno službo za opravljanje teh nalog v obliki direkcije ali javnega holdinga. Naslednja tabela 8 prikazuje organiziranost strokovno tehničnih in razvojnih nalog po zbranih podatkih.

Rome je v analizi poskusil tudi ugotoviti, kako je z varstvom uporabnikov javnih dobrin. Presenetljivo je, da kar 98 od 132 občin ni ustanovila organa za varstvo uporabnikov javnih dobrin, čeprav ga Zakon o GJS predvideva.

Preglednica 8: Organiziranost strokovno tehničnih in razvojnih nalog po podatkih iz leta 1999

Organiziranost	Tipi občin			Skupaj občine
	Mestne občine	Ostale sedežne občine	Ostale občine	
Direkcija	3	5	5	13
Občinska uprava	7	38	60	105
Javni holding	1	-	-	1
Usposobljene organizacije	1	1	14	16
Izvajalec GJS	4	31	50	85
Kombinirano*	4	28	44	76
Skupaj	16	75	129	220
Število anketiranih občin	11	47	75	133
Število vseh občin	11	47	89	147

* ni v seštevku, da se ne podvaja

Vir: Rome, 1999, str.: 140

5.3 Stanje organiziranja GJS leta 2001

Gospa Vesna Juvan Gotovac (državna podsekretarka Službe Vlade RS za lokalno samoupravo), je predstavila organizacijo GJS v slovenskih občinah na Strokovnem posvetu o gospodarskih javnih službah varstva okolja na lokalni in regionalni ravni, januarja 2001 (prispevek: »Zagotavljanje lokalnih gospodarskih javnih služb varstva okolja v Sloveniji – danes in jutri«). Za potrebe članka so podatke zbirali pri samih občinah. Med drugimi je bil podatek o organiziranosti GJS ena bistvenih sestavin svetovalno nadzornih razgovorov, ki jih je v vseh slovenskih občinah opravljala Služba Vlade RS za lokalno samoupravo od oktobra 1999 do septembra 2000. Od takrat se tega niso več lotili. Podatki, ki so jih zbrali in ugotovitve, ki so sledile iz njih, naj bi pomagale pri pripravi strokovnih podlag za dopolnjevanja normativne ureditve organiziranja občin pri zagotavljanju in izvajanju lokalnih GJS, pa tudi nadaljnje urejanje področja GJS.

Ugotovitve, ki izhajajo iz omenjenih razgovorov na občinah, in se nanašajo na vse lokalne GJS, so naslednje (Juvan Gotovac, 2001):

- Občine zagotavljajo lokalne GJS na vse načine, ki jih omogoča Zakon o GJS.
- Občine so po delitvenih bilancah ostale ustanoviteljice javnih podjetij s področja komunalnih dejavnosti, vendar niso uredile izvajanja ustanoviteljskih pravic s stališča zagotavljanja izvajanja GJS na enakem področju, kot so ga javna podjetja prej obvladovala. Občine so na javna podjetja gledale kot na premoženje in niso na novo postavila programa dela javnih podjetij.
- Ob pogajanjih o ureditvi medsebojnih premoženjskih vprašanj so ustvarili razmerja, ki so povzročila nepregleden in neurejen položaj na področju izvajanja GJS. Veliko je občin, ki dodatno zagotavljajo izvajanje nekaterih ali pa kar vseh javnih služb na druge načine (s koncesijami, z režijskimi obrati, ustanavljanjem novih javnih podjetij za isto vrsto dejavnost).
- Dejanski položaj v občinah uporabljenih načinov izvajanja GJS je odraz nerazumevanja vsebine in položaja javnih podjetij in občin kot njihovih ustanoviteljic.

Spreglešan je bil namen 100 a člena Zakona o lokalni samoupravi (ZLS)²¹, da dogovarjanje občin o izvajanju njihovih ustanoviteljskih pravic v skupnih javnih podjetjih uredi drugače, kot sicer delitev drugega skupnega premoženja. Tu gre predvsem za skupnega izvajalca občinskih nalog oziroma za skupno zagotavljanje storitev in dobrin lokalnih GJS.

- Premajhno zanimanje in skrb za organizacijo izvajanja GJS in programiranje dela izvajalcev, kažejo izjave predstavnikov občin, da izvajanje javnih služb teče samo po sebi. Na dolgi rok takšna stališča ne vodijo k razvoju dejavnosti javnih služb, iz tega pa sledi tudi, da bo zelo težko doseči kakovostne standarde, ki jih zahteva prilagajanje k standardom teh dejavnosti v Evropski Uniji. Ni dovolj le skrb za izgradnjo javne infrastrukture, ki si jo občine zaradi razdrobljenosti, majhnosti in ekonomske šibkosti težko privoščijo. Primerna oblika reševanja te problematike bi bila medobčinska sodelovanja, s katerim bi se lahko zagotavljale tiste lokalne naloge javnega pomena, ki na področjih stroke, kadrov, organizacije in financ presegajo zmogljivosti občin.
- Dokler se ne bo spremenil pristop k načrtovanju razvoja zagotavljanja lokalnih GJS, v povezavi z urejanjem prostora in načrtovanjem gospodarjenja z njimi, seveda ob spoštovanju vseh zahtev varstva okolja se položaj ne bo izboljšal.
- Na področju organiziranosti občin za izvajanje nalog in zagotavljanje lokalnih GJS bo potreben poseg države z zakonodajnimi ukrepi in dodatnimi finančnimi spodbudami.

Moje mnenje je, da so male slovenske občine finančno nesposobne zagotoviti standarde na področju komunalnih dejavnosti. Resno bi bilo treba razmisliti ali je država ravnala prav, da je nastanek teh občin sploh dovolila. Sedaj se takim občinam svetuje naj se združijo z večjimi

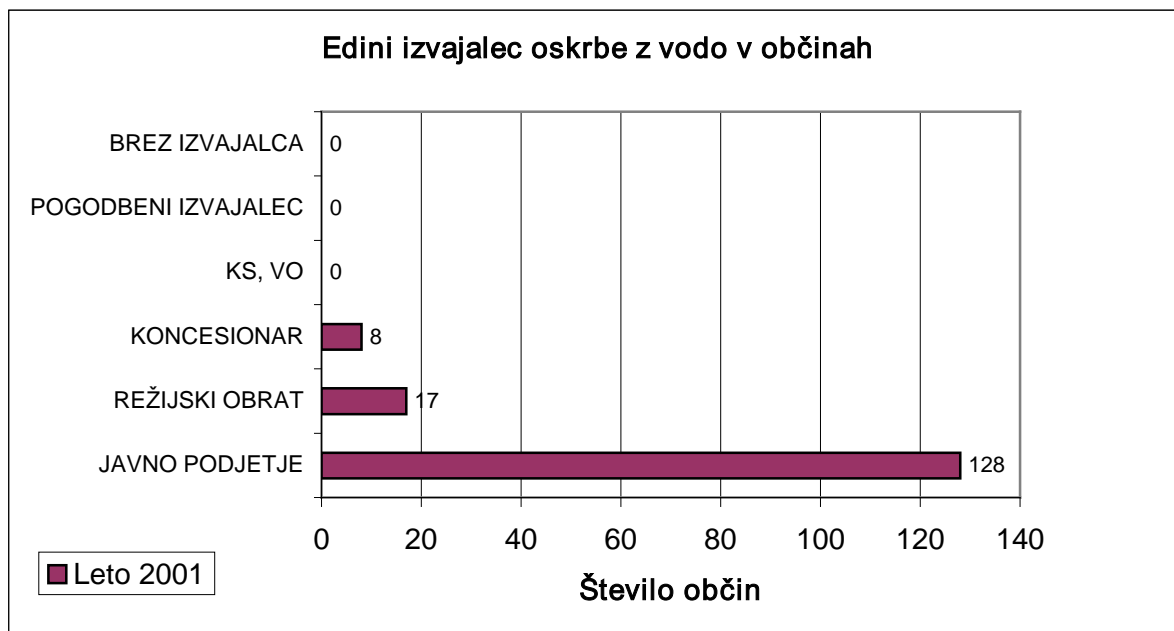
²¹ 100 a člen ZLS je občinskim svetom naložil, da z dogovorom uredijo način izvrševanja ustanoviteljskih pravic v javnih zavodih, javnih podjetjih in skladih, ki so bili ustanovljeni za območje občine ali več občin, na katerem so bile nove občine ustanovljene. Za čas do sklenitve dogovora je določil, da izvajajo ustanoviteljske pravice občin organi občine, na območju katere je sedež javnega zavoda, podjetja ali sklada, v soglasju z organi drugih občin. Ta določba je bila tudi podlaga za ugotovitev, da je z ustanovitvijo novih občin premoženje prejšnjih občin prešlo v solastnino novih občin. Podlaga pa je bila tudi temu, da so občine postale soustanoviteljice javnih zavodov, javnih podjetij in skladov.

ali več občinami, da bodo lahko finančno zmogle vse investicije v komunalno opremljenost in zagotavljanje zapovedanih standardov. Tako imenovane »finančne spodbude« s strani države bo težko dobiti, saj so potrebe po denarju velike, država pa razpolaga le z omejeno količino.

V naslednjih podpoglavjih je povzet pregled stanja izbranih dejavnosti iz analize Vlade RS za lokalno samoupravo. Izbrane dejavnosti so s področij oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenje odpadne in padavinske vode, zbiranja in odvoza odpadkov ter vzdrževanja lokalnih cest.

5.3.1 Zbiranje, čiščenje in distribucija vode

Na področju zbiranja, čiščenja in distribucije vode, ki sodi pod šifro 41.000, so občine najpogosteje (128 občin) dale v izvajanje te dejavnosti javnim podjetjem, kot edinemu izvajalcu. Kot edini izvajalec se ne pojavljajo krajevne skupnosti (KS), vodovodni odbori (VO) in pogodbeni izvajalci.

Grafikon 1: Število občin, ki so za edinega izvajalca oskrbe z vodo izbrale eno izmed organizacijskih oblik

Vir: Juvan Gotovac, 2001

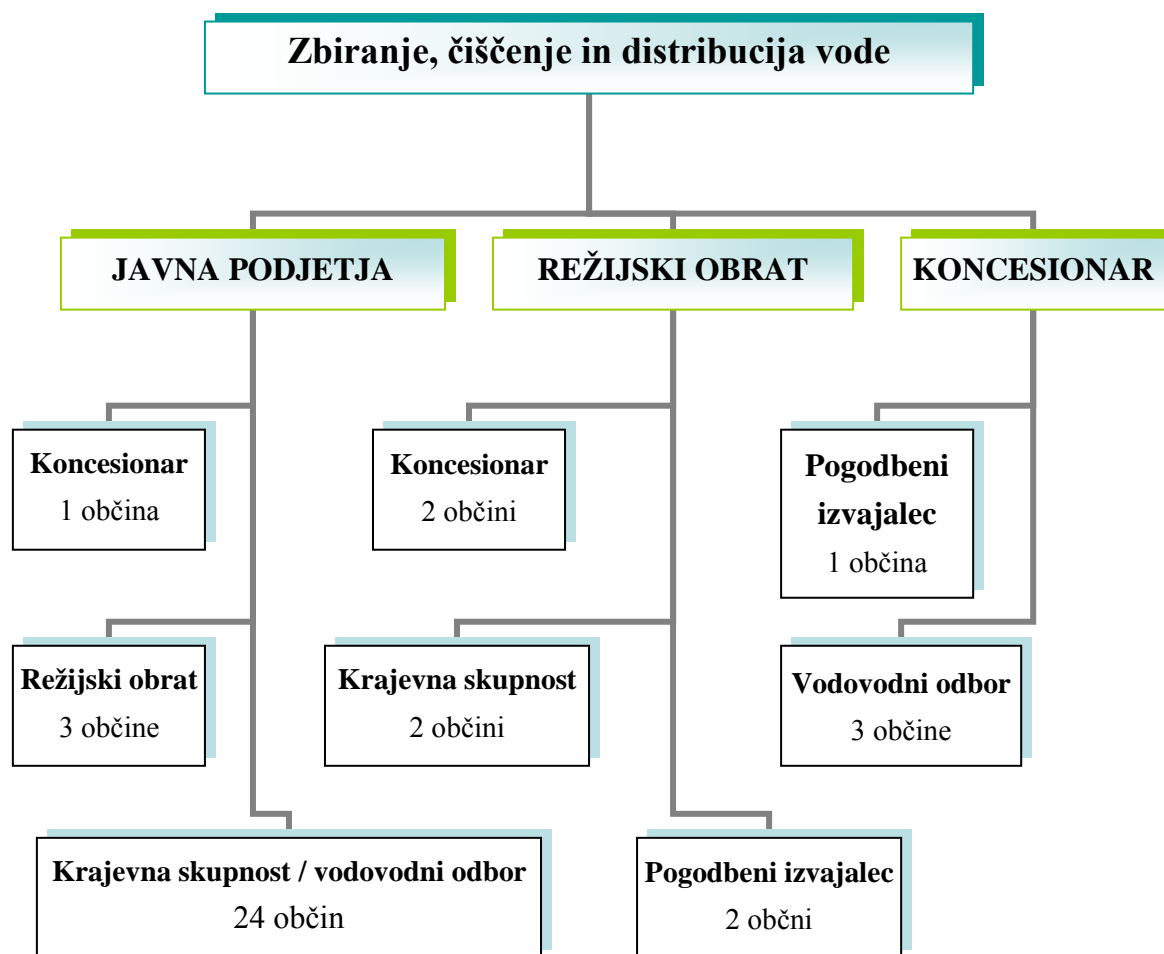
Grafikon 2 predstavlja kako so nekatere občine izvajanje javne službe oskrbe z vodo kombinirale z različnimi organizacijskimi oblikami le teh. 24 občin je javna podjetja kombiniralo s krajevnimi skupnostmi oziroma vodovodnimi odbori, tri so javna podjetja kombinirale z režijskim obratom in z enim koncesionarjem (glej grafikon 2, prva veja).

V 17 občinah se dejavnost izvaja v režijskih obratih. V 2 občinah te kombinirajo s krajevnimi skupnostmi, v naslednjih dveh s pogodbenim izvajalcem in v dveh s koncesionarjem (glej grafikon 2, druga veja).

Koncesije so za dejavnost zbiranja, čiščenja in distribucije vode podelili v 8 občinah, v eni občini so sklenili pogodbo z zasebnim podjetjem, v treh pa dejavnost opravljajo občani sami preko krajevnih vodovodnih odborov (glej grafikon 2, tretja veja). Občina Žetale, kot edina leta 2001 ni zagotavljala te javne službe. Zaključim lahko, da občine največkrat kombinirajo javna podjetja in krajevne skupnosti oziroma vodovodne odbore z ostalimi oblikami organiziranja izvajalcev.

Razloge, zaradi katerih so se občine odločile za kombinacijo več izvajalcev različnih organizacijskih oblik, našteva Vesna Juvan Gotovac (2001):

- komunalna skupnost oziroma vodovodni odbori ne pustijo zajetij v upravljanje javnemu podjetju,
- neurejenost izvajanja ustanoviteljskih pravic in medsebojnih odnosov soustanoviteljic javnega podjetja, ki se nanašajo na usklajevanje programov javnega podjetja,
- strah poslovodstev javnih podjetij, da bi s širitvijo dejavnosti zmanjšali rentabilnost poslovanja.

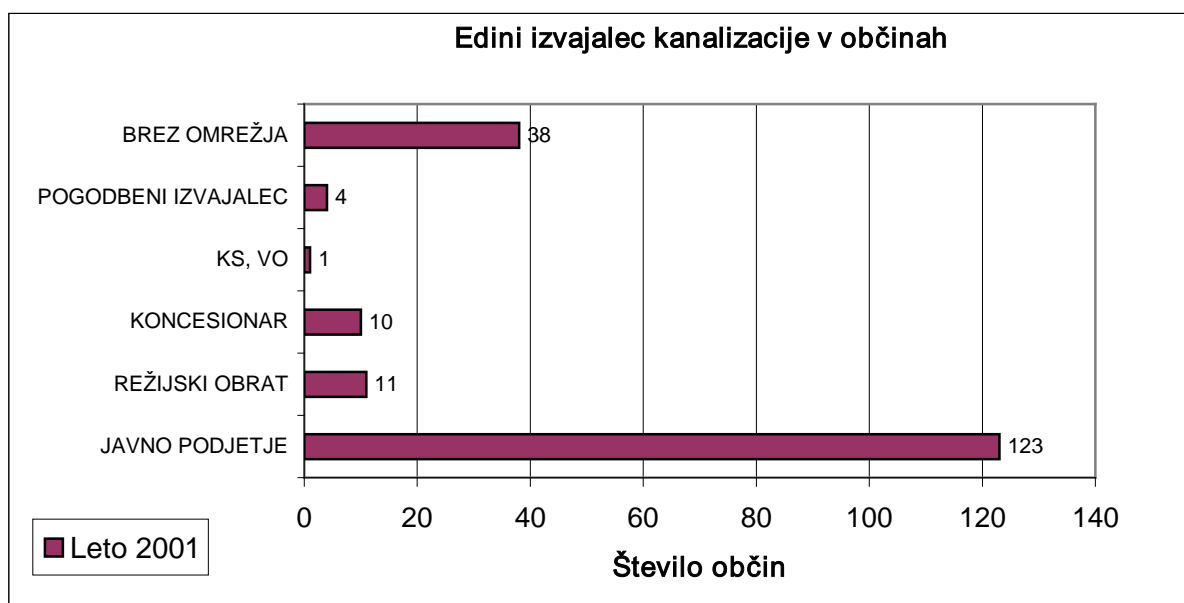

GRAFIKON 2. KONKRETNE ANJE IZVAJALCEV ZA DEJAVNOST OSKRBE Z VODO V LETU 2001

Vir: Juvan Gotovac, 2001

5.3.2 Ravnanje z odplakami

Stanje na področju ravnanja z odplakami (SKD 90.010) je zaskrbljujoče. V kar 38 občinah nimajo kanalizacijskega omrežja in občine ne zagotavljajo te obvezne GJS. V večini občin je kanalizacijsko omrežje le v središčnih in nekaterih drugih območjih večjih naselij. Kljub temu je izgradnja čistilnih naprav v teku, da bi se čimprej prilagodili predpisom EU (Juvan Gotovac, 2001).

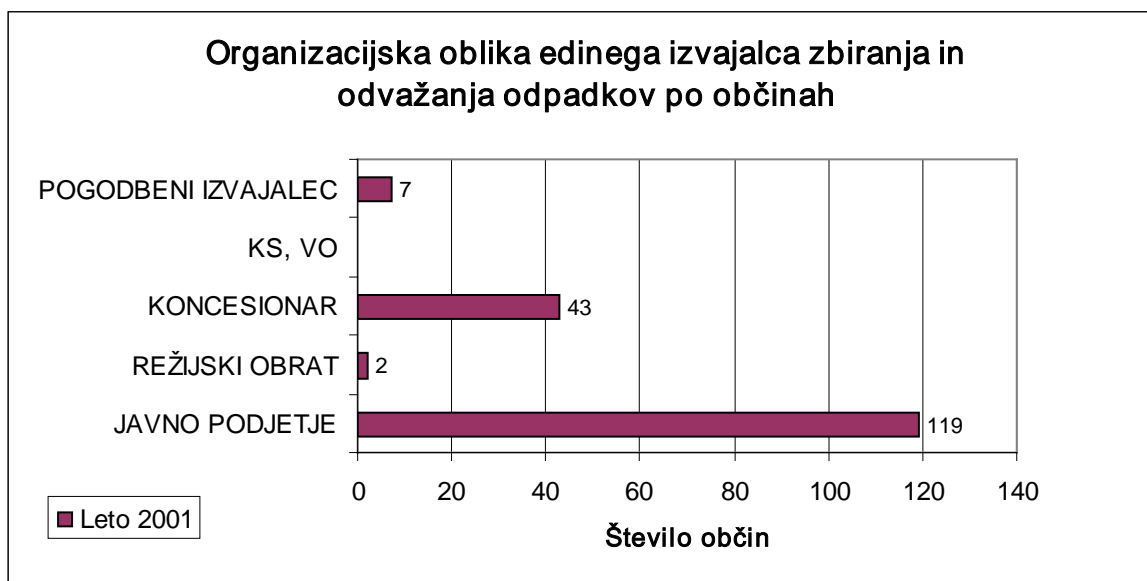
Grafikon 3: Število občin, ki so za edinega izvajalca ravnanja z odplakami izbrale eno izmed organizacijskih oblik

Vir: Juvan Gotovac, 2001

Javna podjetja so tudi v tej dejavnosti v večini. Kar 123 občin jim je predalo to dejavnost v izvajanje. V petih občinah se dejavnost GJS izvaja v kombinaciji z občinskimi upravami (režija), vodovodnimi odbori ali zasebniki. V 11 občinah opravljajo dejavnost v režijskem obratu oziroma v eni občini v sodelovanju s krajevno skupnostjo. V 10 občinah izvajajo dejavnost koncesionarji, 4 občine pa imajo sklenjene pogodbe z zasebniki. Tudi občin, ki bi se odločile, da kombinirajo izvajanje javne službe z različno organiziranimi izvajalci je malo, 5 občin kombinira izvajanje v javnem podjetju s pomočjo režijskih obratov (Kobarid), vodovodnih odborov (Škocjan in Tolmin) ali zasebnih izvajalcev (Kanal in Kungota).

5.3.3 Zbiranje in odvoz odpadkov

Ločeno zbiranje in predelava komunalnih odpadkov je organizirana le v nekaterih občinah, veliko pa jih je od tega programa odstopilo zaradi povečanih stroškov in ker takšno zbiranje ne daje pravega učinka, ugotavlja Juvan Gotovac (2001). Nekatere občine so za to dejavnost izbrale tujega izvajalca, ki ločeno zbrane odpadke odpelje v predelavo v Avstrijo (Saubermacher). Deponije upravljajo javna podjetja oziroma režijsko obrati.

Grafikon 4: Število občin, ki so za edinega izvajalca zbiranja in odvažanja odpadkov izbrale eno izmed organizacijskih oblik

Vir: Juvan Gotovac, 2001

Odvoz odpadkov, ki spada pod šifro SKD 90.021, izvajajo koncesionarji ali pogodbeni izvajalci v 67 občinah. Za javno podjetje kot edinega izvajalca zbiranja in odvažanja odpadkov se je odločilo 62% vseh občin, ki so sodelovale v anketi. Druga najpogostejša oblika je koncesionar, zanjo se je odločilo 22% oziroma 43 občin, 7 občin je imelo pogodbenega izvajalca. Občini Jezersko in Gornja Radgona sta izbrali za to dejavnost režijski obrat.

Leta 2001 je 8 občin kombiniralo izvajanje zbiranja in odvažanja odpadkov v javnih podjetjih s koncesionarji (glej grafikon 6). Poleg tega so v 4 občinah javna podjetja opravljala to dejavnost kot koncesionirano javno službo v eni občini pa na podlagi pogodbe.

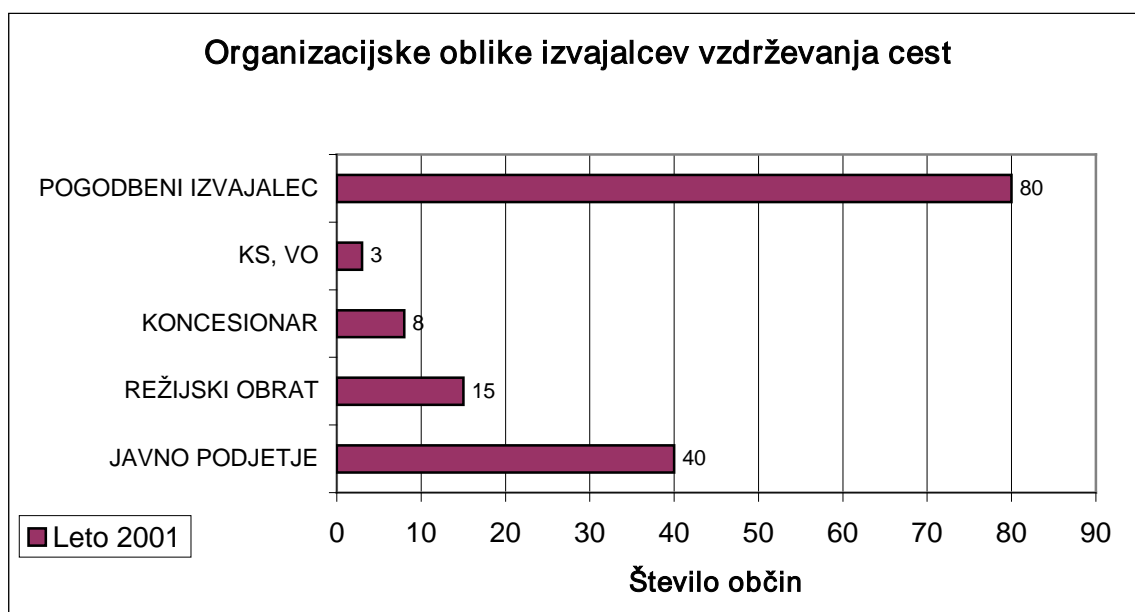
Grafikon 5: Kombiniranje različnih izvajalcev za dejavnost zbiranja in odvoza odpadkov v letu 2001

Vir: Juvan Gotovac, 2001

Občine so kombinirale javna podjetja še z vodovodnimi odbori (Škocjan), pogodbenim izvajalcem (Oplotnica), krajevno skupnostjo (Sevnica) in režijskim obratom (Kobarid). V občini Žiri so pogodbenega izvajalca kombinirali z režijskim obratom.

5.3.4 Vzdrževanje in urejanje javnih cest

Analiza je pokazala, da v 80 občinah (42%) izvajajo vzdrževanje javnih cest (SKD 45.230) cestna podjetja, ki imajo z občinami na podlagi javnega naročila sklenjene pogodbe. V 40 občinah izvajajo to dejavnost javna komunalna podjetja, v 15 občinah režijski obrati, v 8 pa koncesionarji. V eni občini so s statutom občine prenesli izvajanje dejavnosti gospodarske javne službe svojim ožjim delom.

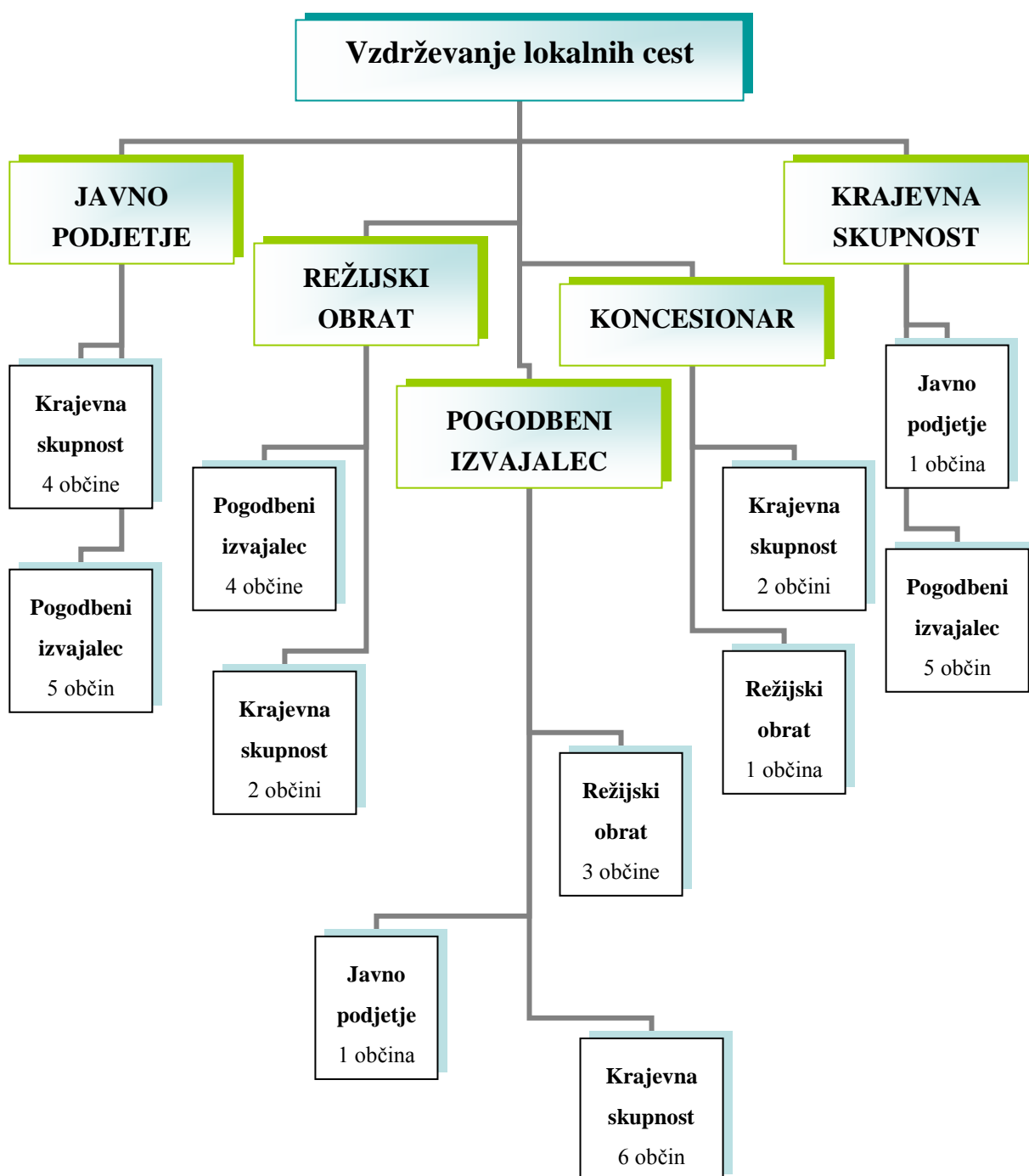

Grafikon 6: Število občin, ki so za edinega izvajalca vzdrževanja lokalnih cest izbrale eno izmed organizacijskih oblik

Vir: Juvan Gotovac, 2001

Na naslednjem grafikonu lahko vidimo, da so v štirih občinah javno podjetje kombinirali s krajevnimi skupnostmi, v petih pa s pogodbenim izvajalcem. Režijski obrat so v štirih občinah kombinirali s pogodbenim izvajalcem v dveh pa s krajevno skupnostjo.

Četrta veja (z leve proti desni strani) grafikona 7 prikazuje, da sta dve občini koncesionirano obliko izvajanja javne službe vzdrževanja cest kombinirali s krajevno skupnostjo, ena občina pa z režijskim obratom. V zadnji veji grafikona so kombinacije s krajevno skupnostjo. V eni od občin je izvajanje kombinirano z javnim podjetjem, v petih pa s pogodbenim izvajalcem.

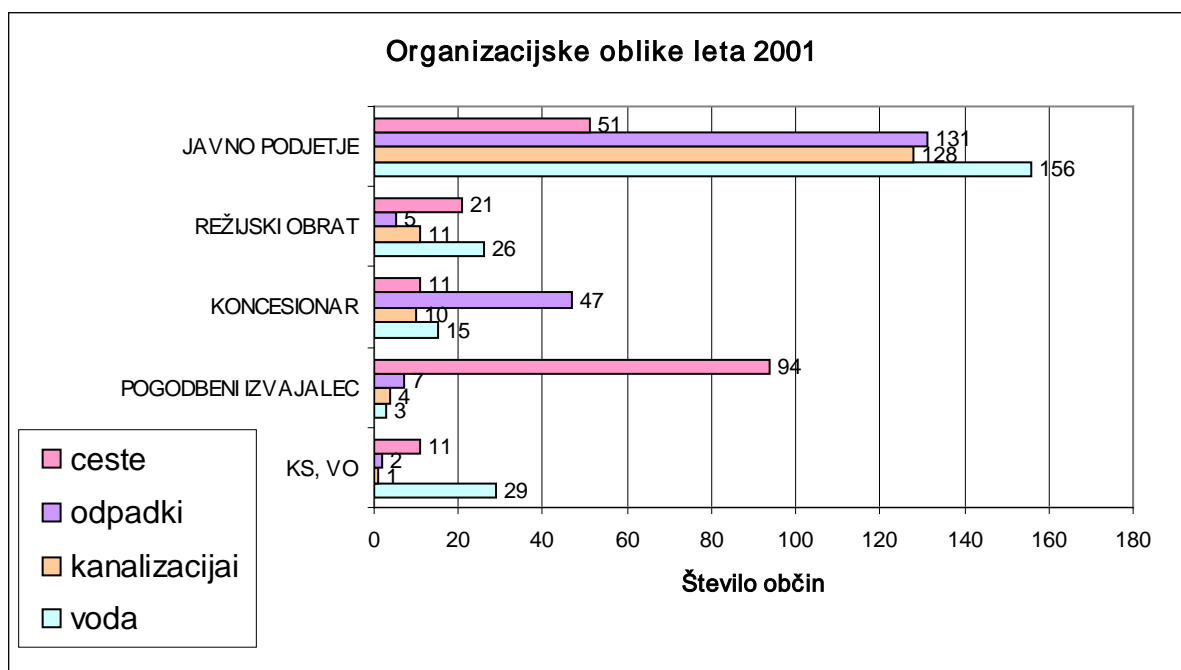
Grafikon 7: Kombiniranje različnih izvajalcev za dejavnost vzdrževanja lokalnih cest v letu 2001

Vir: Juvan Gotovac, 2001

5.3.5 Skupen pregled organizacijskih oblik po dejavnostih

Najpogostejša oblika organizacije je javno podjetje, kar velja tako za oskrbo z vodo, kanalizacijo kot tudi za zbiranje in odvoz odpadkov. Največ javnih podjetij je ustanovljenih za dejavnost zbiranja, čiščenja in distribucije vode, kar 156 občin se je odločilo za tako obliko po podatkih iz leta 2001. Okoli 130 občin je ustanovilo javno podjetje tudi za zbiranje in odvoz odpadkov in ravnanje z odplakami, samo 51 občin pa je tako ravnalo v primeru zagotavljanja javne službe vzdrževanja cest.

Pri koncesionirani obliki izstopa dejavnost zbiranja in odvoza odpadkov, za to obliko se je odločilo 47 občin. Ostale tri dejavnosti so precej izenačene v tem pogledu.

Grafikon 8: Organizacijske oblike komunalnih dejavnosti po številu občin leta 2001

Vir: Juvan Gotovac, 2001

Vzdrževanje cest se največkrat izvaja preko pogodbenih izvajalcev (94 občin), za ostale tri dejavnosti velja, da organizacija te vrste ni prav pogosta.

Razlika v številu režijskih obratov med dejavnostma vzdrževanje javnih cest in oskrbo z vodo je zelo majhna. Najmanj režijskih obratov je ustanovljenih za zbiranje in odvoz odpadkov (5).

V 29 občinah bila sta za izvajanje javne službe oskrbe z vodo odgovorna krajevna skupnost oziroma vodovodni odbor. V enajstih občinah so tej organizacijski obliki predali izvajanje javne službe vzdrževanja cest. V dejavnostih zbiranja in odvoza odpadkov ter kanalizacijo se ta organizacijska oblika redko pojavi.

5.4 Rezultati analize ankete izvajanja lokalnih GJS v Sloveniji v letu 2001

Zanimive so tudi ugotovitve iz analize, ki jo je izdelala Romana Lesjak (2002) v diplomski nalogi. 187 občinam je bila v letu 2001 poslana anketa o načinu izvajanja določenih gospodarskih javnih služb. Na anketo se je odzvalo 115 občin (62%). Iz odgovorov, ki so bili v obliki ankete zastavljeni občinam je bilo ugotovljeno, da je prevladujoča oblika izvajanja GJS javno podjetje, da so režijski obrati značilni predvsem za manjše občine, ter da je javni gospodarski zavod v praksi najbolj neznana oblika.

V anketi je bilo zastavljeno vprašanje o razlogih občin, da so se odločile za podelitev koncesij. Iz odgovorov je bilo ugotovljeno (glej preglednico 9), da so občine poudarjale predvsem manjšo obremenitev občinskega proračuna, ki je tako postal prvi izmed razlogov.

Preglednica 9: Razlogi občin, da so se odločale za podelitev koncesij

	1.	2.	3.	4.	5.
	Nižja cena za uporabnike storitev	Manjša obremenitev občinskega proračuna	Višja kakovost storitev	Plačilo koncesijske dajatve občini	Nezadovoljstvo s storitvami dosedanjega izvajalca
1. razlog	21	27	16	1	4
2. razlog	16	9	17	6	1
3. razlog	4	8	10	9	3
4. razlog	2	0	1	10	2
5. razlog	1	0	1	0	1
SKUPAJ	44	44	45	27	11

Vir: Lesjak, 2002, str.: 44

Drugi razlog je bil nižja cena za uporabnike storitev, tretji višja kakovost storitev, četrti razlog je bilo nezadovoljstvo s storitvami dosedanjega izvajalca, na zadnje mesto pa se je uvrstila koncesijska dajatev. Občine so navajale tudi druge razloge kot so: uvajanje konkurence, pomanjkanje strokovnih kadrov v javnem podjetju ter pomanjkanje sredstev za gradnjo infrastrukture.

Kot pravi Lesjakova (2002), je koncesijska dajatev posredno kriva za višjo ceno storitev, vendar je to dejstvo v praksi največkrat spregledano.

»Odškodnino za izvrševanje javne službe« imenujemo tudi koncesijska dajatev. Gre za plačilo, ki ga koncesionar plačuje koncedentu kot nadomestilo za »privilegij«, ki ga je pridobil s koncesijo. Koncesionar si sicer ne more obetati visokih stopenj dobička, zagotovljen pa mu je stalen in varen dohodek (zlasti, ker je uporaba njihovih storitev običajno obvezna) ter monopolni položaj. Koncesionar, ki v ponudbi obljubi koncedentu, da bo plačeval koncesijsko dajatev, plačilo te dajatve kompenzira z višjo ceno storitve. Koncesijske dajatev tako posredno obremenjuje uporabnike v korist proračuna in se tako spremeni v prikrit davek in poseben, nesistemske proračunski vir (Virant, G., 1998, cit. po Lesjak, R., 2002).

Koncesijska dajatev je sicer denar, ki ga občine vračajo za različne namene nazaj v isto dejavnost od koder prihaja, ali pa ta denar namenjajo izgradnji ali vzdrževanju infrastrukture. Razlog za uvedbo koncesije v nekaterih občinah je povečanje konkurence. Tako na javnem razpisu izberejo najugodnejšega in najboljšega izvajalca javne službe.

Naslednja zanimiva ugotovitev sledi iz analize, za kakšno obdobje se podeljuje koncesija. Ugotovljeno je bilo, da se največ koncesij podeli za krajše obdobje do pet let. Dolgoročne koncesije so problematične zaradi tega, ker težko predvidimo vse težave, ki se lahko skozi leta zgodijo zaradi različnih sprememb.

Preglednica 10: Število koncesij glede na časovna obdobja

Časovno obdobje	Število koncesij
Do 5 let	66
Od 6 do 10 let	40
Od 11 do 15 let	7
Od 16 do 20 let	23
Od 21 do 25 let	4
Od 26 do 30 let	22
Nad 30 let	4

Vir: Lesjak, 2002

Ugotovljeno je bilo, da se koncesijske pogodbe sklepajo za daljši rok večinoma v primerih, ko so potrebna investicijska dela. Tako je na primer pri koncesijah BOT, ko koncesionar zgradi infrastrukturo, jo uporablja, ob koncu koncesijskega roka pa jo preda v last koncedentu.

6 ANALIZA KOMUNALNIH DEJAVNOSTI PO ZADNJIH PODATKIH

Namen diplomske naloge je analizirati trenutno stanje komunalnih dejavnosti na področju gospodarskih javnih služb. Pri tem se naloga osredotoči predvsem na organizacijo javnih komunalnih služb s področij oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenje odpadne in padavinske vode, zbiranja in odvoza odpadkov ter vzdrževanja lokalnih cest. Namen je bil, da se analizira tako izvajalski kot tudi organizacijski nivo omenjenih javnih komunalnih služb.

Z analizo komunalnih dejavnosti, sem želela predstaviti naslednje:

1. Pregled po številu in strukturi izvajalcev, ki opravljajo naslednje dejavnosti:

- Zbiranje, čiščenje in distribucija vode - SKD: 41.000,
- Ravnanje z odplakami - SKD: 90.010,
- Zbiranje in odvoz odpadkov - SKD: 90.021,
- Urejanje in vzdrževanje javnih cest in poti ter površin za pešce - SKD: 45.230.

Prvotno je bila tu mišljena analiza po organizacijskih oblikah, iz katere bi se lahko videla razporeditev, katerih izvajalcev po njihovi organiziranosti je v posamezni raziskovani dejavnosti več.

2. Pregled po občinah - število in struktura izvajalcev.

Pod to temo je bilo mišljeno analizirati v katerih občinah se posamezni izvajalci določene organiziranosti pojavljajo pogosteje od drugih organizacijskih oblik izvajalcev. Zanimalo me je tudi ali obstaja kakršnakoli zveza med položajem oziroma velikostjo občine in organizacijsko obliko izvajalcev. Poleg tega sem rezultate želela primerjati s tistimi, ki jih je objavila Vesna Juvan Gotovac. Zaradi nedostopnih podatkov sem morala, namero spremeniti, zato sem analizirala, koliko je izvajalcev, ki opravljajo javno službo v več občinah in ali opravljajo vse 4 izbrane dejavnosti.

Pri nadaljnji analizi sem se morala osredotočiti predvsem na dejavnost oskrbe z vodo in dejavnost odvajanja in čiščenja odpadne in meteorne vode, za kateri sem pridobila podatke. V tretji točki sem želela več pozornosti nameniti javnim podjetjem in koncesionarjem saj, sodeč po starejših analizah, ti dve organizacijski obliki prevladujeta.

- 3. Število občin, v katerih javna podjetja in koncesionarji izvajajo dejavnost.**
- 4. Število oskrbovalnih sistemov, ki jih javna podjetja in koncesionarji upravljajo in vzdržujejo.**
- 5. Občinske meje in meje oskrbovalnih sistemov.**
- 6. Število občin, ki morajo svoje pravice in obveznosti medsebojno usklajevati zaradi skupnega oskrbovalnega sistema.**

Pri komunalni dejavnosti odvajanja in čiščenja odpadne in meteorne vode, sem hotela predstaviti še:

- 7. Seznam občin, ki nimajo organizirane dejavnosti odvajanja odpadne in meteorne vode.**
- 8. Seznam občin, ki nimajo organizirane dejavnosti čiščenja odpadne in meteorne vode.**
- 9. Seznam občin, ki imajo posebnega izvajalca za odvajanje in posebnega izvajalca za čiščenje odpadne in meteorne vode.**

6.1 Rezultati

Na podlagi dobljenih podatkov sem morala zastavljene naloge nekoliko spremeniti, predvsem tisti del, ki se opira na podatke o organizacijski obliki izvajalcev, saj teh podatkov ni bilo mogoče dobiti.

1. Pregled po številu in strukturi izvajalcev, ki opravljajo naslednje dejavnosti:

- Zbiranje, čiščenje in distribucija vode - SKD: 41.000,
- Ravnanje z odplakami - SKD: 90.010,
- Zbiranje in odvoz odpadkov - SKD: 90.021,
- Urejanje in vzdrževanje javnih cest in poti ter površin za pešce - SKD: 45.230.

Odgovor na prvo vprašanje sem dobila pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). V prvem stolpcu preglednice 11 so podane šifre dejavnosti po SKD, v drugem stolpcu pa je podano število enot poslovnega registra, kar pomeni, da je število seštevek števila poslovnih subjektov in števila njihovih podružnic ter drugih delov poslovnih subjektov. V zadnjem stolpcu je podatek o številu poslovnih subjektov, ki pomeni število podjetij, ki so registrirana za posamezno dejavnost.

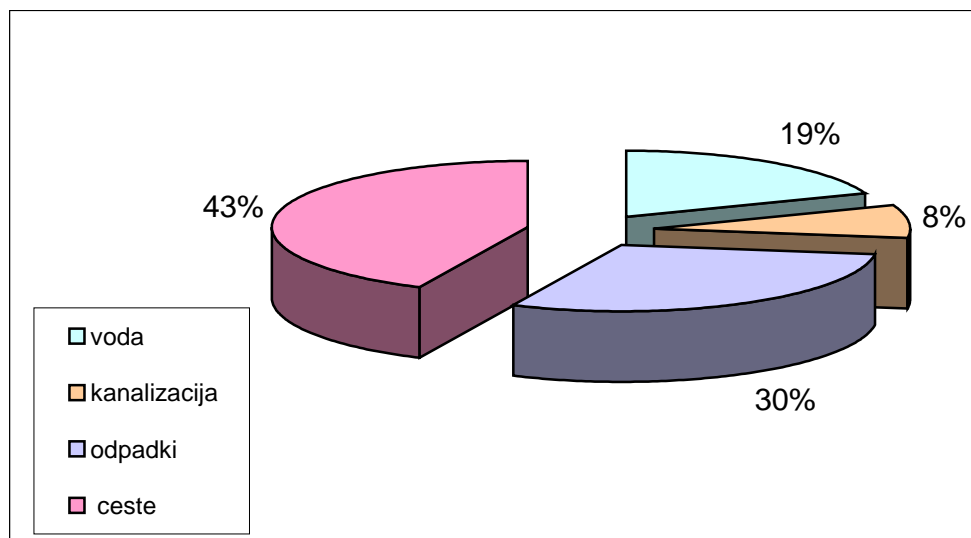
Preglednica 11: Število enot poslovnega registra in število poslovnih subjektov po SKD na dan 9.10.2006

SKD	ŠT. ENOT POSLOVNEGA REGISTRA	ŠT. POSLOVNIH SUBJEKTOV
41.000	78	65
90.010	43	27
90.021	132	101
45.230	303	146

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije

Na dan 9.10.2006 je bilo pod šifro SKD 41.000 – zbiranje, čiščenje in distribucija vode registriranih 65 poslovnih subjektov, vseh enot registra pa je bilo 78. Za približno polovico manj je bilo registriranih podjetij, ki so specializirani za ravnanje z odplakami (SKD: 90.010). Število enot poslovnega registra je bilo 43, poslovnih subjektov pa je bilo 27. 101 poslovni

subjekt se ukvarja z zbiranjem in odvažanjem odpadkov (SKD: 90.021) in 146 podjetij je registriranih za vzdrževanje lokalnih cest (SKD: 45.230).

Grafikon 3: Število poslovnih subjektov na dan 9.10.2006

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije

Če si ogledamo grafikon 3, ugotovimo, da ima dejavnost vzdrževanja cest največji delež med naštetimi dejavnostmi kar 43 %. Sledita dejavnosti zbiranja in odvažanja odpadkov s 30 %, in oskrba z vodo, 19 %. Nizek odstotek poslovnih subjektov, ki so registrirani za dejavnost ravnanja z odplakami je pričakovano, saj je v Sloveniji kanalizacijski sistem še v izgradnji, zato veliko naselij še vedno nima urejene kanalizacije. Poleg tega so obstoječi kanalizacijski sistemi majhni, zaradi česar izvajalci mnogokrat delujejo v več občinah in na večjem številu kanalizacijskih sistemov. Največji odstotek, ki ga imajo po številu poslovnih subjektov javna služba vzdrževanja cest, niti ni tako presenetljiv, saj je skoraj do v vsake hiše speljana cesta, medtem ko to ne drži nujno tudi za vodovod in kanalizacijo.

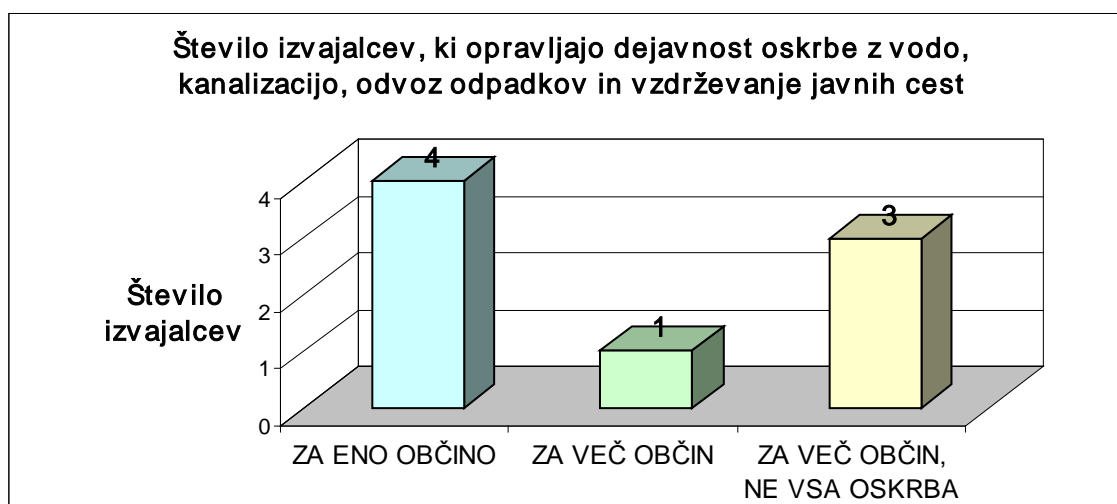
2. Pregled po številu različnih javnih služb, ki jih opravljajo izvajalci

Poskusila sem ugotoviti, koliko podjetij se ukvarja z več javnimi službami in ali te dejavnosti zagotavljajo za več občin ali samo za eno občino. Pri tem sem se omejila na javne službe: zbiranje, čiščenje in distribucija vode, ravnanje z odplakami, zbiranje in odvoz odpadkov, urejanje in vzdrževanje javnih cest in poti ter površin za pešce.

Odgovor sem poiskala tako, da sem iz Popisa izvajalcev državnih in lokalnih gospodarskih javnih služb, ki ga je leta 2005 objavilo Ministrstvo za finance, najprej preštela podjetja, ki opravljajo vse štiri dejavnosti. Kasneje sem poiskala podjetja, ki opravljajo le tri, dve ali eno od naštetih dejavnosti. Tam kjer na grafih piše »več občin, ne vsa oskrba« pomeni, da podjetja, ki zagotavljajo različne javne službe v več občinah, v nekaterih primerih ne opravljajo vseh dejavnosti v vseh občinah. Ponavadi opravljajo vse našete javne službe samo v sedežni občini, v ostalih, ki jih imajo v oskrbi, pa opravljajo le določene javne službe. Takšno je na primer J.P. Komunala d.o.o. Mozirje. Podjetje opravlja v sedežni občini Mozirje dejavnosti oskrbe z vodo, zbiranje in odvoz odpadkov, odvajanje odpadne vode in vzdrževanje lokalnih cest. Prvi dve dejavnosti izvaja to podjetje tudi na območju občin Luče, Ljubno in Nazarje. V slednjih občinah opravlja službo zbiranja in odvažanja odpadkov podjetje PUP Velenje Holding družba pooblaščenka d.d.. Podatka o tem kdo zagotavlja javno gospodarsko službo vzdrževanja lokalnih cest ni.

a. Število izvajalcev, ki opravljajo štiri dejavnosti

Analiza je pokazala, da se z vsemi 4 dejavnostmi (zbiranje, čiščenje in distribucija vode, ravnanje z odplakami, zbiranje in odvoz odpadkov, urejanje in vzdrževanje javnih cest in poti ter površin za pešce) ukvarja 8 izvajalcev (grafikon 4). To so: Režijski obrat občina Bohinj, ki deluje v Bohinjski Bistrici, KOP javno komunalno podjetje Zagorje ob Savi, d.o.o, J.P. Komunala d.o.o. Mozirje, Javno komunalno podjetje Log d.o.o. (v krajih Ravne na Koroškem in v Prevaljah), J.P. komunalno stanovanjsko podjetje Litija d.o.o. (v krajih Litija in Šmarno pri Litiji), J.P. Komunala Cerknica d.o.o., Komunala Trebnje in Režijski obrat občine Osilnica.

Grafikon 4: Število izvajalcev, ki opravljajo dejavnost oskrbe z vodo, kanalizacijo, odvoz odpadkov in vzdrževanje cest

b. Število izvajalcev, ki opravljajo tri dejavnosti

Nadalje me je zanimalo koliko je izvajalcev, ki opravljajo kombinacijo treh dejavnosti.

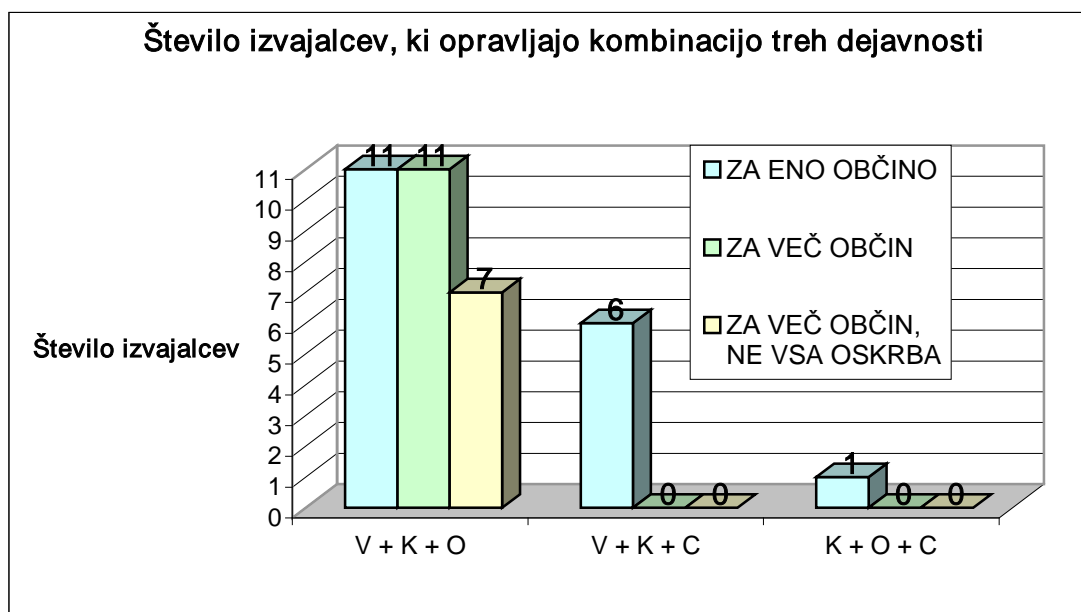
Posamezne dejavnosti sem na grafih označila z eno črko tako, da pomenijo:

- **V**- Zbiranje, čiščenje in distribucija vode,
- **K**- Ravnanje z odplakami,
- **O**- Zbiranje in odvoz odpadkov,
- **C**- Urejanje in vzdrževanje javnih cest in poti ter površin za pešce.

Ugotovila sem, da je največ tistih izvajalcev, ki kombinirajo oskrbo z vodo, odvajanje odpadne in meteorne vode in odvoz odpadkov (grafikon 5). Enajst izvajalcev deluje samo v eni občini, drugih 11 pa jih deluje v več občinah. Izvajalcev, ki sicer združujejo te tri dejavnosti, vendar jih vseh ne izvajajo v vseh občinah za katere skrbijo, je sedem. Omenjena kombinacija javnih služb je najpogostejša, saj združuje 22 izvajalcev, pri tem pa ne upoštevamo tistih izvajalcev, ki so za te tri dejavnosti registrirani, ne opravljajo pa vseh dejavnosti v vseh občinah.

Šest izvajalcev združuje dejavnosti vodovoda, kanalizacije in vzdrževanje javnih cest. To je kombinacija, ki je po številu izvajalcev na tretjem mestu. En izvajalec izvaja javno službo odvajanja odpadne vode, odvoz odpadkov in vzdrževanje javnih cest. Oboji izvajalci delujejo

v eni občini, vendar to ne pomeni, da delujejo v isti občini.

Grafikon 5: Število izvajalcev, ki opravljajo kombinacijo treh dejavnosti

c. Število izvajalcev, ki opravljajo dve dejavnosti

Analiza je pokazala, da največ izvajalcev opravlja javno službo oskrbe z vodo in hkrati javno službo ravnanja z odpadki za eno občino (17). Trije izvajalci opravljajo kombinacijo teh dveh služb v več občinah. Če seštejemo število teh izvajalcev, dobimo drugo najpogostejšo kombinacijo izvajanja javnih služb, ki torej obsega skupaj 20 izvajalcev. Pri tem spet nismo upoštevali tistega izvajalca, ki je registriran za omenjeni dejavnosti, vendar jih vseh ne opravlja v vseh občinah, ki jih ima v oskrbi.

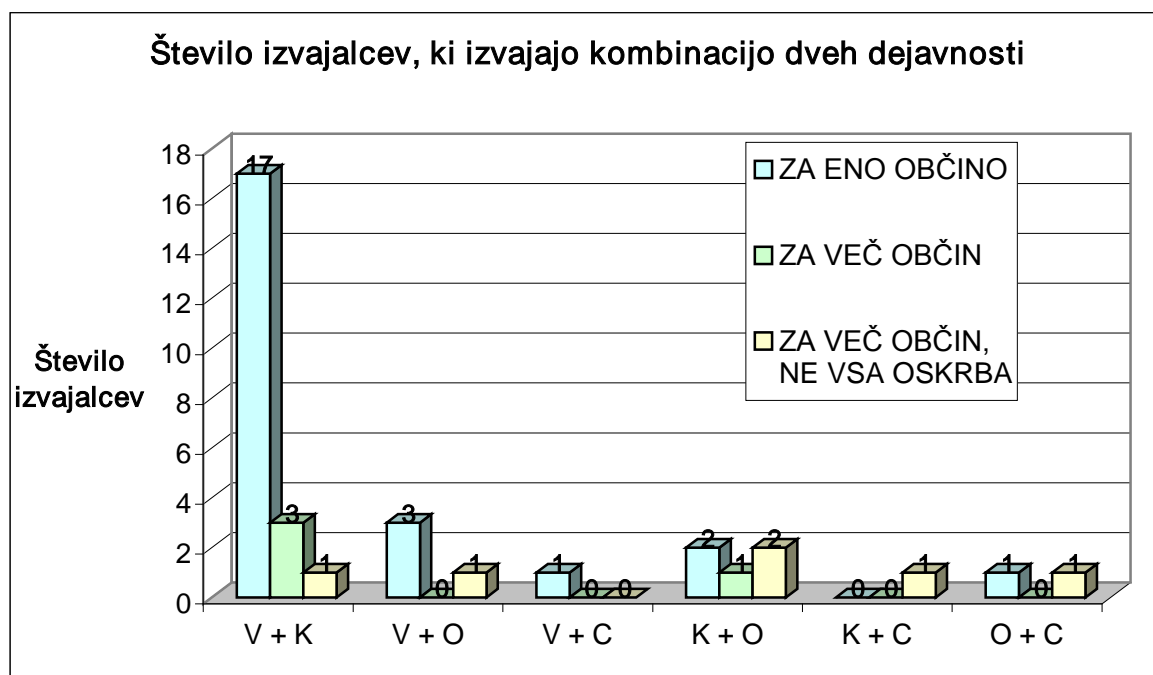
Trije izvajalci kombinirajo opravljanje javne službe oskrbe z vodo z odvozom odpadkov, eden izvajalec pa opravlja eno od teh dveh javnih služb v več občinah.

Dva izvajalca kombinirata odvajanje odpadne in padavinske vode z odvozom odpadkov.

Trije izvajalci opravljajo to kombinacijo javnih služb v več občinah, pri čemer samo eden izvajalec opravlja obe dejavnosti v vseh občinah, ki jih je prevzel v oskrbo.

Samo eden izvajalec je registriran za opravljanje javne službe odvajanja odpadne in padavinske vode in vzdrževanje cest. Ti dve službi, oziroma eno izmed teh, opravlja v več občinah.

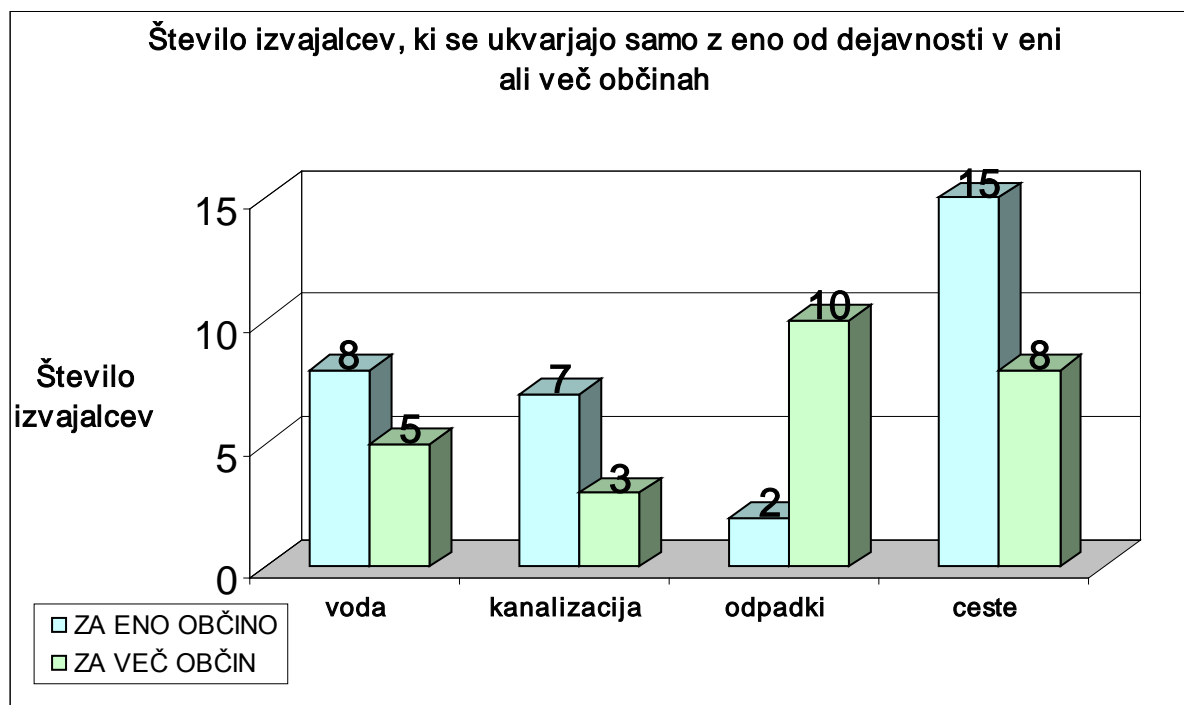
En izvajalec izvaja kombinacijo odvoza odpadkov z vzdrževanjem javnih cest samo v sedežni občini, eden pa v več občinah eno izmed obeh služb. Naslednji grafikon prikazuje število izvajalcev, ki opravljajo dve izmed obravnavanih dejavnosti.

Grafikon 6: Število izvajalcev, ki izvajajo kombinacijo dveh dejavnosti

d. Število izvajalcev, ki opravljajo eno dejavnost

Grafikon 7 prikazuje razmerje med izvajalci, ki opravljajo samo eno od obravnavanih dejavnosti. Največ izvajalcev je registriranih za dejavnost vzdrževanja javnih cest (23), 13 izvajalcev opravlja javno službo oskrbe z vodo, 12 izvajalcev skrbi za odvoz odpadkov in 10 izvajalcev je registriranih za dejavnost ravnanja z odplakami. Po razmerju lahko ugotovimo, da je več tistih izvajalcev, ki skrbijo samo za eno občino, kar pa ne velja za dejavnost odvoza odpadkov, saj se nekaterim izvajalcem zaradi majhnosti občin, v katerih delujejo, bolj izplača to javno službo opravljati za več občin.

Grafikon 7: Število izvajalcev, ki se ukvarjajo samo z eno od dejavnosti v eni ali več občinah

V drugi točki sem torej pregledala vse kombinacije, ki jih opravljajo izvajalci. Omejila sem se na štiri javne službe: zbiranje, čiščenje in distribucija vode, ravnanje z odplakami, zbiranje in odvoz odpadkov. Pri tem moram opozoriti, da nekateri izvajalci, ki so v analizi, opravljajo poleg teh služb še druge, ki me niso zanimale.

Rezultati 2. točke so torej pokazali, da je najpogostejša kombinacija javnih služb, ki združuje oskrbo z vodo, ravnanje z odplakami in zbiranje in odvoz odpadkov. Takšno kombinacijo javnih služb izvaja 22 izvajalcev, ki delujejo v eni ali več občinah. Druga najpogostejša oblika je kombinacija oskrbe z vodo in ravnanja z odplakami, za katero je registriranih 20 izvajalcev, ki delujejo v eni ali več občinah. Tretja najpogostejša kombinacija opravljanja javnih služb pa je kombinacija, ki združuje oskrbo z vodo, ravnanje z odplakami in vzdrževanje javnih cest (6 izvajalcev). Vse ostale kombinacije štirih javnih služb, ki sem jih vzela pod drobnogled, imajo od 1 do 5 izvajalcev.

Med izvajalci, ki opravljajo le eno dejavnost se je izkazalo, da je največ tistih, ki urejajo in vzdržujejo javne ceste in poti ter površine za pešce (23 izvajalcev). Tem sledita javna služba oskrbe z vodo (13) in odvoz odpadkov (12 izvajalcev).

3. Število oskrbovalnih sistemov, ki jih izvajalci upravljajo in vzdržujejo.

a. Oskrba z vodo

V Sloveniji je po podatkih iz leta 1999 na vodovodni sistem priključeno 88% prebivalcev. Izvajalci upravljajo in vzdržujejo 402 vodovodna sistema. Pri tem je treba vedeti, da za nekatere vodovodne sisteme občine niso poročale, tako da je v tabeli **priloge G** kar nekaj vodovodnih sistemov, za katere ne poznamo lokacije ali izvajalca, ki upravlja s sistemom. Glede na to da je bilo po podatkih iz leta 1981 v Sloveniji 1113 vodovodnih sistemov, sklepam, da so nekateri od teh zaradi slabega vzdrževanja najbrž propadli ali pa so se povezali s katerim od sistemov, ki so se širili na določenem območju. Tako je namesto več manjših sistemov v občini nastal eden ali več večjih.

Vodovodne sisteme pri nas upravlja 54 izvajalcev. Z največjim številom vodovodnih sistemov upravlja KOMUNALNO PODJETJE ILIRSKA BISTRICA, ki nadzoruje kar 51 sistemov na območju občine Ilirska Bistrica (glej **prilogo G in karto Notranjsko-kraške regije**). Na karti predstavljajo pobarvana polja aglomeracije v katerih so vodovodni sistemi. Opazimo lahko, kako razpršene in majhne so te aglomeracije v primerjavi s tistimi na drugi priloženi karti podravske regije.

Razlaga stolpcev v prilogi G:

id_vs - identifikacijska številka vodovodnega sistema,

št. vs - število vodovodnih sistemov, s katerimi upravlja izvajalec,

ZŠI - zaporedna številka izvajalca

V občinah Kobarid, Bovec in Tolmin deluje KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D., ki upravlja z 48 vodovodnimi sistemi. Tretji izvajalec z največ vodovodnimi sistemi je HYDROVOD D.O.O., DRŽUBA ZA KOMUNALNO DEJAVNOST. Pod svojim nadzorom ima 23 vodovodnih sistemov na območju Črnomlja, Kočevja, Kostela, Ribnice in Sodražice. Večina izvajalcev upravlja z več vodovodnimi sistemi zaradi majhnosti teh sistemov, drugi razlog pa je tudi v razpršenosti poselitve in samem terenu.

Samo 8 izvajalcev deluje le na enem vodovodnem sistemu. Ti izvajalci, delujejo v različno velikih občinah, tako da bi težko izpostavila lastnost, ki bi jih povezovala, oziroma zaradi katere ti izvajalci delujejo samo v eni občini. Najverjetneje je razlog v prostoru na katerega je omejen vodovodni sistem. Včasih zato, ker je zaselek na vzpetini (Lovrenc na Pohorju), drugič spet zato ker je zaselek v dolini obdani s hribi (Trbovlje).

Na področju oskrbe z vodo trenutno veljavni Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur. L. 35, 2006) v 3. členu zahteva, da morajo občine zagotavljati izvajanje storitev javne službe na vseh poselitvenih območjih na njenem območju, razen na območjih, ki so nad 1500 m nadmorske višine, in na poselitvenih območjih, kjer se oskrbuje iz posameznega vodnega vira manj kot 50 prebivalcev s stalnim prebivališčem ali je letna povprečna zmogljivost oskrbe s pitno vodo manj kot 10 m³ vode na dan. Na teh območjih se lahko izvaja lastna oskrba prebivalcev iz vodovoda, ki je v zasebni lasti.

Pravilnik v 11. členu zahteva, da mora biti poselitveno območje z gostoto prebivalstva s stalnim prebivališčem več kot 5 prebivalcev na hektar površine opremljeno z enim funkcionalno zaokroženim javnim vodovodom, če je število prebivalcev, ki stalno prebivajo na tem območju, večje od 50 ali če je letna povprečna zmogljivost oskrbe s pitno vodo večja od 10 m³ vode na dan. Pri načrtovanju komunalne opremljenosti predvidenega poselitvenega območja je treba zagotoviti, da se nov javni vodovod priključi na obratujoči vodovod, pri tem pa določa kako ravnati v primerih, ko takšna priključitev ni mogoča zaradi nezadostne tehnološke zmogljivosti obratujočega javnega vodovoda, nezadostne količine pitne vode iz vodnih virov obratujočega vodovoda ali kadar je treba zagotoviti nove vodne vire pitne vode.

Poleg tega se mora voditi evidenca in kataster vodovodov ter evidenca upravljavcev vodovodov. Potrebno bo tudi določiti oskrbovalna območja in razvrstiti vodovode glede na velikost oskrbe s pitno vodo, nato pa se bo za vsako skupino vodovodov določil obseg in roki za izvedbo različnih ukrepov. Ukrepi se nanašajo predvsem na varstvo vodnih virov pred onesnaženjem, monitoring kakovosti podzemne vode oziroma površinske vode, ki se uporablja kot vodni vir oskrbe s pitno vodo, zmanjšanje vodnih izgub v vodovodu, zagotavljanje rezervnih vodnih virov, doseganje tehničnih standardov oskrbe s pitno vodo, zmanjšanje zunanjih okoljskih stroškov zaradi preprečevanja in zmanjševanja onesnaženja pitne vode, znižanja stroškov storitev oskrbe s pitno vodo.

Vse zahteve v zvezi z oskrbo s pitno vodo tega pravilnika se morajo izpolniti najkasneje:

- do 31. decembra 2008 na vseh obstoječih poselitvenih območjih z več kot 100000 prebivalci,
- do 31. decembra 2009 na vseh obstoječih poselitvenih območjih 15000 do vključno 100000 prebivalci,
- do konca leta 2015 na vseh obstoječih poselitvenih območjih z manj kot 15000 prebivalci.

b. Odvajanje in čiščenje odpadne in meteorne vode

Na področju odvajanja in čiščenja odpadne vode deluje 50 izvajalcev v tistih 130 občinah, ki so poročale (**priloga H**). Število kanalizacijskih sistemov ni znano, sprejeto pa je bilo načelo, da bo vsak kanalizacijski sistem, ki se konča na čistilni napravi, imel svojo identifikacijsko številko s katero je označena čistilna naprava. Dokler ne bo izgradnja čistilnih naprav in pripadajočih kanalizacijskih sistemov dokončana, tega podatka ne bo, pa tudi potem, bodo najverjetneje ostali določeni kanalizacijski sistemi, ki se ne bodo končali na čistilni napravi, predvsem v naseljih z manj kot 50 PE. Tam kjer so čistilne naprave v izgradnji, kanalizacijski sistemi še nimajo svoje identifikacijske številke, zato tudi ni mogoče prešteti koliko je teh sistemov. Problem je tudi v tem, da so ti sistemi razmeroma majhni, zato je veliko primerov, ko posamezna komunalna podjetja upravljajo z več kot enim samim sistemom. Zaenkrat obstaja 172 čistilnih naprav (glej **priloga I**), največ zgrajenih čistilnih naprav pa ima piranska občina (14), ki jih vzdržuje in uporablja JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN D.O.O..

Po nekaterih podatkih je povprečna priključenost na kanalizacijsko omrežje 50 %. Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (2004) načrtuje, da naj bi bili do konca leta 2007 odvajanje v kanalizacijski sistem za poselitvena območja, ki so obremenjena z več kot 100000 PE 95%. Do konca leta 2015 naj bi bile zgrajene vse čistilne naprave, do konca leta 2017 pa bi morali doseči 80% priključenost na kanalizacijski sistem tudi na poselitvenih območjih, ki so obremenjena med 50 in 2000 PE ter gostoto obremenitve več kot 20 PE/ha.

Po pravilniku o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode (Ur. L. RS 105/2002) velja, da mora biti naselje ali del naselja v katerem je letna obremenitev zaradi nastajanja komunalne odpadne vode, preračunana na 1 ha zemeljske površine, večja od 20 PE, opremljeno z javno kanalizacijo za odvajanje komunalne odpadne vode, če celotna obremenitev, ki tam nastaja, presega 50 PE. Na vodovarstvenem območju ali na občutljivem območju mora biti naselje ali del naselja, v katerem je letna obremenitev zaradi nastajanja komunalne odpadne vode, preračunana na 1 ha zemeljske površine, večja od 10 PE, opremljeno z javno kanalizacijo za odvajanje komunalne odpadne vode, če celotna obremenitev, ki tam nastaja, presega 50 PE.

4. Seznam občin, ki morajo svoje pravice in obveznosti medsebojno usklajevati zaradi skupnega oskrbovalnega sistema.

a. Oskrba z vodo

V Sloveniji obstaja 43 takih vodovodnih sistemov, ki oskrbujejo več občin. V **priloga G** lahko te vodovodne sisteme najdemo tam, kjer je ob identifikacijski številki (prvi stolpec) zapisanih več občin v eni celici (drugi stolpec). Največ občin oskrbuje vodovodni sistem z identifikacijsko številko 1171, ki je lociran v Mariboru in njegovi okolici. Občine, ki jih oskrbuje omenjen vodovodni sistem so zapisane v preglednici 12.

Preglednica 12: Občine, ki jih oskrbuje sistem 1171

BENEDIKT	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU
CERKVENJAK	PESNICA
DUPLEK	RAČE-FRAM
GORNJA RADGONA	RUŠE
HOČE-SLIVNICA	SELNICA OB DRAVI
KUNGOTA	SVETA ANA
LENART	ŠENTILJ
MARIBOR	

Prikaz tega vodovodnega sistema je na karti Podravske statistične regije v **prilogi L**. Na karti so z rdečo črto označene meje občin. Pobarvana polja s štirimestnim številom (identifikacijska številka vodovodnega sistema) prikazujejo določeno aglomeracijo²², ki jo oskrbuje vodovodni sistem. Tam ker je na pobarvanih poljih več različnih štirimestnih števil, pomeni, da aglomeracijo oskrbuje več vodovodnih sistemov. Tako na priloženi karti lahko vidimo, da aglomeracijo Maribor oskrbujeta dva vodovodna sistema, 1171 in 1174.

Podobne karte so izrisane za vseh 12 statističnih regij Slovenije (Pomurska, Podravska, Koroška, Savinjska in Zasavska, Spodnjeposavska, Jugovzhodna, Osrednjeslovenska, Gorenjska, Notranjsko-kraška, Goriška in Obalno kraška statistična regija).

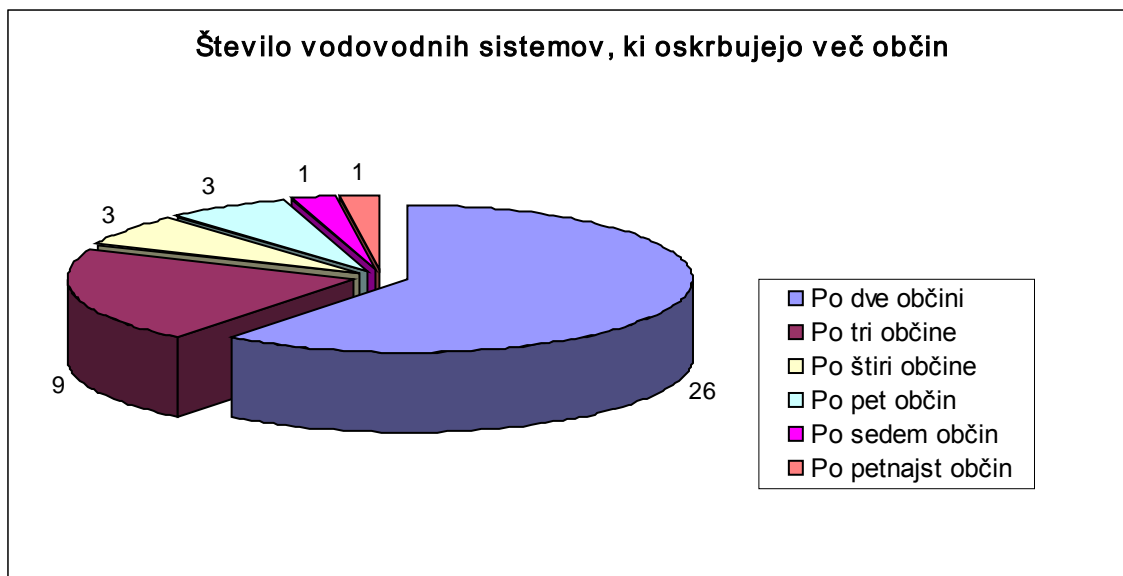
Grafikon 8 prikazuje število vodovodnih sistemov, ki oskrbujejo več občin. Največ (26) vodovodnih sistemov oskrbuje z vodo po dve občini, po 3 občine oskrbuje 9 sistemov, takšni vodovodni sistemi so razporejeni po vsej državi.

Trije sistemi z vodo oskrbujejo po 4 občine, prvi (1088) je lociran v okolici Celja (Šentjur pri Celju, Štore, Vojnik in Celje), drugi pa oskrbuje Križevce, Ljutomer, občino Sveti Jurij in Veržej (1146). Tretji vodovodni sistem (1190) je na gorenjskem in oskrbuje občine Kranj, Naklo, Preddvor in Cerklje na Gorenjskem.

Prav tako trije vodovodni sistemi oskrbujejo po 5 občin. Prvi sistem ima identifikacijsko številko 1008 in oskrbuje Mirno peč, Novo mesto, Šentjernej, Škocjan in Trebnje. Drugi s številko 1060 je lociran v Pomurju in oskrbuje občine Cankova, Moravske Toplice, Mursko Soboto, Puconce in Tišino. Tretji vodovodni sistem je lociran na primorskem (Divača, Hrpelje - Kozina, Komen, Miren - Kostanjevica in Sežana).

²² Aglomeracija je nastala na podlagi agregiranja območij strjene poselitve z medsebojno oddaljenostjo hiš manj kot 100 metrov (ozemlje Republike Slovenije je prekrito z mrežo 100x100 metrov). V teh območjih povprečna gostota obremenjenosti okolja zaradi nastajanja komunalne odpadne vode presega določeno vrednost, zato jih je potrebno opremiti z javno kanalizacijo. Na ta območja se nanašajo zahtevani standardi oskrbe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Spodnja meja prebivalcev v aglomeraciji je 40 prebivalcev, ker se aglomeracije uporabljajo tudi za analizo oskrbe prebivalcev s pitno vodo (drugače je meja 50 prebivalcev). Navzgor aglomeracije niso omejene, je pa največja Ljubljanska aglomeracija z okoli 250000 prebivalci.

En vodovodni sistem oskrbuje sedem občin, sistem 1126 je v Ljubljani in oskrbuje še Brezovico, Dol pri Ljubljani, Dobrovo - Polhov Gradec, Grosuplje, Ig in Škofljico.

Grafikon 8: Število vodovodnih sistemov, ki oskrbujejo več občin

Sklepam, da je do tega, da isti vodovodni sistem uporablja več občin, prišlo tako, da se je ena občina razdelila na dve ali več manjših oziroma zato, ker je več manjših občin skupaj financiralo izgradnjo skupnega vodovodnega sistema. Razlog za skupen sistem je lahko tudi ta, da je zaradi lastnosti terena mogoča oskrba le s strani sosednje občine. Skupen sistem je tako za marsikatero občino sicer dobrodošla pridobitev, vendar je s tem povezano usklajevanje pravic in obveznosti vseh občin, ki uporabljajo ta sistem. Problem lahko nastane tam, kjer je sistem v lasti ene občine, ostale občine pa se morajo o ceni pogajati ali pa temu prilagoditi in sprejeti pogoje, ki jih prva postavlja.

b. Odvajanje in čiščenje odpadne in meteorne vode

Glede na to, da kanalizacijski sistemi nimajo identifikacijskih števil, je težko reči katere občine imajo skupen sistem. Če bi predpostavili, da imajo skupen kanalizacijski sistem tiste občine, ki se držijo skupaj in imajo istega izvajalca javne službe zbiranja in odvajanja odpadne vode, bi lahko ta problem nekako rešili. V Sloveniji imamo 20 takih izvajalcev javne službe ravnanja z odpadki, ki delujejo v skupini občin, ki ustrezajo dani predpostavki.

Vendar glede na to, da kanalizacijski sistem ponekod pokriva manj območja kot vodovodni sistem, ta rezultat, ni realen. Območja, kjer delujejo ti izvajalci so precej velika, zato menim, da je slika kanalizacijskega sistema bolj podobna tisti na kartah kjer je prikazan vodovodni sistem. Moje mnenje je, da je kanalizacijskih sistemov veliko, da so majhni in razdrobljeni na posamezna poselitvena območja.

5. Občinske meje in meje oskrbovalnih sistemov.

Meje oskrbovalnih sistemov ponekod sekajo občinske meje. Glede na to, da to drži za vodovodni sistem (glej priložene karte) predpostavljam, da drži v nekoliko manjši meri tudi za kanalizacijski sistem, čeprav tega ne morem dokazati. Eden ali/in drugi sistem je bil verjetno zgrajen preden se je občina razdelila na več manjših, meja občine se je tako prestavila in zato po novem seka mejo oskrbovalnega sistema. Lahko pa je več občin gradilo skupen sistem zaradi manjših stroškov, terenskih lastnosti ali iz kakšnih drugih razlogov.

6. Seznam občin, ki nimajo organizirane dejavnosti odvajanja odpadne in meteorne vode.

V Sloveniji naj bi bilo 22 občin, ki sicer imajo izvajalca komunalne dejavnosti, vendar je celotna ali pa vsaj večina ozemlja občine brez kanalskega sistema. Nekatere občine imajo že sprejete plane do katerega leta morajo zgraditi svoj kanalizacijski sistem, zaradi prilagajanja evropskim predpisom in standardom.

V tabeli **priloge E**, je v stolpcu pod naslovom datum, vpisana letnica do katere morajo občine zgraditi kanalizacijski sistem. Nekatere občine, ki imajo delno že zgrajen kanalizacijski sistem, morajo dokončati izgradnjo do leta 2018. Kljub vsemu, pa (še) nimajo vse občine določenega datuma, do katerega morajo zgraditi kanalizacijski sistem, med temi so predvsem manjše občine, za katere je gradnja kanalizacijskega sistema velik finančni zalogaj.

Med občinami iz **priloge E** izstopa po številu prebivalcev (skoraj 38000 prebivalcev) Nova Gorica, ki se je med občinami brez kanalizacijskega sistema znašla zato, ker o tem ni poročala. Tudi Ormož je takšna občina, saj ima okrog 17600 prebivalcev in pomanjkljivo poročanje. Med manjše občine spadata Tabor in Zavrč, ki imata okoli 1500 prebivalcev. Ostale občine, ki jih nisem posebej imenovala in so v prilogi E, pa imajo od 2000 do 8000 prebivalcev. Pridobljeni podatki na žalost ne izkazujejo katere občine niso poročale, oziroma katere so poročale pomanjkljivo.

7. Seznam občin, ki nimajo organizirane dejavnosti čiščenja odpadne in meteorne vode.

Kar 59 občin nima čistilne naprave, kar je 30 % vseh občin. Seznam teh občin je v **prilogi F**. V vsaki od statističnih regij Slovenije je po podatkih vsaj ena občina, ki nima čistilne naprave. Največ občin brez čistilne naprave je na podravskem, kar 12, vendar so tu občine precej majhne po velikosti, zato predstavljajo le 35%. Kar 67 % pa predstavljajo občine brez čistilne naprave v Goriški regiji. Ta odstotek je v primerjavi z drugimi regijami največji. V ostalih regijah je delež občin brez čistilne naprave od 20 do 35 %. Najmanjši delež (12 %) ima osrednjeslovenska regija, kjer so brez čistilne naprave Domžale, Lukovica in Dol pri Ljubljani.

Število občin brez čistilne naprave se zmanjšuje zaradi pospešene izgradnje le teh. Občine uspešno porabljajo evropska sredstva, če so jih pridobila za izgradnjo čistilne naprave. Ta sredstva je Evropska unija namenila državam zato, da bi lažje finančno zagotovile izgradnjo takih naprav, s čimer bi lahko zadostili pogojem, ki jih je postavila. Po nekaterih študijah je bilo ugotovljeno, da ostane kar precej tako pridobljenega denarja neporabljenega, ker so načrtovani projekti majhni.

8. Seznam občin, ki imajo posebnega izvajalca za odvajanje in posebnega izvajalca za čiščenje odpadne in meteorne vode.

V **prilogi H** so obarvane tiste številke, kjer je v občini več kot eden izvajalec (tretji stolpec - število izvajalcev). Dve občini, Bled in Kranjska Gora, imata posebnega izvajalca, ki skrbi za čistilno napravo in posebnega izvajalca, ki upravlja s kanalizacijskim sistemom. Izvajalec, ki v obeh omenjenih občinah skrbi za čistilno napravo je WTE Essen. Tretja občina, ki ima posebnega izvajalca za čistilno napravo (KOMUNALA, JAVNO PODJETJE D.O.O. GORNJI GRAD) in posebnega izvajalca za kanalizacijski sistem (KOP JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ZAGORJE OB SAVI), je občina Gornji Grad. Med tujimi izvajalci, ki pri nas izvajajo javno službo odvajanja in čiščenja odpadne in meteorne vode je poleg omenjenega tudi podjetje SHW HOLTER WASSERTECHNIK GMBH, ki ima podružnico v Kranjski Gori. Podjetje opravlja javno službo odvajanja odpadne in meteorne vode v Kranjski Gori in Gornji Radgoni.

Pet občin: Celje, Destrnik, Maribor, Slovenska Bistrica in Šmartno ob Paki, imajo po dva izvajalca, od katerih eden opravlja javno službo odvajanja in čiščenja odpadnih voda, drugi pa opravlja le javno službo odvajanja odpadnih in meteornih voda.

Gornja Radgona in Komen imata po tri izvajalce za odvajanje odpadne in meteorne vode. Tri občine, Moravske Toplice, Naklo in Ormož, imajo po dva izvajalca za odvajanje odpadne vode. Vse našteje občine imajo verjetno dva kanalizacijska sistema, enega oskrbuje en izvajalec, drugega pa drugi izvajalec. Med izvajalci, ki delujejo v takih občinah, se večkrat pojavljata podjetji Nigrad,d.d., Javno komunalno podjetje Žalec, d.o.o..

7 SKLEP

V državah Evropske unije, predvsem pa v novo pridruženih članicah, potekajo korenite spremembe na področju pravne ureditve gospodarskih javnih služb. Gre za odpravljanje državnih monopolov in vzpodbujanje konkurence. Slednja postaja temeljna usmeritev pri GJS, saj naj bi vzpodbujala učinkovitost, kar bi posledično vodilo v zmanjšanje stroškov in padec cen. Slovenija, ki je del Evropske unije, mora zato ustrezno poskrbeti, da preoblikuje sistem javne uprave ter uresniči načela in cilje, ki jih je zastavila Evropska unija na tem področju. Kljub temu, da je sprejela določene zakone, pa trenutna ureditev ni najboljša.

Krovni zakon o gospodarskih javnih službah je zastarel in ga bo potrebno prenoviti in posamezne določbe natančno ter nedvoumno opredeliti. Potrebno bi bilo vpeljati nove, bolj liberalizirane oblike izvajanja GJS, ki bi omogočile lažji vstop potencialnega izvajalca v dejavnost in s tem večjo konkurenčnost, ki je eden izmed ciljev. Ugotovila sem, da je Zakon o GJS že od samega začetka deležen različnih kritik, od tega, da je nenatančen v svojih določbah, do tega da je največji problem dejstvo, da je komunalna infrastruktura v lasti občin, ki z njo nimajo kaj početi, izvajalci pa bi jo nujno potrebovali za svoje izvajanje in povsem preprosto ekonomsko računico, ki jo imenujemo amortizacija sredstev.

Občine bi morale ponovno pregledati in prečistiti svoje odloke v katerih so opredeljena razmerja med občino in izvajalci javnih služb in sicer z namenom, da postavijo nova zakonska določila, od katerih izvajalci ne smejo odstopati in na katerih mora temeljiti tudi javni razpis, ko občina išče izvajalca posamezne javne službe. Drugi namen tega pa je, da se izbrišejo vsa tista določila, ki občino morebiti postavljajo v podrejen položaj v razmerju do izvajalca. Pomembno je, da se javna služba izvaja na določenem nivoju in s sprejemljivo ceno. Za to pa je potrebno s strani države ali lokalne skupnosti zagotoviti finančna sredstva tudi za izvajalca. Tu se kaže šibkost občin, ki nima predpisanih nikakršnih standardov, ki bi jim morali izvajalci zadostiti, zato imajo ti možnost, da glede na potrjeno ceno s strani občin, nižajo kvaliteto storitev, da lahko sledijo dobičku.

Po zakonu o gospodarskih javnih službah bi morale občine ustanoviti organ za varstvo uporabnikov javnih dobrin. To so storile le redke občine. Takšen organ bi moral delovati v vsaki občini. S tem bi tudi občina lahko preverjala delovanje javnih služb, glede na odziv uporabnikov. Z odzivom bi lahko prišla tudi do novih idej kako zastaviti delovanje javnih služb in bila bolj dostopna za mnenja uporabnikov.

Rešiti je potrebno problem javne infrastrukture, saj je le ta javno dobro in se ga po tej logiki ne sme prodajati ali dajati v najem. Res pa je, da lahko tako infrastrukturo uporabljajo le za to usposobljeni izvajalci. Na tem področju bi bila rešitev več pogodb tipa BOT. Vsak izvajalec javne službe, ki uporablja omrežja in objekte te vrste bi moral delovati v smislu dobrega gospodarja in tudi po koncu koncesije ali delovanja vrniti občini infrastrukturo v najboljšem možnem stanju. Občina pa bi morala v primeru prekinitve sodelovanja vrniti izvajalcu vsaj del vloženih sredstev, če je bila infrastruktura ob prevzemu v slabšem stanju kot je trenutno. Prav tako bi morala občina finančno pomagati izvajalcu pri izboljševanju infrastrukture in spodbujati k napredku in novim tehnologijam.

Nadalje bi bilo potrebno urediti vso zakonodajo v zvezi z javnimi podjetji in koncesijami. S tem mislim na poseben zakon, ki bi urejal vsa javna podjetja in koncesionarje in jih tudi ščitil. Iz zakona o GJS bi bilo potrebno izbrisati javni gospodarski zavod, saj ta organizacijska oblika ni bila ustanovljena za nobeno komunalno javno službo. Javni gospodarski zavod je organizacijska oblika, ki bolj ustreza družbenim dejavnostim na področju javnih služb.

Ugotovljeno je bilo, da predvsem manjše občine ustanavljajo režijske obrat, medtem ko so javna podjetja ustanovljena v vseh večjih občinah in zato v večini. Pri analizi dejavnosti je bilo ugotovljeno takšno stanje pri oskrbi z vodo, ravnanju z odpadki in ravnanju z odplakami. Javna služba vzdrževanja cest je v tem pogledu posebnost saj tu prevladujejo pogodbeni izvajalci oziroma koncesionarji. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da se nekatere majhne občine združujejo in imajo istega izvajalca javne službe, oziroma tudi obratno, za izvajalca je ekonomsko bolj učinkovito oskrbovati več manjših občin, sploh če uporabljajo isto omrežje (vodovod, kanalizacija).

Po podatkih iz leta 1999 je povprečna priključenost na kanalizacijsko omrežje 53 %, pri vodovodu je ta odstotek višji - 88%. Trenutno Republika Slovenija precej vlaga na področju odvajanja in čiščenja voda, finančno pa obremenjujejo občine tudi drugi standardi Evropske unije, ki jih je potrebno doseči. Glede na to, bi bilo potrebno več medobčinskega sodelovanja na vseh področjih na katerih je potrebno izboljšati trenutno stanje zaradi prilagajanja standardom Evropske unije.

Vodovodni sistemi so precej razdrobljeni, zato veliko izvajalcev upravlja z več sistemi. Vzrok za razdrobljenost je v terenu in poselitvi območja. Tako nekatere večje občine oskrbuje več sistemov, ki so speljani včasih tudi iz sosednje občine. Nadalje je analiza pokazala, da kar 59 občin oziroma 30 % občin še nima čistilne naprave, nekatere pa jih imajo že več (Piran). Brez kanalskega sistema naj bi bilo 22 občin, vendar ta podatek ne drži popolnoma, saj so se med temi občinami znašle tudi tiste, ki o tem niso poročale tako kot je bilo od njih pričakovano.

Tudi za kanalizacijski sistem je značilna razdrobljenost, pri tem pa zanje velja tudi to, da je še vedno premalo razvit, ne vemo pa niti natančnega števila vseh kanalizacijskih sistemov.

Dobro bi bilo, če bi vsako naselje z vodovodnim sistemom imelo v enaki meri razvit tudi kanalizacijski sistem. Trenutno poteka načrtovanje in gradnja kanalizacije in čistilnih naprav po vsej Sloveniji, zato je bilo sprejeto načelo, da bodo kanalizacijski sistemi označeni z isto številko kot čistilna naprava, na kateri se sistem konča. Tako naj bi ob koncu gradnje vedeli koliko kanalizacijskih sistemov imamo v Sloveniji.

VIRI

- Ahlin, M., Bokal, L. Gložančev, A., et al. 1991. Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana, Državna založba: 1714 str.
- Bohinc, R., 2005. Osebe javnega prava: javni zavodi, javna podjetja, javne agencije, javni skladi. Ljubljana, GV Založba: 464 str.
- Čebulj, J., 1993. Prestrukturiranje javnih služb v Sloveniji s poudarkom na oblikah njihovega izvajanja. Javna uprava, 29, ½, 89-94
- Dedek, F., 1981. Globalna ocena možnosti povezovanja delovnih organizacij na območju Slovenije. V: Rakar, A., (ur), Oskrbovalni sistemi na področju komunalnega gospodarstva v SR Sloveniji. Poročilo za leto 1981. Ljubljana, Institut za komunalno gospodarstvo, Institut za zdravstveno hidrotehniko, Institut za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave: 1-21
- Denša, N., 2005. Pravna ureditev gospodarskih javnih služb. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta: 64 f.
- Dolinar, K., Knopp, S., (ur.) 2002. Leksikon Cankarjeve založbe, Ljubljana, Cankarjeva založba
- Hrovatin, N., 2002. Strategija razvoja lokalnih gospodarskih javnih služb v Sloveniji. Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Svetovalni center, Ljubljana: 175 str.
- Juhart, M., 1993. Lastninjenje po zakonu o gospodarskih javnih službah. Pravna praksa, 12, 26:3-4
- Juvan Gotovac, V., 2001. Zagotavljanje lokalnih gospodarskih javnih služb varstva okolja v Sloveniji – danes in jutri. Strokovni posvet o gospodarskih javnih službah varstva okolja na lokalni in regionalni ravni, Svetovalni center, svetovanje na področju gospodarskih javnih služb, d.o.o. in Ministrstvo za okolje in prostor, Moravske Toplice, 25. in 26. januar 2001: 7-14
- Klemenčič, T., prof., dr., 1997. Komunalno gospodarstvo. Svetovalni center, Ljubljana: 511 str.
- Lesjak, R., 2002. Koncesija javne službe. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Visoka upravna fakulteta: 63 f.
- Markovič-Bartenjev, A., 1994. Gospodarske javne službe. Organiziranje na lokalni ravni. Pravna praksa 1994, 13, 8: 6-8

- Martinšek, G., 1995. Nekatere osnovne značilnosti organiziranja in izvajanja komunalnih dejavnosti v ZRN. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 123 f.
- Panjan, J., Rakar, A., Vahtar, M., Polanc, I., Babič, R., Novak, P., Simoneti, M., 2001. Komunalni sistemi in prostorski razvoj Slovenije. (Podlage za publikacijo PROSTOR SI 2020). Zaključno poročilo. UL, FGG, Inštitut za zdravstveno hidrotehniko, MOP, Ljubljana: 120 str.
- Pirnat, R., 1995. Osebe javnega prava. Javna uprava, št. 1995, 31: 447-497
- Pirnat, R., 1997. Konkurenca in gospodarske javne službe. V: III. Strokovno srečanje pravnikov javnega prava. Portorož, 3.-5. december 1997: 193-208
- Pirnat, R., 1999. Vrsta in značilnosti pravnih oseb: Pravne osebe javnega prava: sistem ali kaos. Dnevi slovenskih pravnikov, Portorož, 14. do 16. oktober 1999, Podjetje in delo, 25, 6/7: 910-922
- Pirnat, R., 1999a. Problematika pravne ureditve koncesij. Javna uprava, 35, 1, 7-26
- Piskar, B., 2002. Privatizacija javnih gospodarskih služb. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta: 58 f.
- Pličanič, S., 2004. Vloga javnih podjetij pri izvajanju javnih služb, Podjetje in delo, 2004: 6-7
- Podlipnik, B., 1996. Poskus organiziranja racionalne gospodarske javne službe. V: Panjan, J. (ur), Strokovno posvetovanje o koncesijah v vodnem in komunalnem gospodarstvu, Bled, 28.-29. marec 1996. Slovensko društvo za zaščito voda, Društvo vodarjev Slovenije: str. 83-86
- Premzl, V., 1996. Bot koncesija na primeru čiščenja odpadnih voda Maribora: Pravni in finančni vidiki koncesije. V: Panjan, J. (ur), Strokovno posvetovanje o koncesijah v vodnem in komunalnem gospodarstvu, Bled, 28.-29. marec 1996. Slovensko društvo za zaščito voda, Društvo vodarjev Slovenije: 101-106
- Rakar, A., 1981. Globalna ocena sedanjega stanja na področju komunalnega gospodarstva. Definicija in cilji komunalnih oskrbovalnih sistemov. V: Rakar, A., (ur), Oskrbovalni sistemi na področju komunalnega gospodarstva v SR Sloveniji. Poročilo za leto 1981. Ljubljana, Institut za komunalno gospodarstvo, Institut za zdravstveno hidrotehniko, Institut za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave: 1-24

- Rakar, A., et al, 1985. Poročilo o delu za leto 1985. Komunalno gospodarstvo - Skupni program. Ljubljana, Institut za komunalno gospodarstvo, Institut za zdravstveno
- Rakar, A., prof., dr., 1994. Komunalno gospodarstvo. Učbenik Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, Ljubljana: 184 str.
- Rakar, A., prof., dr., 1996. Potrebe, možnosti in omejitve pri vključevanju zasebnega kapitala v izvajanje komunalnih dejavnosti. V: Panjan, J. (ur), Strokovno posvetovanje o koncesijah v vodnem in komunalnem gospodarstvu, Bled, 28.-29. marec 1996. Slovensko društvo za zaščito voda, Društvo vodarjev Slovenije: 17-31
- Rome, R., 1996. Izvajanje gospodarskih javnih služb v občinah: Praktične izkušnje in problemi. V: Panjan, J. (ur), Strokovno posvetovanje o koncesijah v vodnem in komunalnem gospodarstvu, Bled, 28.-29. marec 1996. Slovensko društvo za zaščito voda, Društvo vodarjev Slovenije: 87-89
- Rome, R. 1999. Lastninsko in organizacijsko preoblikovanje komunalnih podjetij in privatizacija. V: Ramšak, V. (ur.), Strokovni posvet o aktualnih vprašanjih na področju varstva okolja in javnih služb, Svetovalni center, svetovanje na področju gospodarskih javnih služb, d.o.o. in Ministrstvo za okolje in prostor, Portorož, 10. in 11. november 1999, 119-147
- Šmidovnik, J., 1998. Slovenska javna uprava v socializmu in tranzicijskem obdobju parlamentarne demokracije. Podjetje in delo, 1998: 6
- Viler Kovačič, A., 2002. Koncesije v Sloveniji: vrste, analiza in primerjava med posameznimi vrstami, položaj in njihov pomen v državi. Magistrska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede: 231f
- Virant, G., 2001. Javno podjetje in koncesija – problemi iz prakse. Strokovni posvet o gospodarskih javnih službah varstva okolja na lokalni in regionalni ravni, Moravske Toplice, 25. in 26. januar 2001. Svetovalni center, svetovanje na področju gospodarskih javnih služb, d.o.o. in Ministrstvo za okolje in prostor: 15-27
- Vrečko, B., 1990. Privatizacija javnih služb. Ljubljana, Vestnik, 3/4, 237-256
- Zore, J., 2001. Interesna regionalizacija Slovenije v povezavi z oskrbovalnimi sistemi gospodarskih javnih služb varstva okolja. Strokovni posvet o gospodarskih javnih službah varstva okolja na lokalni in regionalni ravni, Moravske Toplice, 25. in 26. januar 2001. Svetovalni center, svetovanje na področju gospodarskih javnih služb, d.o.o. in Ministrstvo za okolje in prostor: 1-5

INTERNETNI VIRI

- Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, <http://www.ajpes.si>, (12.10.2006)
- Holding Mesta Ljubljana, www.jh-lj.si, (16.9.2006)
- Ministrstvo za okolje in prostor, <http://www.mop.gov.si>, (14.9.2006)
- Občine Republike Slovenije
<http://www.stat.si/KatalogRDS/podstrani/karte/karta1bprint.jpg> in
<http://www.stat.si/KatalogRDS/podstrani/tabele/tabela1.xls>, (2.2.2007)
- Operativni program odvodnje in čiščenja komunalne odpadne vode s programom projektov vodooskrbe, MOP, junij 1999, www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/evropa/pdf/ciscenje_komunalnih.pdf, (23.1.2007)
- Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (za obdobje od 2005 do 2017 s poudarkom na ukrepih programa, ki bodo izvedeni do 31. decembra 2008), Ljubljana, 2004, <http://www.mop.gov.si>, (5.2.2007)
- Palik, N., 2005. Komunalne dejavnosti kot gospodarske javne službe. Diplomski naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede: 92 f., <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Palik-Natasa.pdf>, (11.10.2006)
- Pagon, T., 2002. Načini izvajanja javnih služb v Republiki Sloveniji. Diplomski naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede: 58 f., <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Pagon-Teja.pdf>, (11.10.2006)
- Pojasnila k SKD, Statistični Urad Republike Slovenije, http://www.stat.si/doc/klasif/SKD_pojasnila.doc, (10.10.2006)
- Popis izvajalcev državnih in lokalnih gospodarskih javnih služb. Ministrstvo za finance. http://www.gov.si/mf/slov/sufpd/gosp_jav_sluzbe/popis_gosp_javne_sluzbe.htm (11.10.2006)
- Pravilnik o oskrbi s pitno vodo, 2006. Uradni list RS št. 35, 4. 4. 2006, <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200635&stevilka=1443>, (23.2.2007)
- Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode Uradni list RS 105/2002, <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2002105&stevilka=5223>, (23.2.2007)

- Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (ReNPVO)
http://www.uradni-list.si/priloge/RS_-2006-002-00003-OB~P001-0000.PDF
- Šifrant občin, http://www.gov.si/mf/slov/nadz_pom/sifrant_obcin.doc (10.10.2006)
- Toplak, M. 2004. Lokalne gospodarske javne službe (primer mestne občine Ljubljana). Diplomaska naloga. Maribor, Univerza v Mariboru, Ekonomsko poslovna fakulteta: 64 f., (11.10.2006)
<http://www.epf.uni-mb.si/ediplome/pdfs/toplak-miha.pdf>, (26.10.2006)
- Zakon o javnih gospodarskih službah, 1993. Uradni list RS, št. 32/93, str. 1741-1750,
http://www.uradni-list.si/_pdf/1993/Ur/u1993032.pdf, (14.9.2006)
- Zakon o varstvu okolja, 2002. Uradni list RS, št. 32/93, str. 1750-1769,
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200441&stevilka=1694>, (14.9.2006)
- Zakon o vodah, 2002. Uradni list RS, št. 67/02, 48 str.,
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200267&stevilka=3237>, (14.9.2006)

PRILOGE

Priloga A: Stanovanjsko - komunalne dejavnosti po EKD

Priloga B: Primerjava nekaterih dejavnosti med EDK in SDK

Priloga C: Izbor dejavnosti iz SKD, na katere se osredotoča diplomska naloga

Priloga D: Število enot poslovnega registra in število poslovnih subjektov po SKD na dan 9.10.2006

Priloga E: Občine brez kanalizacijskega sistema

Priloga F: Občine brez čistilne naprave

Priloga G: Vodovodni sistemi po občinah

Priloga H: Občine s kanalizacijskim sistemom in čistilno napravo

Priloga I: Seznam čistilnih naprav

Priloga J: Statistične regije Slovenije

Priloga K: Statistične regije in njim pripadajoče občine s šiframi

Priloga L: Prikaz vodovodnih sistemov Podravske statistične regije

Priloga M: Prikaz vodovodnih sistemov Notranjsko kraške statistične regije

Priloga A: Stanovanjsko - komunalne dejavnosti po EKD (Klemenčič, 1997, str. 26)

Panoga	Skupina	Pod-skupina	Naziv dejavnosti
1001	10010		urejanje naselja in prostora
		100101	urejanje stavbnih zemljišč
		100102	vzdrževanje ulic
		100103	urejanje zelenih površin
1002	10020	100200	stanovanjska dejavnost
1003			komunalne dejavnosti
	10031	100310	proizvodnja in distribucija vode (zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode za gospodinjstva, industrijske in druge porabnike)
	10032	100320	prečiščevanje in odvajanje odplak (prečiščevanje odpadnih voda in kanalizacijska mreža, s katero se odvajajo odpadne vode iz gospodinjstev, industrije, kot tudi atmosferskih voda)
	10033	100330	proizvodnja, prenos in distribucija plina (proizvodnja plina v plinarnah, prenos in distribucija proizvedenega ali naravnega zemeljskega plina po plinovodu za gospodinjstva, industrijske in druge porabnike)
	10034	100340	proizvodnja in distribucija toplote (proizvodnja in distribucija pare in tople vode za ogrevanje, pogon in za druge namene - toplarne)
	10035		vzdrževanje čistoče v naselju
		100351	čiščenje javnih površin v naselju
		100352	odvoz, deponiranje in predelava odpadkov
	10039	100390	druge komunalne dejavnosti (javne garaže, parkirni prostori, varovanje vozil, pokopališča, krematoriji in pogrebna služba, varovanje družbenega premoženja in ustanov, gasilska služba, dimnikarske storitve in podobno)

Priloga B: Primerjava nekaterih dejavnosti med EDK in SDK

Komunalne dejavnosti po EDK	Šifra	Komunalne dejavnosti po SDK	Področje in šifra	
1. Urejanje naselij in prostora				
Urejanje zemljišča	100101	Rušenje objektov in zemeljska dela	F	45.110
Urejanje in vzdrževanje ulic in prometnih poti	100102	Gradnja cest, železniških prog, letališč in športnih objektov *	F	45.230
2. komunalne dejavnosti				
Proizvodnja in distribucija vode	100310	Zbiranje, čiščenje in distribucija vode *	E	41.000
Prečiščevanje in odvajanje odplak	100320	Kanalizacija in delovanje čistilnih naprav *	O	90.010
3. Vzdrževanje čistoče naselij				
Čiščenje javnih površin v naseljih	100351	Druge dejavnosti javne higiene	O	90.032
Odnašanje, odlaganje in predelava odpadkov	100352	Zbiranje in odvoz odpadkov	O	90.021
		Dejavnost deponij, sežiganje in drugi načini odstranjevanja trdih odpadkov	O	90.022
		Ravnanje z nevarnimi odpadki	O	90.023

* Le del dejavnosti sodi med komunalne.

Priloga C: Izbor dejavnosti iz SKD, **na katere se osredotoča**
diplomska naloga

Standardna klasifikacija dejavnosti 2002

POJASNILA K SKD 2002

E OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN VODO

**40 OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM, PARO IN
TOPLO VODO**

V ta oddelek spada oskrba z električno energijo, zemeljskim plinom, paro in toplo vodo po stalnem omrežju vodov, kablov in cevi. Velikost omrežja ni odločilna. Proizvodnje energije se ne obravnava kot pomožno dejavnost, zato se tudi obrati, ki proizvajajo energijo le za lastno porabo in ne za prodajo na trgu, razvrščajo v ta oddelek (industrijske kotlarne in elektrarne, kotlarne stanovanjskih blokov ipd.).

S proizvodnjo, z upravljanjem infrastrukture in z dobavo končnih porabnikom se lahko ukvarja ista ali druga enota. Enote, ki se ukvarjajo z oskrbo z več energenti, se razvrstijo glede na pretežno dejavnost.

41 ZBIRANJE, ČIŠČENJE IN DISTRIBUCIJA VODE

41.0 Zbiranje, čiščenje in distribucija vode

41.00 41.000 Zbiranje, čiščenje in distribucija vode

Sem spada tudi:

- razsoljevanje morske vode, če je pridobivanje vode glavni namen

Sem ne spada:

- delovanje namakalnih sistemov za poljedelstvo, gl. 01.41

- gradnja in vzdrževanje vodovodov, gl. 45.21

- odčitovanje števcov porabe vode, gl. 74.873

- ravnanje z odpadnimi vodami samo zaradi preprečevanja onesnaževanja, gl.

90.

O DRUGE JAVNE, SKUPNE IN OSEBNE STORITVENE DEJAVNOSTI

90 DEJAVNOSTI JAVNE HIGIENE

90.0 Dejavnosti javne higiene

90.01 90.010 Ravnanje z odplakami

Sem spada:

- odvajanje industrijskih, komunalnih in drugih odplak ter padavinskih voda s pomočjo odvodnih cevi in kanalizacije ali drugače
- čiščenje odpadnih voda s fizikalnimi, kemičnimi in biološkimi procesi kot so razredčevanje, precejanje in filtriranje, sedimentacijo, prečiščevanje mulja itd.
- praznjenje in čiščenje septičnih jam in rezervoarjev, vzdrževanje kemičnih stranišč

Sem spada tudi:

- čiščenje in obdelovanje odpadnih voda iz industrijskih obratov in kopalnih bazenov
- vzdrževanje in čiščenje odtočnih kanalov

Sem ne spada:

- *gradnja kanalizacije, gl. 45.21*
- *čiščenje onesnaženih površinskih voda in podtalnice, gl. 90.031*

90.02 Ravnanje z odpadki

Sem spada:

- zbiranje in obdelava komunalnih, industrijskih in drugih odpadkov brez vrednosti, ne za nadaljnjo uporabo, ampak z namenom odlaganja in odstranjevanja

Sem ne spada:

- predelava odpadkov v sekundarne surovine, uporabne za uporabo v industrijskem predelovalnem procesu, gl. 37.10 in 37.20
- trgovina (odkup in prodaja) z odpadki na debelo, vključno z zbiranjem, razvrščanjem, pakiranjem itd., vendar brez pravega procesa preoblikovanja, glej 51.57

90.021 Zbiranje in odvoz odpadkov

Sem spada:

- zbiranje odpadkov, smeti, ostankov iz gospodinjstev, podjetij ipd. s pomočjo kontejnerjev, vreč, smetnjakov in drugih posod
- odvoz odpadkov

Sem spada tudi:

- zbiranje gradbenih odpadkov in odpadkov rušenja

90.022 Dejavnost deponij, sežiganje in drugi načini odstranjevanja trdnih odpadkov

Sem spada:

- obratovanje deponij odpadkov:
 - odlaganje komunalnih in drugih odpadkov
 - odstranjevanje trdnih odpadkov s sežiganjem in z drugimi postopki
 - stiskanje odpadkov
 - zakopavanje ali podoravanje odpadkov, tudi rastlinskih, če ni glavni namen pridobivanje komposta

Sem ne spada:

- *predelava ostankov pri proizvodnji hrane v nove prehrabene izdelke ali krmila, gl. 15*
- *proizvodnja komposta, gl. 24.15*
- *reciklaža odpadkov in ostankov v sekundarne surovine, gl. 37*
- *preprodaja odpadkov in ostankov brez transformacije, gl. 51, 52*

90.023 Ravnanje z nevarnimi odpadki

Sem spada:

- ravnanje s strupenimi odpadki in njihova razgradnja
 - zbiranje in odstranjevanje odpadnih olj, baterij, odpadnih kemikalij
 - ravnanje z nizkoradioaktivnimi odpadki iz bolnišnic ipd.
 - ravnanje z drugimi posebnimi odpadki, ki vsebujejo nevarne snovi

Sem spada tudi:

- odstranjevanje kontaminiranih kadavrov

Sem ne spada:

- *ravnanje z izrabljenim jedrskim gorivom in visoko radioaktivnimi odpadki, gl. 23.30*

90.03 Čiščenje okolja in druge dejavnosti javne higiene

90.031 Čiščenje okolja

Sem spada:

- dekontaminacija in čiščenje zastrupljenih zemljišč in podtalnice na mestu onesnaženja ali drugje, z mehanskimi, kemičnimi in biološkimi postopki
- dekontaminacija in čiščenje onesnaženih površinskih voda z mehanskimi ali kemičnimi postopki
- omejitve in čiščenje naftnih razlitij na morju ali kopnem
- druge specializirane dejavnosti za čiščenje okolja

Sem spada tudi:

- odstranjevanje min ipd., vključno z razstreljevanjem

Sem ne spada:

- *zatiranje mrčesa v kmetijstvu, gl. 01.41*
- *zbiranje, čiščenje in distribucija vode, gl. 41.00*
- *zbiranje in ravnanje s posebnimi odpadki, gl. 90.023*

90.032 Druge dejavnosti javne higiene

Sem spada:

- *pometanje in pranje ulic, cest in parkirišč*
- *čiščenje košev za odpadke na javnih površinah*
- *odstranjevanje snega in ledu s cest, letališč in drugih javnih površin*
- *posipanje s soljo ali peskom itd.*
- *obratovanje javnih sanitarij, tudi montažnih*

Sem ne spada:

- *zatiranje mrčesa v kmetijstvu, gl. 01.41*
- *reciklaža odpadkov in ostankov, gl. 37*
- *zbiranje, čiščenje in distribucija vode, gl. 41.00*
- *izgradnja in vzdrževanje kanalizacije, gl. 45.21*
- *dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija, gl. 74.70*

F GRADBENIŠTVO

V ta oddelek spada splošno in specializirano gradbeništvo za visoke in nizke gradnje, instalacije in zaključna dela v stavbah. Upoštevane so tako nove gradnje kot obnovitvena dela, popravila, vzdrževanje, postavljanje montažnih stavb ali objektov na gradbišču in tudi gradnja začasnih objektov.

Sem ne spada:

- *urejanje in vzdrževanje parkov, trat in vrtov ob zgradbah, gl. 01.41*
- *proizvodnja gradbenih materialov, gl. področji C in D*
- *gradbene dejavnosti, ki so neposredno povezane s pridobivanjem nafte in zemeljskega plina, gl. 11.20. Vendar pa gradnja stavb, cest itd. v rudniku ostaja v tem razredu.*
- *montaža industrijske opreme, gl. področje D (npr. montaža industrijskih peči, turbin itd.)*
- *postavljanje montažnih stavb ali objektov lastne izdelave je razvrščeno v ustrezni oddelek predelovalnih dejavnosti, odvisno od uporabljenega materiala. Postavljanje betonskih montažnih elementov lastne izdelave pa se razvršča v gradbeništvo.*
- *montaža stavbnega pohištva ali tesarskih izdelkov lastne izdelave je razvrščena v ustrezni oddelek predelovalnih dejavnosti, odvisno od*

uporabljenega materiala.

- *montaža kovinskih konstrukcij lastne izdelave, gl. 28.111.*
- *arhitekturne in inženirske dejavnosti, gl. 74.20*
- *gradbeno projektiranje, gl. 74.20.*
- *čiščenje oken, dimnikov, grelcev vode, notranjosti stavb itd., gl. 74.70.*

45 GRADBENIŠTVO

45.2 Gradnja objektov in delov objektov

45.23 45.230 Gradnja cest, železniških prog, letališč in športnih objektov

Sem spada:

- gradnja železniških prog
- gradnja cest in drugih prometnih površin za cestni promet
- gradnja letaliških stez
- gradnja stadionov, aren, plavalnih bazenov, teniških igrišč, terenov za golf razen pripadajočih stavb
- popravila in vzdrževanje železniških prog, letališč, pristanišč
- urejanje in vzdrževanje javnih cest in poti ter površin za pešce
- barvanje in označevanje cestišč, parkirišč ipd.

Sem spada tudi:

- asfaltiranje in druga površinska obdelava funkcionalnih površin, dvorišč
- postavljanje prometnih znakov, cestnih ograj, grbin

Sem ne spada:

- *pripravljalna zemeljska dela, gl. 45.11*
- *inštaliranje zasebnih kopalnih bazenov, gl. 45.45*

Priloga D: Število enot poslovnega registra in število poslovnih subjektov po SKD na dan 9.10.2006

Agencija Republike Slovenije

za javnopravne evidence in storitve

Centrala Ljubljana

Tržaška cesta 16

Sektor za registre in evidence podatkov

1000 Ljubljana, SLOVENIJA

Datum: 10. 10. 2006

ŠTEVILO ENOT POSLOVNEGA REGISTRA IN ŠTEVILO POSLOVNIH SUBJEKTOV PO SKD NA DAN 9. 10. 2006

SKD	ŠT. ENOT POSLOVNEGA REGISTRA	ŠT. POSLOVNIH SUBJEKTOV
41.000	78	65
90.010	43	27
90.021	132	101
45.230	303	146

Vir podatkov: Poslovni register Slovenije

Pripravila: Brigita Slak, samostojna svetovalka za PRS

Priloga E: **Občine brez kanalizacijskega sistema**

	občina	datum	izvajalec
1	BENEDIKT	/	Nigrad d.d.
2	BRDA	2017	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA D.D.
3	DOL PRI LJUBLJANI	2017	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
4	KOMEN	2017	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
			JAVNO KOM. PODJETJE PRODNIK D.O.O.
			VODOVODI IN KANALIZACIJA NG D.D.
5	KOZJE	/	KOSTAK, komunalno stavbno podjetje, d.d.
6	LOŠKI POTOK	/	Javno komunalno podjetje KOMUNALA RIBNICA d.o.o.
7	MARKOVCI	2017	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
8	MIREN-KOSTANJEVICA	2017	VODOVODI IN KANALIZACIJA NG D.D.
9	NOVA GORICA	2007-2017	VODOVODI IN KANALIZACIJA NG D.D.
10	ORMOŽ	2015-2017	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
			J.P. KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALI., D.O.O., POSTOJNA
11	PIVKA	2015	J.P. KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALI., D.O.O., POSTOJNA
12	POLZELA	2017	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
13	PREDDVOR	2017	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.
14	STARŠE	/	Nigrad d.d.
15	SVETA ANA	/	Nigrad d.d.
16	SVETI JURIJ	/	Nigrad d.d.
17	ŠEMPETER-VRTOJBA	2015	VODOVODI IN KANALIZACIJA NG D.D.
18	ŠKOFLJICA	2017	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
19	TABOR	2017	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
20	VELIKE LAŠČE	2017	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
21	VIDEM	2017	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
22	ZAVRČ	2017	Komunalno podjetje Ptuj d.d.

Priloga F: **Občine brez čistilne naprave**

	Občina
1	BRASLOVČE
2	BRDA
3	CERKLJE NA GORENJSKEM
4	CERKNO
5	DOBREPOLJE
6	DOL PRI LJUBLJANI
7	DOLENJSKE TOPLICE
8	DOMŽALE
9	DORNAVA
10	DRAVOGRAD
11	DUPLEK
12	GORNJA RADGONA
13	HAJDINA
14	HOČE SLIVNICA
15	HRPELJE - KOZINA
16	IDRIJA
17	ILIRSKA BISTRICA
18	IZOLA
19	KANAL
20	KIDRIČEVO
21	KOMEN
22	LAŠKO
23	LENDAVA
24	LOŠKI POTOK
25	LUKOVICA
26	MARKOVCI
27	MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU
28	MIREN - KOSTANJEVICA
29	MORAVSKE TOPLICE
30	NAKLO

	Občina
31	NOVA GORICA
32	ORMOŽ
33	PESNICA
34	POLZELA
35	PREBOLD
36	PREDDVOR
37	PREVALJE
38	PUCONCI
39	RAVNE NA KOROŠKEM
40	RUŠE
41	SEVNICA
42	STARŠE
43	SVETA ANA
44	SVETI JURIJ
45	ŠEMPETER - VRTOJBA
46	ŠENČUR
47	ŠENTJERNEJ
48	ŠKOCJAN
49	ŠKOFJA LOKA
50	TABOR
51	TIŠINA
52	TRBOVLJE
53	TRŽIČ
54	VELIKE LAŠČE
55	VIDEM
56	VOJNIK
57	VRANSKO
58	ZREČE
59	ŽUŽEMBERK

Priloga G: Vodovodni sistemi **po občinah**

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec	
-99			-99		Sistem zaradi praznih relacij	
1001	LOVRENC NA POHORJU	11392657	1	1	OBČINA LOVRENC NA POHORJU	
1002	IDRIJA	1 - Idrija	5	2	KOMUNALA JAVNO KOMUNALNO PODJETJE IDRIJA D.O.O.	
1003	IDRIJA	2 - Spodnja Idrija				
1004	IDRIJA	3 - Godovič				
1005	IDRIJA	4 - Črni Vrh				
1006	IDRIJA	5 - Spodnja Kanomlja				
1007	ŠKOCJAN		18	3	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	
1008	MIRNA PEČ NOVO MESTO ŠENTJERNEJ ŠKOCJAN TREBNJE					
1009	ŠENTJERNEJ					
1010	ŠENTJERNEJ					
1011	NOVO MESTO ŠENTJERNEJ					
1012	NOVO MESTO					
1013	NOVO MESTO					
1014	NOVO MESTO					
1015	NOVO MESTO					
1016	NOVO MESTO					
1017	NOVO MESTO					
1018						
1019	DOLENJSKE TOPLICE NOVO MESTO					
1020	DOLENJSKE TOPLICE NOVO MESTO					
1021	ŽUŽEMBERK					
1022	IVANČNA GORICA ŽUŽEMBERK					
1023	ŽUŽEMBERK					
1024	NOVO MESTO					
1025	HRASTNIK	Čeče-Pekel (Hrastnik)				6
1026	HRASTNIK	Dol pri Hrastniku				
1027	HRASTNIK	Jepihovec				
1028	HRASTNIK	Rakovec				
1029		Ribnik				
1030		Vanč				
1031	PIVKA POSTOJNA		1	2	5	JAVNO PODJETJE KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALIZACIJA, D.O.O., POSTOJNA
1032			2			
1033	ODRANCI		1	1	6	OBČINA ODRANCI
1034	BREZOVICA		1	1	7	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE BREZOVICA D.O.O.
1035	MEŽICA PREVALJE RAVNE NA KOROŠKEM	10101	6	8	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE LOG D.O.O.	
1036		10102				
1037	PREVALJE	10103				
1038		10104				
1039		10105				
1040	RAVNE NA KOROŠKEM	10106				
1041	ČREŠNOVCI		5	9	OBČINA RENOVCI	
1042	ČREŠNOVCI					
1043	ČREŠNOVCI					
1044	ČREŠNOVCI					
1045	ČREŠNOVCI					

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec	
1046	IZOLA KOPER PIRAN		1	3	10	JAVNO PODJETJE - AZIENDA PUBLICA RIANSKI VODOVOD KOPER D.O.O. - S.R.L.
1047			2			
1048			3			
1049		DEŽNO		7	11	KOMUNALA SLOVENSKA BISTRICA PODJETJE ZA KOMUNALNE IN DRUGE STORITVE D.O.O.
1050	SLOVENSKA BISTRICA	DOLINA LOŽNICE - MAKOLE				
1051	OPLOTNICA	KEBELJ - OPLOTNICA				
1052	SLOVENSKA BISTRICA	KOVAČA VAS				
1053	KIDRIČEVO RAČE-FRAM SLOVENSKA BISTRICA	SLOV.BISTRICA - ŠIKOLE				
1054	SLOVENSKA BISTRICA	VISOLE				
1055	SLOVENSKA BISTRICA	ZG.PREBUKOVJE - ŠMARTNO				
1056	METLIKA	1 (Obrh)		3	12	KOMUNALA METLIKA JAVNO PODJETJE D.O.O.
1057	METLIKA	2 (Jamnik)				
1058	METLIKA	3 (Hrast)				
1059	TRBOVLJE		1	1	13	JAVNO PODJETJE KOMUNALA TRBOVLJE D.O.O.
1060	CANKOVA MORAVSKE TOPLICE MURSKA SOBOTA PUCONCI TIŠINA		1	1	14	VODOVOD MURSKA SOBOTA JAVNO PODJETJE D.O.O.
1061	ROGATEC		1	1	15	
1062	PODČETRTEK ROGAŠKA SLATINA ŠMARJE PRI JELŠAH		1	9	16	OKP JAVNO PODJETJE ZA KOMUNALNE STORITVE ROGAŠKA SLATINA, D.O.O.
1063	PODČETRTEK ROGAŠKA SLATINA ŠMARJE PRI JELŠAH		2			
1064	PODČETRTEK		3			
1065	BISTRICA OB SOTLI KOZJE PODČETRTEK		4			
1066	BISTRICA OB SOTLI		5			
1067	ŠMARJE PRI JELŠAH		6			
1068			7			
1069			8			
1070	ROGATEC		9			
1071	GORNJI GRAD		1	3	17	KOMUNALA JAVNO KOMUNALNO PODJETJE D.O.O. GORNJI GRAD
1072	GORNJI GRAD		2			
1073	GORNJI GRAD		3			
1074			1	7	18	KOMUNALA, JAVNO PODJETJE, KRANJSKA GORA, D.O.O.
1075			2			
1076	KRANJSKA GORA		3			
1077	KRANJSKA GORA		4			
1078	KRANJSKA GORA		5			
1079			6			
1080	KRANJSKA GORA		7			
1081		1 GOZD		7	19	
1082		2 LJUBELJ				
1083		3 VETERNO				
1084		4 BREZJE - BRDO				
1085		5 TRŽIČ MESTO				
1086		6 ŽEGNANI STUD.				
1087		7 ČRNI GOZD				

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec	
1088	CELJE ŠENTJUR PRI CELJU ŠTORE VOJNIK		1	4	20	VODOVOD - KANALIZACIJA JAVNO PODJETJE, D.O.O.
1089			2			
1090	ŠTORE		3			
1091	DOBRNA RIBNICA		4			
1092	KOČEVJE SODRAŽICA		1	23	21	HYDROVOD D.O.O., DRUŽBA ZA KOMUNALNO DEJAVNOST
1093	LOŠKI POTOK		2			
1094	ČRNOMELJ KOČEVJE		3			
1095	KOSTEL SODRAŽICA		4			
1096	KOSTEL		5			
1097	KOSTEL		6			
1098	KOČEVJE		7			
1099	KOČEVJE		8			
1100	KOČEVJE		9			
1101	KOČEVJE		10			
1102	SODRAŽICA		11			
1103	RIBNICA		12			
1104	RIBNICA		13			
1105	KOČEVJE		14			
1106	KOSTEL		15			
1107			16			
1108			17			
1109			18			
1110			19			
1111			20			
1112			21			
1113			22			
1114	SODRAŽICA		23			
1115	DOMŽALE MENGEŠ		1	7	22	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE PRODNIK D.O.O.
1116	DOMŽALE		2			
1117	DOMŽALE LUKOVICA MORAVČE		3			
1118	KOMENDA MENGEŠ		4			
1119	LITIJA MORAVČE		5			
1120	MORAVČE		6			
1121			7			
1122	POLZELA ŠOŠTANJ VELENJE	1 Centr. vodov. Velenje Šoštanj	4	4	23	KOMUNALNO PODJETJE VELENJE IZVAJANJE KOMUNALNIH DEJAVNOSTI, D.O.O
1123	ŠMARTNO OB PAKI	2 Vodovod Šmartno ob Paki				
1124	VELENJE	3 Vodovod Cirkovce				
1125	VELENJE	4 Vodovod Preiska				
1126	BREZOVIČA DOBROVA-POLHOV GRADEC DOL PRI LJUBLJANI GROSUPLJE IG		1	8	24	JAVNO PODJETJE VODOVOD-KANALIZACIJA D.O.O.

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec	
	LJUBLJANA					
	ŠKOFLJICA					
1127	ŠKOFLJICA		2			
1128	IG		3			
1129	BREZOVICA		4			
1130	LJUBLJANA		5			
1131	VELIKE LAŠČE		6			
1132	LJUBLJANA		7			
1133			8			
1134	RADLJE OB DRAVI	10001	12	25	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE RADLJE OB DRAVI D.O.O.	
1135	RADLJE OB DRAVI	10002				
1136		10003				
1137	MUTA	20004				
1138	PODVELKA	30005				
1139	PODVELKA	30006				
1140	PODVELKA	30011				
1141	PODVELKA	30012				
1142	VUZENICA	40007				
1143	VUZENICA	40008				
1144	RIBNICA NA POHORJU	50009				
1145	RIBNICA NA POHORJU	50010				
1146	KRIŽEVCI LJUTOMER SVETI JURIJ VERŽEJ	1 Lukavci	2	26	KOMUNALNO-STANOVANJSKO PODJETJE LJUTOMER D.O.O.	
1147	LJUTOMER RAZKRIŽJE	2 Mota				
1148	DOBREPOLJE		1	11	27	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE D.O.O.
	GROSUPLJE					
	IVANČNA GORICA					
1149	GROSUPLJE		2			
1150	GROSUPLJE		3			
1151	GROSUPLJE		4			
1152	GROSUPLJE		5			
1153	GROSUPLJE		6			
1154			7			
1155	IVANČNA GORICA		8			
1156	IVANČNA GORICA		9			
1157	IVANČNA GORICA		10			
1158	IVANČNA GORICA		11			
1159			1	1	28	
1160	LJUTOMER ORMOŽ	Črpaljšče Otok - Mihovci	1	29	KOMUNALNO PODJETJE ORMOŽ D.O.O.	
1161	ŽIROVNICA	AJDNA 8	10	30	JEKO - IN, JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, D.O.O., JESENICE	
1162	JESENICE	HRUŠICA - MLAKE 2				
1163	JESENICE	KOČNA 6				
1164		KOROŠKA BELA (vaški) 5				
1165	JESENICE	PERIČNIK 1				
1166	JESENICE	PLANINA POD GOLICO 4				
1167	JESENICE	PLAVŠKI ROVT 3				
1168	JESENICE	POTOKI 7				
1169		RODINE (vaški) 10				
1170	JESENICE ŽIROVNICA	ZAVRŠNICA 9				
1171	BENEDIKT CERKVENJAK DUPEK		1	6	31	MARIBORSKI VODOVOD JAVNO PODJETJE D.D.

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec	
	GORNJA RADGONA HOČE-SLIVNICA KUNGOTA LENART MARIBOR MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU PESNICA RAČE-FRAM RUŠE SELNICA OB DRAVI SVETA ANA ŠENTILJ					
1172			2			
1173	MARIBOR RUŠE		3			
1174	KUNGOTA MARIBOR		4			
1175			5			
1176			6			
1177	AJDOVŠČINA		1	6	32	KOMUNALNO STANOVANJSKA DRUŽBA D.O.O. AJDOVŠČINA
1178	AJDOVŠČINA		2			
1179	AJDOVŠČINA		3			
1180	AJDOVŠČINA VIPAVA		4			
1181			5			
1182	AJDOVŠČINA		6			
1183		10101	3	33	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE DRAVOGRAD D.O.O.	
1184	DRAVOGRAD	10102				
1185	DRAVOGRAD	10103				
1186			1	12	34	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.
1187	KRANJ		2			
1188	KRANJ		3			
1189	NAKLO		4			
1190	CERKLJE NA GORENJSKEM KRANJ NAKLO PREDDVOR		5			
	ŠENČUR					
1191			6			
1192			7			
1193	MEDVODE		8			
1194	MEDVODE		9			
1195	CERKLJE NA GORENJSKEM		10			
1196	MEDVODE		11			
1197	KRANJ		12			
1198		1 CERKNICA		8	35	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA
1199		1 LOŠKA DOLINA				
1200		2 BABNA POLICA				
1201		2 SVETI VID				
1202		3 BABNO POLJE				
1203		3 OSREDEK				
1204	CERKNICA	4 ŽEROVNICA				
1205	CERKNICA LOŠKA DOLINA	5 PIKOVNIK				
1206	ZAGORJE OB SAVI		1	4	36	KOP JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ZAGORJE OB SAVI, D.O.O.
1207			2			
1208	TRBOVLJE ZAGORJE OB SAVI		3			

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec	
1209	TRBOVLJE ZAGORJE OB SAVI		4			
1210	KRŠKO LOŠKI POTOK		1	6	37	KOSTAK KOMUNALNO STAVBNO PODJETJE D.D.
1211	KOZJE KRŠKO		2			
1212	KRŠKO		3			
1213	KRŠKO		4			
1214	KRŠKO		5			
1215	KRŠKO		6			
1216	BLED		1	6	38	INFRASTRUKTURA BLED D.O.O.
1217			2			
1218			3			
1219	BLED		4			
1220	BLED		5			
1221	BLED		6			
1222		BREŽICE 51010		4	39	
1223		MOKRICE 5111				
1224		PIŠECE 5113				
1225		SROMLJE 5112				
1226	LOGATEC	1 Laze		9	40	KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC D.O.O.
1227	LOGATEC	2 Grčarevec				
1228	LOGATEC	3 Hotedršica				
1229	LOGATEC	4 Rovte				
1230		5 Medvedje Brdo				
1231		6 Cuntova grapa				
1232		7 Višinski sistem				
1233		8 Srednji sistem				
1234	LOGATEC	9 Turkova grapa				
1235	SEVNICA	1 JV Sevnica		4	41	
1236	SEVNICA	2 JV Krmelj				
1237	SEVNICA	3 JV Blanca				
1238	SEVNICA	4 JV Nova gora				
1239		1 Mrzlek		13	42	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA D.D.
1240		10 Golo Brdo				
1241		11 Banjšice				
1242		12 Senik				
1243		13 Italija - izvoz				
1244		2 Kromberk - Loke				
1245		3 Ozeljan				
1246		4 Vitovlje - Šempas				
1247		5 Osek				
1248		6 Hubelj				
1249		7 Grgar				
1250		8 Čepovan - Lokve - Trnovo				
1251		9 Brda				
1252	ŠKOFJA LOKA		1	1	43	LOŠKA KOMUNALA, OSKRBA Z VODO IN PLINOM, D.D., ŠKOFJA LOKA
1253	BOVEC	1 SRPENICA		48	44	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.
1254	KOBARID	10 SVINO				
1255	KOBARID	11 SUŽID				
1256		12 LIVŠKE RAVNE				
1257	KOBARID	13 LIVEK				
1258	KOBARID	14 DREŽNICA				
1259	KOBARID	15 TRNOVO				
1260	KOBARID	16 VRSNO				
1261	KOBARID	17 BREGINJ				
1262	KOBARID	18 SEDLO-STARO SELO				
1263	KOBARID	19 LADRA				

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec
1264	BOVEC	2 KAL-KORITNICA			
1265	KOBARID	20 KOBARID			
1266	KOBARID	21 IDRSKO			
1267		22 ROBIDIŠČE			
1268	TOLMIN	23 LJUBINJ			
1269	TOLMIN	24 ČIGINJ			
1270	TOLMIN	25 KOZARŠČE			
1271	TOLMIN	26 SELA PRI VOLČAH			
1272	TOLMIN	27 TOLMINSKI LOM			
1273	TOLMIN	28 PODMELEC-KALVŽE			
1274	TOLMIN	29 RUT - GRANT			
1275	BOVEC	3 ŽAGA			
1276		30 PETROVO BRDO			
1277	TOLMIN	31 VOLČE			
1278	TOLMIN	32 KAMNO - VOLARJE			
1279	TOLMIN	33 SLAP OB IDRIJCI			
1280	TOLMIN	34 KNEŽA			
1281	TOLMIN	35 ŠENTVIŠKA PLANOTA			
1282	TOLMIN	36 GRAHOVO			
1283	TOLMIN	37 KORITNICA			
1284	TOLMIN	38 PODBRDO			
1285	TOLMIN	39 POSTAJA			
1286	BOVEC	4 BOVEC			
1287	TOLMIN	40 ZADLAŠČICA			
1288		41 LOGARŠČE			
1289		42 STRŽIŠČE			
1290		43 KAL			
1291		44 ZNOJILE			
1292		45 TEMLJINE			
1293		46 SELA BNAD PODMELCEM			
1294		47 GORENJI LOG			
1295		48 TOLMINSKO RAVNE			
1296	BOVEC	5 LOG POD MANG.			
1297	BOVEC	6 LOG ČEZSOŠKI			
1298	BOVEC	7 TRENTA			
1299	BOVEC	8 PLUŽNA			
1300		9 SOČA			
1301	DOBROVNIK LENDAVA		1	1	45 KOMUNALA, KOMUNALNO PODJETJE, D.O.O., LENDAVA
1302	RADOVLJICA		10	14	46 KOMUNALA RADOVLJICA, JAVNO PODJETJE ZA KOMUNALNO DEJAVNOST, D.O.O.
1303	RADOVLJICA		20		
1304	RADOVLJICA		30		
1305	NAKLO		40		
1306	RADOVLJICA		50		
1307	RADOVLJICA		60		
1308	NAKLO		70		
1309	RADOVLJICA		80		
1310			90		
1311			100		
1312			110		
1313	RADOVLJICA		500		
1314			501		
1315			502		
1316	ILIRSKA BISTRICA		1	51	47 KOMUNALNO PODJETJE ILIRSKA BISTRICA
1317			2		
1318	ILIRSKA BISTRICA		3		
1319	ILIRSKA BISTRICA		4		
1320	ILIRSKA BISTRICA		5		

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec	
1321	ILIRSKA BISTRICA		6			
1322			7			
1323	ILIRSKA BISTRICA		8			
1324	ILIRSKA BISTRICA		9			
1325	ILIRSKA BISTRICA		10			
1326	ILIRSKA BISTRICA		11			
1327	ILIRSKA BISTRICA		12			
1328			13			
1329			14			
1330	ILIRSKA BISTRICA		15			
1331	ILIRSKA BISTRICA		16			
1332	ILIRSKA BISTRICA		17			
1333	ILIRSKA BISTRICA		18			
1334	ILIRSKA BISTRICA		19			
1335	ILIRSKA BISTRICA		20			
1336			21			
1337	ILIRSKA BISTRICA		22			
1338	ILIRSKA BISTRICA		23			
1339	ILIRSKA BISTRICA		24			
1340	ILIRSKA BISTRICA		25			
1341	ILIRSKA BISTRICA		26			
1342	ILIRSKA BISTRICA		27			
1343			28			
1344	ILIRSKA BISTRICA		29			
1345			30			
1346	ILIRSKA BISTRICA		31			
1347	ILIRSKA BISTRICA		32			
1348			33			
1349	ILIRSKA BISTRICA		34			
1350			35			
1351	ILIRSKA BISTRICA		36			
1352	ILIRSKA BISTRICA		37			
1353	ILIRSKA BISTRICA		38			
1354	ILIRSKA BISTRICA		39			
1355	ILIRSKA BISTRICA		40			
1356	ILIRSKA BISTRICA		41			
1357	ILIRSKA BISTRICA		42			
1358			43			
1359	ILIRSKA BISTRICA		44			
1360	ILIRSKA BISTRICA		45			
1361	ILIRSKA BISTRICA		46			
1362	ILIRSKA BISTRICA		47			
1363	ILIRSKA BISTRICA		48			
1364			49			
1365	ILIRSKA BISTRICA		50			
1366			51			
1367	TREBNJE		310	5	48	KOMUNALA TREBNJE D.O.O.
1368	TREBNJE		311			
1369	TREBNJE		312			
1370	TREBNJE		313			
1371	TREBNJE		314			
1372	LITIJA	1 LITIJA-ŠMARTNO		4	49	JAVNO PODJETJE KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE LITIJA, D.O.O.
1373	LITIJA	2 KRESNICE				
1374	LITIJA	3 PRIMSKOVO				
1375	LITIJA	4 GOLIŠČE				
1376	SLOVENSKA BISTRICA		1	6	50	JKP, JAVNO KOMUNALNO PODJETJE D.O.O. SLOVENSKE KONJICE
	SLOVENSKE KONJICE					

id_vs	Občina	Lokalni ID sistema	št. VS	ZŠI	izvajalec
1377	SLOVENSKE KONJICE		2		
1378			3		
1379	SLOVENSKE KONJICE		4		
1380			5		
1381			6		
1382			1	1	51 KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA PROIZVODNJA IN DISTRIBUCIJA VODE, D.D.
1383	DIVAČA HRPELJE KOZINA KOMEN MIREN-KOSTANEVICA SEŽANA		1	12	52 KRAŠKI VODOVOD SEŽANA JAVNO PODJETJE D.O.O.
1384			2		
1385			3		
1386			4		
1387			5		
1388			6		
1389			7		
1390			8		
1391			9		
1392	SEŽANA		10		
1393			11		
1394			12		
1395	MOZIRJE NAZARJE		1	8	53 JAVNO PODJETJE KOMUNALA, D.O.O. MOZIRJE
1396	LUČE		2		
1397	LJUBNO		3		
1398	LJUBNO		4		
1399	LJUBNO		5		
1400	LJUBNO		6		
1401			7		
1402			8		

Priloga H: Občine s kanalizacijskim sistemom in čistilnimi napravami

	Občina	Št. izvajalcev	Izvajalec opravlja	Ime izvajalca
1	AJDOVŠČINA	1	ČN + K	KOM. STANOVAN. DRUŽBA D.O.O. AJDOVŠČINA
2	BELTINCI	1	ČN + K	KOMUNALA, J.P. D.O.O. (Murska Sobota)
3	BENEDIKT	1	ČN + K	Nigrad d.d.
4	BLEĐ	2	K	INFRASTRUKTURA BLEĐ D.O.O.
			ČN	WTE Essen
5	BOHINJ	1	ČN + K	OBČINA BOHINJ-REŽIJSKI OBRAT
6	BRASLOVČE	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
7	BRDA	1	K	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA D.D.
8	BREZOVICA	1	ČN + K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
9	CANKOVA	1	ČN + K	KOMUNALA, J.P. D.O.O. (Murska Sobota)
10	CELJE	2	ČN + K	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE
			K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
11	CERKLJE NA GORENJSKEM	1	K	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.
12	CERKNICA	1	ČN + K	J.P. KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA
13	CERKNO	1	K	OBČINA CERKNO-REŽIJSKI OBRAT
14	CERKVENJAK	1	ČN + K	Nigrad d.d.
15	ČRNOMELJ	1	ČN + K	Javno podjetje Komunala Črnomelj d.o.o
16	DESTRNIK	2	ČN + K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
			K	Nigrad d.d.
17	DIVAČA	1	ČN + K	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
18	DOBREPOLJE	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE D.O.O.
19	DOBRNA	1	ČN + K	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE
20	DOBROVA-POLHOV GRADEC	1	ČN + K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
21	DOL PRI LJUBLJANI	1	K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
22	DOLENJSKE TOPLICE	1	K	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE
23	DOMŽALE	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE PRODNIK D.O.O.
24	DORNAVA	1	K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
25	DRAVOGRAD	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE DRAVOGRAD D.O.O.
26	DUPLEK	1	K	Nigrad d.d.
27	GORIŠNICA	1	ČN + K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
28	GORNJA RADGONA	3	K	SHW HOLTER WASSERTECHNIK GMBH podružnica Kranjska G.
			K	Občina Gornja Radgona - režijski obrat
			K	Nigrad d.d.
29	GORNJI GRAD	2	ČN	Komunala, Javno komunalno podjetje d.o.o. Gornji Grad
			K	KOP, Javno komunalno podjetje Zagorje ob Savi d.o.o.
30	GROSUPLJE	1	ČN + K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE D.O.O.
31	HAJDINA	1	K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
32	HOČE-SLIVNICA	1	K	Nigrad d.d.
33	HORJUL	1	ČN + K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
34	HRPELJE-KOZINA	1	K	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
35	IDRIJA	1	K	KOMUNALA JAVNO KOM. PODJETJE IDRIJA D.O.O.
36	IG	1	ČN + K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
37	ILIRSKA BISTRICA	1	K	KOMUNALNO PODJETJE ILIRSKA BISTRICA
38	IVANČNA GORICA	1	ČN + K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE D.O.O.
39	IŽOLA	1	K	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.
40	KANAL	1	K	OBČINA KANAL OB SOČI-REŽIJSKI OBRAT
41	KIDRIČEVO	1	K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
42	KOMEN	3	K	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
			K	JAVNO KOM. PODJETJE PRODNIK D.O.O.
			K	VODOVODI IN KANALIZACIJA NG D.D.
43	KOPER	1	ČN + K	KOMUNALA KOPER, D.O.O.
44	KOZJE	1	K	KOSTAK, komunalno stavbno podjetje, d.d.
45	KRANJ	1	ČN + K	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.
46	KRANJSKA GORA	2	K	SHW HOLTER WASSERTECHNIK GMBH podružnica Kranjska G.
			ČN	WTE Essen
47	KRŠKO	1	ČN + K	KOSTAK, komunalno stavbno podjetje, d.d.
48	KUNGOTA	1	K	Nigrad d.d.
49	LAŠKO	1	K	OBČINA LAŠKO
50	LENART	1	ČN + K	Nigrad d.d.
51	LENDAVA	1	K	Komunala d.o.o., Lendava
52	LJUBLJANA	1	ČN + K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
53	LJUBNO	1	ČN + K	JAVNO PODJETJE KOMUNALA D.O.O. MOZIRJE
54	LOGATEC	1	ČN + K	KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC D.O.O.
55	LOŠKA DOLINA	1	ČN + K	J.P. KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA
56	LOŠKI POTOK	1	K	Javno komunalno podjetje KOMUNALA RIBNICA d.o.o.
57	LOVRENC NA POHORJU	1	ČN + K	Nigrad d.d.
58	LUČE	1	ČN + K	JAVNO PODJETJE KOMUNALA D.O.O. MOZIRJE
59	LUKOVIČA	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE PRODNIK D.O.O.
60	MAJŠPERK	1	ČN + K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.

	Občina	Št. izvajalcev	Izvajalec opravila	Ime izvajalca
61	MARIBOR	2	ČN + K	Nigrad d.d.
			K	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
62	MARKOVCI	1	K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
63	MEDVODE	1	ČN + K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
64	METLIKA	1	ČN + K	Komunala Metlika d.o.o.
65	MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	1	K	Nigrad d.d.
66	MIREN-KOSTANJEVICA	1	K	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA D.D.
67	MIRNA PEČ	2	ČN + K	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE
			K	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE
68	MORAVSKE TOPLICE	2	K	KOMUNALA, J. P. D.O.O. (Murska Sobota),
			K	ČISTA NARAVA JAVNO KOM. PODJETJE D.O.O.
69	MOZIRJE	1	ČN + K	JAVNO PODJETJE KOMUNALA D.O.O. MOZIRJE
70	MURSKA SOBOTA	1	ČN + K	KOMUNALA, J.P. D.O.O. (Murska Sobota)
71	NAKLO	2	K	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.
			K	KOMUNALA RADOVLJICA d.o.o.
72	NAZARJE	1	K	JAVNO PODJETJE KOMUNALA D.O.O. MOZIRJE
73	NOVA GORICA	1	K	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA D.D.
74	NOVO MESTO	1	ČN + K	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE
75	ODRANCI	1	ČN + K	Občina Odranci - režijski obrat
76	ORMOŽ	2	K	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
			K	J.P. KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALI., D.O.O., POSTOJNA
77	PESNICA	1	K	Nigrad d.d.
78	PIRAN	1	ČN + K	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.
79	PIVKA	1	ČN + K	J.P. KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALI., D.O.O., POSTOJNA
80	POLZELA	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
81	POSTOJNA	1	ČN + K	J.P. KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALI., D.O.O., POSTOJNA
82	PREBOLD	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
83	PREDDVOR	1	K	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.
84	PREVLJE	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE LOG D.O.O.
85	PTUJ	1	ČN + K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
86	PUCONCI	1	K	Püngrad Javno komunalno podjetje d.o.o.
87	RAČE-FRAM	1	ČN + K	Nigrad d.d.
88	RADEČE	1	ČN + K	JP KOMUNALA RADEČE D.O.O.
89	RADOVLJICA	1	ČN + K	KOMUNALA RADOVLJICA d.o.o.
90	RAVNE NA KOROŠKEM	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE LOG D.O.O.
91	RIBNICA	1	ČN + K	Javno komunalno podjetje KOMUNALA RIBNICA d.o.o.
92	RUŠE	1	K	Nigrad d.d.
93	SELNICA OB DRAVI	1	ČN + K	Nigrad d.d.
94	SEMIČ	1	ČN + K	Javno podjetje Komunala Črnomelj d.o.o
95	SEVNICA	1	K	Javno podjetje Komunala d.o.o. Sevnica
96	SEŽANA	1	ČN + K	KOM. STANOVAN. PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana
97	SLOVENSKA BISTRICA	2	ČN + K	KOMUNALA SLOV. BISTR. P. ZA KOM. IN DR. STORITVE D.O.O.
			ČN	Nigrad d.d.
98	SLOVENSKE KONJICE	1	ČN + K	Javno komunalno podjetje KOMUNALA RIBNICA d.o.o.
99	SODRAŽICA	1	ČN + K	Javno komunalno podjetje KOMUNALA RIBNICA d.o.o.
100	STARŠE	1	K	Nigrad d.d.
101	SVETA ANA	1	K	Nigrad d.d.
102	SVETI ANDRAŽ V SLOV. GORICAH	1	ČN + K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
103	SVETI JURIJ	1	K	Nigrad d.d.
104	ŠEMPETER-VRTOJBA	1	K	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA D.D.
105	ŠENČUR	1	K	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.
106	ŠENTILJ	1	ČN + K	Nigrad d.d.
107	ŠENTJERNEJ	1	K	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE
108	ŠKOCJAN	1	K	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE
109	ŠKOFJA LOKA	1	K	LOŠKA KOMUNALA, OSKRBA Z VODO IN PLINOM, D.D. ŠK. LOKA
110	ŠKOFLJICA	1	ČN + K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
111	ŠMARTNO OB PAKI	2	ČN + K	KP Velenje d.o.o.
			K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
112	ŠOŠTANJ	1	ČN + K	KP Velenje d.o.o.,
113	ŠTORE	1	ČN + K	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE
114	TABOR	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
115	TIŠINA	1	K	KOMUNALA, J.P. D.O.O. (Murska Sobota)
116	TRBOVLJE	2	K	JAVNO PODJETJE KOMUNALA TRBOVLJE D.O.O.
			K	KOP Javno komunalno podjetje Zagorje ob Savi d.o.o.
117	TRNOVSKA VAS	1	ČN + K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
118	TRŽIČ	1	K	JAVNO PODJETJE KOMUNALA TRŽIČ, d.o.o.
119	TURNIŠČE	1	ČN + K	Občina Turnišče - režijski obrat
120	VELENJE	1	ČN + K	KP Velenje d.o.o.
121	VELIKE LAŠČE	1	K	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.
122	VIDEM	1	K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
123	VIPAVA	1	ČN + K	KOM. STANOVAN. DRUŽBA D.O.O. AJDOVŠČINA
124	VOJNIK	1	K	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE
125	VRANSKO	1	K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
126	ZAVRČ	1	ČN + K	Komunalno podjetje Ptuj d.d.
127	ZREČE	1	K	Občina Zreče režijski obrat
128	ŽALEC	1	ČN + K	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.
129	ŽELEZNIKI	1	ČN + K	Občina Železniki - režijski obrat
130	ŽUŽEMBERK	1	K	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE

Priloga I: **Seznam čistilnih naprav**

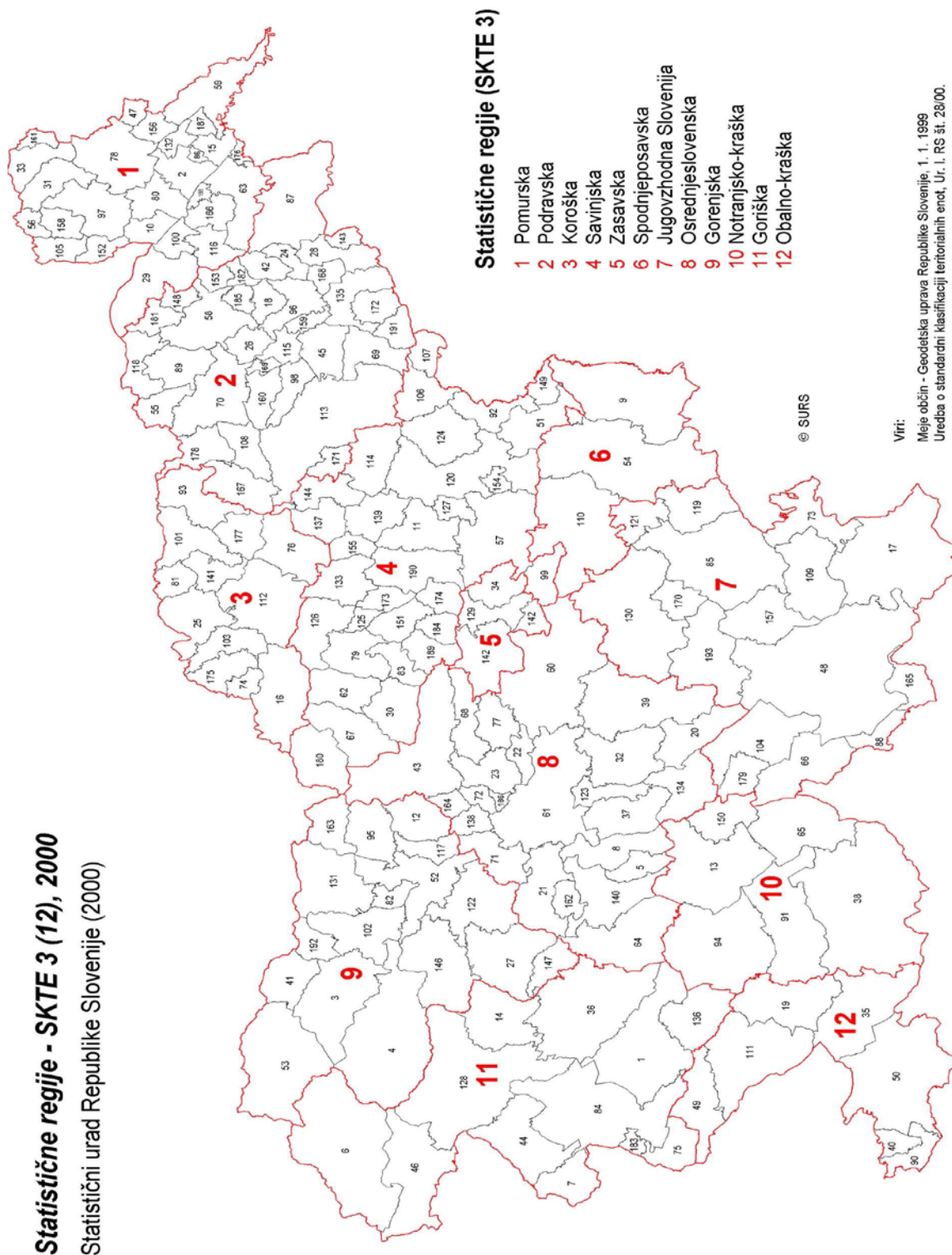
ID ČN	Ime ČN	Subjekt ime	Občina ime	
1	167	ČČN Ajdovščina	KOMUNALNO STANOVANJSKA DRUŽBA D.O.O. AJDOVŠČINA	AJDOVŠČINA
2	168	ČN za OŠ Dobravlje	KOMUNALNO STANOVANJSKA DRUŽBA D.O.O. AJDOVŠČINA	AJDOVŠČINA
3	196	ČN Beltinci	KOMUNALA, JAVNO PODJETJE D.O.O. (Murska Sobota)	BELTINCI
4	389	ČN Benedikt	Nigrad d.d.	BENEDIKT
5	151	ČČN Bled	WTE Essen	BLED
6	204	ČN Bohinjska Bistrica	OBČINA BOHINJ-REŽIJSKI OBRAT	BOHINJ
7	205	ČN Ribčev Laz	OBČINA BOHINJ-REŽIJSKI OBRAT	BOHINJ
8	206	ČN Nemški Rovt	OBČINA BOHINJ-REŽIJSKI OBRAT	BOHINJ
9	363	ČN Borovnica	KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA PROIZVODNJA IN DISTRIBUCIJA VODE, D.D.	BOROVNICA
10	229	ČN Bovec	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	BOVEC
11	230	ČN Trenta	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	BOVEC
12	229	ČN Bovec	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	BOVEC
13	230	ČN Trenta	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	BOVEC
14	368	ČN Dobrova	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	BREZOVIČA
15	63	ČN Kamnik pod Krimom	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	BREZOVIČA
16	65	ČN Notranje Gorice	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	BREZOVIČA
17	270	ČN Rakitna	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	BREZOVIČA
18	64	KČN Podpeč	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	BREZOVIČA
19	224	ČN Cankova	KOMUNALA, JAVNO PODJETJE D.O.O. (Murska Sobota)	CANKOVA
20	194	ČČN Celje	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE	CELJE
21	15	ČN Škofja vas - Vojnik	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE	CELJE
22	366	ČN v Dolenji vasi	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	CERKNICA
23	366	ČN v Dolenji vasi	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	CERKNICA
24	232	ČN Bioclere B - 415	Nigrad d.d.	CERKVENJAK
25	145	ČN Črenšovci	Občina Črenšovci-Režijski obrat	ČRENŠOVCI
26	146	ČN Srednja Bistrica	Občina Črenšovci-Režijski obrat	ČRENŠOVCI
27	41	ČČN Črnomelj	Javno podjetje Komunala Črnomelj d.o.o	ČRNO MELJ
28	42	ČN Majer Črnomelj	Javno podjetje Komunala Črnomelj d.o.o	ČRNO MELJ
29	113	ČN Destrnik	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	DESTRNIK
30	225	ČN Senožče	KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana	DIVAČA
31	226	ČN Divača	KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana	DIVAČA
32	203	ČN Dobrna	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE	DOBRNA
33	369	ČN Polhov Gradec	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	DOBROVA-POLHOV GRADEC
34	189	ČN Gorišnica	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	GORIŠNICA
35	190	ČN Cirkulane	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	GORIŠNICA
36	130	ČN Gornji Grad	Komunala, Javno komunalno podjetje d.o.o. Gornji Grad	GORNJI GRAD
37	304	ČČN Grosuplje	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE D.O.O.	GROSUPLJE
38	286	ČN Horjul	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	HORJUL
39	287	ČN Vrzenec	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	HORJUL
40	99	ČN Ig	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	IG
41	100	ČN Matena	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	IG
42	353	ČN Škrljice	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	IG
43	101	ČN Zapotok	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	IG
44	103	ČN Dobravica	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	IG
45	387	ČN Ivančna Gorica	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE D.O.O.	IVANČNA GORICA
46	1	ČČN Jesenice	JEKO-IN, JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, D.O.O. JESENICE	JESENICE
47	2	Čistilna naprava Prihodi	JEKO-IN, JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, D.O.O. JESENICE	JESENICE
48	3	Čistilna naprava Verdnikova 40	JEKO-IN, JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, D.O.O. JESENICE	JESENICE
49	333	ČN Kobariid	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	KOBARID
50	334	ČN Drežniške Ravne	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	KOBARID
51	377	ČN Kobilje	Občina Odranci - režijski obrat	KOBILJE
52	94	ČČN Kočevje	Javno komunalno podjetje KOMUNALA Kočevje, d.o.o.	KOČEVJE
53	158	ČČN Koper	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
54	159	ČN Ankarani	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
55	160	ČN Žgani	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
56	161	ČN Osp - Gabrovica	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
57	162	ČN Kured	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
58	163	ČN Movraž	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
59	164	ČN Škofije	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
60	165	ČN Lukini	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
61	166	ČN Podgorje	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
62	158	ČČN Koper	KOMUNALA KOPER, D.O.O.	KOPER
63	331	ČČN Kranj	KOMUNALA KRANJ, JAVNO PODJETJE, D.O.O.	KRANJ
64	202	ČN Tabre	WTE Essen	KRANJSKA GORA
65	385	ČN Kostanjevica	KOSTAK, komunalno stavbno podjetje, d.d.	KRŠKO
66	386	ČN Brestanica	KOSTAK, komunalno stavbno podjetje, d.d.	KRŠKO
67	177	ČN ob Globovnici v Lenartu	Nigrad d.d.	LENART
68	178	ČN Hrastovec	Nigrad d.d.	LENART
69	337	ČN Brod	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	LJUBLJANA
70	338	ČN Črnuče	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	LJUBLJANA
71	339	ČN Gameljne	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	LJUBLJANA

ID ČN	Ime ČN	Subjekt ime	Obcina ime
72	336 ČČN Ljubljana	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	LJUBLJANA
73	341 ČN Smodinovec	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	LJUBLJANA
74	340 ČN Zadvor	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	LJUBLJANA
75	120 ČN Ljubno	JAVNO PODJETJE KOMUNALA D.O.O. MOZIRJE	LJUBNO
76	52 ČČN Dolenji Logatec	KOMUNALNO PODJETJE LOGATEC D.O.O.	LOGATEC
77	271 ČN Stari trg pri Ložu	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
78	273 ČN Podlož	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
79	275 ČN Dane	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
80	276 ČN Škrije -Loška dolina	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
81	278 ČN Podcerkev	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
82	279 ČN Pudob	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
83	280 ČN Markovec	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
84	281 ČN Babna polica	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
85	282 ČN Babno polje	JAVNO PODJETJE KOMUNALA CERKNICA D.O.O. CERKNICA	LOŠKA DOLINA
86	171 ČN Lovrenc na Pohorju	Nigrad d.d.	LOVRENC NA POHORJU
87	121 ČN Luče	JAVNO PODJETJE KOMUNALA D.O.O. MOZIRJE	LUČE
88	148 ČN Majšperk	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	MAJŠPERK
89	21 Centralna čistilna naprava Maribor	Nigrad d.d.	MARIBOR
90	233 ČN Pirniče	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	MEDVODE
91	235 ČN Metlika	Komunala Metlika d.o.o.	METLIKA
92	236 ČN Rosalnice	Komunala Metlika d.o.o.	METLIKA
93	238 RČN Krasinec	Komunala Metlika d.o.o.	METLIKA
94	234 ČN Suhor	Komunala Metlika d.o.o.	METLIKA
95	391 KČN Mirna Peč	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	MIRNA PEČ
96	118 ČN Mozirje	JAVNO PODJETJE KOMUNALA D.O.O. MOZIRJE	MOZIRJE
97	124 ČN Murska Sobota 1	KOMUNALA, JAVNO PODJETJE D.O.O. (Murska Sobota)	MURSKA SOBOTA
98	58 ČN Brusnice	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
99	54 ČN Češča vas	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
100	59 ČN Gumberk	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
101	5 Centralna čistilna naprava Novo mesto - Ločna	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
102	6 Čistilna naprava Otočec	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
103	55 ČN Straža	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
104	56 ČN Šmarješke toplice	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
105	57 ČN Šmarjeta	KOMUNALA NOVO MESTO D.O.O., JAVNO PODJETJE	NOVO MESTO
106	135 ČN Odranci	Občina Odranci - režijski obrat	ODRANCI
107	82 ČN Piran	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
108	83 ČN Sveti Peter	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
109	84 ČN Sečovlje	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
110	85 ČN Dragonja	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
111	86 ČN Nova vas	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
112	87 ČN Padna	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
113	88 ČN Orešje	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
114	82 ČN Piran	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
115	83 ČN Sveti Peter	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
116	84 ČN Sečovlje	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
117	85 ČN Dragonja	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
118	86 ČN Nova vas	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
119	87 ČN Padna	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
120	88 ČN Orešje	JP OKOLJE PIRAN D.O.O.	PIRAN
121	309 ČN Zagorje	JAVNO PODJETJE KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALIZACIJA, D.O.O., POSTOJNA	PIVKA
122	319 ČN Kolodvorska 12 Pivka	JAVNO PODJETJE KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALIZACIJA, D.O.O., POSTOJNA	PIVKA
123	24 Čistilna naprava Podčetrtek	OKP JAVNO PODJETJE ZA KOMUNALNE STORITVE ROGAŠKA SLATINA, D.O.O.	PODČETRTEK
124	403 ČN Postojna	JAVNO PODJETJE KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALIZACIJA, D.O.O., POSTOJNA	POSTOJNA
125	404 ČN Hruševje	JAVNO PODJETJE KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALIZACIJA, D.O.O., POSTOJNA	POSTOJNA
126	403 ČN Postojna	JAVNO PODJETJE KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALIZACIJA, D.O.O., POSTOJNA	POSTOJNA
127	404 ČN Hruševje	JAVNO PODJETJE KOVOD POSTOJNA, VODOVOD, KANALIZACIJA, D.O.O., POSTOJNA	POSTOJNA
128	39 ČČN Ptuj	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	PTUJ
129	378 ČN Rače	Nigrad d.d.	RAČE-FRAM
130	195 ČN Radeče	JP KOMUNALA RADEČE D.O.O.	RADEČE
131	374 ČN Posavec	KOMUNALA RADOVLJICA d.o.o.	RADOVLJICA
132	401 ČČN Radovljica	KOMUNALA RADOVLJICA d.o.o.	RADOVLJICA
133	40 ČN Ribnica	Javno komunalno podjetje KOMUNALA RIBNICA d.o.o.	RIBNICA
134	332 ČN Selnica ob Dravi	Nigrad d.d.	SELNICA OB DRAVI
135	284 ČN Semič	Javno podjetje Komunala Črnomelj d.o.o.	SEMIČ
136	243 ČN Sežana	KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE d.d., KSP d.d. Sežana	SEŽANA
137	462 KČN Spodnja Polskava ob OŠ	KOMUNALA SLOVENSKA BISTRICA PODJETJE ZA KOMUNALNE IN DRUGE STORITVE D	SLOVENSKA BISTRICA
138	93 ČČN Slovenska Bistrica	KOMUNALA SLOVENSKA BISTRICA PODJETJE ZA KOMUNALNE IN DRUGE STORITVE D	SLOVENSKA BISTRICA
139	155 ČN Areh	Nigrad d.d.	SLOVENSKA BISTRICA
140	81 KČN Trepanje (Petrol)	Javno komunalno podjetje Slov. Konjice d.o.o.	SLOVENSKE KONJICE
141	295 ČN Sodražica	Javno komunalno podjetje KOMUNALA RIBNICA d.o.o.	SODRAŽICA
142	365 ČN Vitomarci	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	SVETI ANDRAŽ V SLOV. GORICAH
143	108 ČN Šentilj - sever	Nigrad d.d.	ŠENTILJ
144	109 ČN Ceršak	Nigrad d.d.	ŠENTILJ

145	264	ČN Škofljica	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	ŠKOFLJICA
146	267	ČN Smrjene	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	ŠKOFLJICA
147	266	ČN Želimlje	JP Vodovod- Kanalizacija d.o.o.	ŠKOFLJICA
148	25	Čistilna naprava Šmartno ob Paki	KP Velenje d.o.o.	ŠMARTNO OB PAKI
149	191	OČN Šoštanj	KP Velenje d.o.o.	ŠOŠTANJ
150	222	ČN Štore (obrtna cona)	VODOVOD-KANALIZACIJA javno podjetje d.o.o. CELJE	ŠTORE
151	239	ČN Tolmin	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	TOLMIN
152	240	ČN Most na Soči	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	TOLMIN
153	241	ČN Tolminske Ravne	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	TOLMIN
154	242	ČN Votče	KOMUNALA TOLMIN JAVNO PODJETJE D.D.	TOLMIN
155	249	ČN Trebnje	KOMUNALA TREBNJE D.O.O.	TREBNJE
156	250	ČN Mokronog	KOMUNALA TREBNJE D.O.O.	TREBNJE
157	251	ČN Čatež	KOMUNALA TREBNJE D.O.O.	TREBNJE
158	62	ČN Trnovska vas	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	TRNOVSKA VAS
159	144	ČN Turnišče	Občina Turnišče - režijski obrat	TURNIŠČE
160	192	Mala ČN Podkraj	KP Velenje d.o.o.	VELENJE
161	193	Mala ČN Kavče	KP Velenje d.o.o.	VELENJE
162	326	ČN Podraga	KOMUNALNO STANOVANJSKA DRUŽBA D.O.O. AJDOVŠČINA	VIPAVA
163	96	OČN Tojnice	KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA PROIZVODNJA IN DISTRIBUCIJA VODE, D.D.	VRHNIKA
164	97	ČN Ilovica	KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA PROIZVODNJA IN DISTRIBUCIJA VODE, D.D.	VRHNIKA
165	98	ČN Bevke-Mah	KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA PROIZVODNJA IN DISTRIBUCIJA VODE, D.D.	VRHNIKA
166	317	ČN Zagorje (Kotredež)	KOP, Javno komunalno podjetje Zagorje ob Savi d.o.o.	ZAGORJE OB SAVI
167	318	Mala ČN Kisovec	KOP, Javno komunalno podjetje Zagorje ob Savi d.o.o.	ZAGORJE OB SAVI
168	289	ČN OŠ Zavrč	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	ZAVRČ
169	16	Centralna čistilna naprava Kasaze	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE ŽALEC, D.O.O.	ŽALEC
170	409	ČN Železniki	Občina Železniki - režijski obrat	ŽELEZNIKI
171	170	ČN Žetale	Komunalno podjetje Ptuj d.d.	ŽETALE
172	53	ČN Smokuč	JEKO-IN, JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, D.O.O. JESENICE	ŽIROVNICA

Priloga J: **Statistične regije Slovenije**

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Priloga K: Statistične regije in njim pripadajoče občine s šiframi

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

1 POMURSKA	70 Maribor	177 Ribnica na Pohorju	129 Trbovlje	61 Ljubljana	91 Pivka
2 Beltinci	87 Ormož	4 SAVINJSKA	142 Zagorje ob Savi	68 Logatec	94 Postojna
10 Tišina	89 Pesnica	11 Celje	6 SPODNJEPOSAVSKA	68 Lukovica	150 Bloke
15 Črenšovci	96 Ptuj	30 Gornji Grad	9 Brežice	71 Meovode	11 GORIŠKA
29 Gornja Radgona	98 Rače - Fram	51 Kozje	54 Krško	72 Mengeš	1 Ajdovšči
31 Gornji Petrovci	108 Ruše	57 Laško	110 Sevnica	77 Moravče	6 Bovec
33 Šalovci	113 Slovenska Bistrica	62 Ljubno	7 JUGOVZHODNA SLOVENIJA	123 Škofljica	7 Brda
47 Kobilje	115 Starše	67 Luče	17 Črnomelj	134 Velike Lašče	14 Cerkno
56 Kuzma	118 Šentilj	79 Mozirje	48 Kočevje	138 Vodice	36 Idrija
59 Lendava/Lendva	135 Videm	83 Nazarje	66 Loški Potok	140 Vrhnika	44 Kanal
63 Ljutomer	143 Zavrč	92 Podčetrtek	73 Metlika	162 Horjul	46 Kobarid
78 Moravske Toplice	148 Benedikt	99 Radeče	85 Novo mesto	164 Komenda	75 Miren - I
80 Murska Sobota	153 Cerkevnik	106 Rogaška Slatina	88 Oslinica	186 Trzin	84 Nova Gc
86 Odranci	159 Hajdina	107 Rogatec	104 Ribnica	194 Šmartno pri Liji	128 Tolmin
97 Puonci	160 Hoče - Slivnica	114 Slovenske Konjice	109 Semič	9 GORENJSKA	136 Vipava
100 Radenci	167 Lovrenc na Pohorju	120 Šentjur pri Celju	119 Šentjernej	3 Bled	183 Šempet
105 Rogošovci	168 Markovci	124 Šmarje pri Jelšah	121 Škocjan	4 Bohinj	12 OBALNC
116 Sveti Jurij	169 Miklavž na Drav. polju	125 Šmartno ob Paki	157 Dolenjske Toplice	12 Cerklje na Gorenjskem	19 Divača
132 Turnišče	171 Oplotnica	126 Šoštanj	165 Kostel	27 Gorenja vas - Poljane	35 Hrpelje -
152 Cankova	172 Podlehnik	127 Štore	170 Mima Peč	40 Izola/Isc	49 Komen
156 Dobrovnik/Dobronak	178 Selnica ob Dravi	137 Velenje	179 Sotražica	50 Koper/C	90 Pirani/Pi
158 Grad	181 Sveta Ana	139 Vojnik	193 Žužemberk	102 Radovljica	111 Sežana
161 Hodoš/Hodos	182 Sveti Andraž v Slov. gor.	144 Zreče	8 OSREDNJE SLOVENSKA	117 Šenčur	
166 Križevci	185 Tmovska vas	149 Bistrica ob Sotli	5 Borovnica	122 Škofja Loka	
176 Razkrižje	191 Žetale	151 Braslovče	8 Brezovica	131 Tržič	
187 Velika Polana	3 KOROŠKA	154 Dobre	20 Dobropole	146 Železniki	
188 Veržej	16 Črna na Koroškem	155 Dobrna	21 Dobrova - Polhov Gradec	147 Žiri	
2 PODRAVSKA	25 Dravograd	173 Polzela	22 Dol pri Ljubljani	163 Jezerko	
18 Destrižnik	74 Mežica	174 Prebold	23 Domžale	192 Žirovnica	
24 Dornava	76 Mislinja	180 Solčava	32 Grosuplje	10 NOTRANJSKO - KRAŠKA	
26 Duplek	81 Muta	184 Tabor	37 Ig	13 Cerknica	
28 Gorišnica	93 Podvelka	189 Vransko	39 Ivančna Gorica	38 Ilirska Bistrica	
42 Juršinci	101 Radlje ob Dravi	190 Žalec	43 Kamnik	65 Loška dolina	
45 Kidričevo	103 Ravne na Koroškem	5 ZASAVSKA	60 Litija		
55 Kungota	112 Slovenj Gradec	34 Hrastnik			
58 Lenart	141 Vuzenica				
69 Majšperk	175 Prevalje				

